Modern Klasikler Dizisi - 254

PETER FLAMM

BEN MİYİM?

Almanca aslından çeviren:
Barış Gönülşen



Türkiye İş Bankası
Kültür Yayınları



Genel Yayın: 6400

PETER FLAMM
BEN MİYİM?

ÖZGÜN ADI
ICH?

ORIGINALLY PUBLISHED AS “ICH?”
COPYRIGHT © 2023 S. FISCHER VERLAG GMBH, FRANKFURT AM MAIN
ANATOLIALIT TELİF HAKLARI AJANSI KANALIYLA ALINMIŞTIR

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2024
Sertifika No: 40077

EDİTÖR
GAMZE VARIM

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
NECATİ BALBAY

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASIM AĞUSTOS 2025, İSTANBUL

ISBN 978-625-384-172-0 (K. KAPAK)
ISBN 978-625-384-173-7 (CİLTLİ)

BASKI: UMUT KAĞITÇILIK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
Keresteciler Sitesi Fatih Caddesi Yüksek Sokak No:11/1
Merter Güngören İstanbul
Tel. (0212) 637 04 11 Faks: (0212) 637 37 03
Sertifika No: 45162

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme hiçbir yolla yayınevinden izin alınmadan çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91
Faks (0212) 252 39 95
e-posta: info@iskultur.com.tr
www.iskultur.com.tr

ÇEVİREN: BARIŞ GÖNÜLŞEN
1974 yılında İzmir’de doğdu. İzmir Bornova Anadolu Lisesi Almanca Edebiyat ve Ortadoğu Teknik Üniversitesi İktisat Bölümü mezunudur. Kitap sever, okur, yazar, çevirir, düzeltir.

Modern
Klasikler
Dizisi - 254

Peter Flamm

Ben miyim?

Almanca aslından
çeviren: Barış Gönülşen

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Ben değil, ölü bir adam konuşuyor benim ağzımdan, Sayın Yargıçlar. Burada duran ben değilim, havaya kalkan benim kolum değil, bu ağarmış saçlar benim değil, bunlar benim eylemlerim değil, benim değil.

Siz bunu anlayamazsınız. Elbette yaşayan biri bu, konuşan kesinlikle bir insan, aksi halde deli olmalı, diye düşünürsünüz. Ben deli değilim, bilmiyorum. Ama on yıldır toprağın altında yatıyorum; organlarım çürümüş, kemiklerim tozlaşmış, nefesim… artık nefesim yok. Her şey sessiz. Her şey bitmiş. Toprağın altında yatıyorum, Verdun yakınlarında, yukarıda Douaumont'un yıkıntıları var; rüzgâr esiyor terk edilmiş mezarların, terk edilmiş toprağın, terk edilmiş ölülerin üstünde. Oraya gidin, kumu kazın, soldaki büyük mermi çukurunu deşin; içinde su var, belki de yumuşak çamur. Korkmayın; artık savaş bitti, bombalar yağmıyor havadan, parçalarınız etrafa saçılmayacak, çığlıklar yükselmiyor artık, kollar bacaklar uçuşmuyor, kan yok, paramparça bedenler yok. Sakin. Her şey. Sonsuza dek. Şimdi yere eğilin. Toprağı biraz eşeleyin. Buldunuz işte beni. Evet, kemikler, kafatası, toz ve benim adımı bulacaksınız, benim adım olmayan ve evet

olan, benim kaderimi bulacaksınız, bana değil, bir başkasına ait olan ve şimdi bana düşen; aynı kendi kaderim gibi boğucu.

Bana ait olmayan bir ağızda, bana ait olmayan bir dille nasıl anlatayım bunu? Ben kendime inanamazken, siz bana nasıl inanacaksınız? Ama böyle oldu, böyle yaşandı, gerçek buydu, diğer günler gibi bir gündü, hayır diğerleri gibi değildi, çünkü Teğmen Basch bize devrim olmuş dedi, Münih'te ve Berlin'de devrim olmuş, savaş bitmiş, dört yıl sonra bitmişti, artık el bombaları yoktu, ölüm yok, çamur yok, zorlama yok, yasa yok, demir ve baskı yoktu: Her şey çözülüyordu, her şey birbirinden ayrışıyordu; yeni bir zaman, yeni bir hayat.

Sarhoştum, hepimiz sarhoştuk; içimde bir şarkı dilimin ucuna kadar geliyordu; tırmanarak siperden çıkıyorum, duyularım altüst, başım dönüyor; her şey şimdi aniden bitmiş olamazdı, bunu o kadar uzun zamandır beklemiştik ki artık sona erebileceğine inanmıyorduk. Şimdi artık yeni bir kapı, yeni bir hayat vardı; artık pislik içinde kalmak gerekmeyecekti, yeniden bir odanın içinde beyaz çarşaflar üstünde oturabilecektin, bir geleceğin olacaktı. Ne geleceği? Çalışacaktık, en baştan yeniden başlamak zorunda kalacaktık, beyaz çarşaflar nerede, yeniden pislik içinde önde oturulacaktı, generaller de arkada, bu generaller hep arkada olur; bu zenginler, şanları şöhretleri, zıkkımlandıkları ve kadınlarıyla, arabalar içinde seyahat ederler, ama o sırada başkaları geberir, o sırada insan kendisini...

Sığınağın dışına doğru tırmandım, tümseklerde ve deliklerde sendeledim, ölülere ve ağaç köklerine takıldım; gece soğuktu, ay parlıyordu, siperden belli belirsiz bir müzik geliyor, kanımda bir ateş yükseliyordu; ayakta duramayacak kadar yorgundum, yine de bir huzursuzluk sürüklüyordu beni, ileri itiyordu – birden önüme bir şey çıktı, kara bir kütle, az daha üzerine kapaklanıyordum. Geriye, sığınağa dönesim geldi, zaten ne diye buralarda dolaşıyordum; arkadaşlarla beraber olmak, onlarla beraber şarkı söylemek, kutlama yapmak yerine, gece yarısı beni buraya, parçalanmış araba-

ların, yıkılmış duvarların arasında tek başıma dolaşmaya çeken neydi... ölüler mi? Evet, bu bir ölüydü, biliyordum elbette, dün devriyeye çıkmıştı, savaş bitmeden yirmi dört saat önce, savaş bitti ve o bir gün önce toprağa düşmüştü, son kurşun da bir anneye isabet etmişti, bir gün önce bitse olmuyor muydu; ne komik, şimdi ölü, orada yatıyordu; Doktor Bey, "okumuş adam", eline ne geçti şimdi, o da benim gibi astsubaydı, olsa olsa teğmen – şimdi ise ölüydü, bense – –. Elim yerdeki bedeni kavradı; istemiyordum, tamamen kendiliğinden yaşandı, tamamen kendiliğinden oraya gitmiştim, bunu istemiş miydim, biliyor muydum? Tamamen kendiliğinden. Nasıl? Elim titreyerek vücudunu, kiri, yapış yapış kanı yokladım; el fenerimi yaktım, küçük kör ışığı gölgeleri yararak dehşet verici biçimde ileri doğru uzandı; karşımda iki göz bana dikilmişti, yarı açık gözkapakları arasından parlayan ölü, boş gözler; devam ettim, elim titredi, kafa oynamadı mı; soğuk, mavi dudaklarda muzip bir gülümseme yok muydu? Sonra nasıl oldu bilmiyorum, yeniden sığınaktaydım, elimi göğsüme koydum, kalbim deli gibi çarpıyordu, ama çarpıntılar arasında küçük gri defterin varlığını garip bir heyecanla hissettim, ölüden kimliğini almıştım, kimliğini, adını... ve yazgısını.

O sırada bunu bilmiyordum. Kimse sormadı, yaşasın devrim, kim nüfus kâğıdını sorar, kim bakar, bir ismi kim hatırlar? Hepimiz insanız, hepimiz kardeşiz, öteki zaten ölmüş, belki de onun için fark etmez, parıldayan gözleriyle çamurun içinde çürümeye yüz tutmuş kemik ve toz, ıyy!

Trende oturuyordum, ekspres tren, birinci sınıfta elbette, tüm o heyecan bitmiş, her şey tamamen doğal, insan bu hisse ne kadar kolay kapılıyor, ne kadar garip. Daha önce gecenin bir yarısı yataktan kalkmaya mecbur, fırında ateşin önünde durmuyor muydum? Hamur şişkin ve sertti; fırının sıcağı yüze vuruyor, deriyi kavuruyordu; küçük Hennings önlüğünü yakmıştı, bir de elini ve haykırdı – olmaz, saçma, o ben değildim, o ben değilim, ben burada yolculuk ediyorum, zarif

bir bey, zengin bir bey, kırmızı döşeme üzerinde, birinci sınıf, başkalarına acıyabilirsiniz, dördüncü sınıfta hayvanlar gibi, sığırlar gibi üst üsteler, bir kez bile oturamaz ve çok yorgundur onlar, dizleri titrer, ama ayakta durmak zorundadırlar; hepsi, kısa boylu çelimsiz süvari dahil, siyah kaşlarının altında solgun yüzüyle, ta ki yüzü aniden bembeyaz olup yere yığılana dek gözlerini acı içinde bana dikmiş bakan. Şimdi ben bunu hayal mi ettim, yoksa bir resimde mi görmüştüm; acaba var olan bir şeyi mi, olmayan bir şeyi mi hatırladım?

"Berlin'e gelince," diyor karşı döşemedeki kel koca kafalı. "Devrim ha, kimin aklına gelirdi! Yolculuk Berlin'e değil mi?"

"Tren Berlin'e gidiyor mu? Öyleyse? Evet. Aslına bakarsanız ben – –. Elbette Berlin'e gidiyorum."

Elbette mi? Evet, ben neden gidiyorum? Hiç istemiyordum, ama oraya sürüklendim. Sanırım kendi irademle gittim, peki o halde Frankfurt'taki annemi, kız kardeşimi nasıl unutabildim, nasıl? Bir yıldır görmemiştim, ama hiç vakit kaybetmeden, hemen Berlin'e mi gidiyordum? Elbette Berlin. Hiç zorlanmadan, hiç tereddüt göstermeksizin. Gülümsedim, hep gülümsemek zorundaydım, ama yine de ruhuma bir karanlık çökmüştü, garip bir gölge, bir türlü silkilip atılamayan, ağır ve boğucu.

Dışarıda koridorda bir adam pencereden sarkmış, hızla geçip giden manzaraya bakıyordu. Yüzünü göremiyordum, ama dar sırtı; soldaki sağdakinden biraz daha yüksek, çarpık omuzları; boynunun kendine özgü gergin duruşu, tüm bunlar bana tanıdık geldi, içimde bir şey yükseldi; acayip bir heyecan, benzersiz bir nefret, adeta fiziksel bir bulantı. Gözlerimi alamıyordum. Hipnotize mi olmuştum? Burada birinci sınıfta yolculuk ediyordum ve kimseyi tanımıyordum! Niçin yabancı bir adamdan nefret ediyor; bir boyna, bir sırta, anlamsız yere, sebepsiz yere niçin böyle bir nefret besliyordum? Bana neydi ki?

Şimdi o sırt dönüyor, boyunda çapraz kıvrımlar beliriyor ve kafa yandan görünüyor: Yabancı bir insan. Ve evet, onu

tanıyordum, evet, tüm kanım alnıma hücum ediyordu, evet, orada beni korkutan karanlık bir şey vardı, kafama darbe inmiş gibiydi, aklım karmakarışık olmuştu; ayağa kalkmak, uzaklaşmak istedim: O sırada beni fark etti, aniden vücudu bana döndü, bakışları sertleşti; bir çift göz, akları yuvalarından fırlayacakmışçasına haşinleşti; burun delikleri titremeye başladı, eli yumruk şeklini aldı; bir an o yumruk sanki havaya kalkmak ister gibi, yüzlerimizi ayıran ince, dar cama inmek ister gibi göründü – sonra aniden elini indirdi, küçümsemeyle yana döndü ve ani bir hareketle kayboldu.

Oturduğum yerde donup kalmıştım. Neydi bu? Rüya mı görmüştüm? Halüsinasyon mu görüyordum? Savaş sinirlerimi bozmuş olsa gerekti, bunda şaşılacak bir şey yok, yakında geçer. Hele bir huzura kavuşayım, işimin başına döneyim... Elimle alnımı sıvazladım: Ne garip, elim ne kadar da beyaz, epey ufak ve şeffaf, dar mavi damarlar balmumunun içinde kıvrılarak ilerliyor adeta, sanki hiç benim değilmiş gibi, sanki...

"Garip," diye düşündüm içimden, "ne biçim insanım ben, burada oturan ben, neyim ben ve ne kadar garip ellerim var!"

Tren gara girdi. Daha önce hiç Berlin'e gelmemiştim, ama burasının Berlin olduğunu biliyordum, hiç şaşırmamıştım. Peron boyunca yürüdüm, gar merdivenlerinden indim, solda Königgrätzer Straße, Potsdamer Platz'ın altında kalıyor. Bellevuestraße'de bir adam bana doğru yürüdü, yanımdan geçip gidecekti; irkildi, durdu, selam verdi, gözleri parladı, ardından sevinçle elini uzatarak hararetle koluma sarıldı:

"Vay be, Doktor, buradasın, yaşıyorsun ha? Bakalım Grete ne diyecek? Başına bir şey gelmiş diyorlardı... sen ona telgraf çektin tabii, değil mi? Daha dün ondaydım, annen de oradaydı. Hepsi çok endişeliydi. Son mektubun da çok garipti, ölümden bahseden sözler, Tanrım, böyle şeylerin yazılmaması lazım, sonra da söylenti çıktı, neyse ki buradasın, ne mutlu, istersen sana eşlik edeyim, elbette, gel, hah araba, nasıl bu kadar yavaş yürüyebiliyorsun, trende yanında kimse yok muydu?"

Arabada oturuyordum, yanımdaki yabancı adam beni bilmediğim bir yere götürüyordu. Hiçbir şey düşünemiyordum, hiçbir şeye şaşırmıyordum, her şey kendiliğinden oluyordu; bir nehirde sürükleniyordum, serin gümüşi bir yüzeyde; savaş olmuştu ve şimdi barış vardı, kalabalığa karışmıştım, şimdi de biri gelmiş ve beni arabasıyla götürüyordu. Bu doğal değil mi? Her şey doğal. Şans herkesin kapısını çalar, onu kucaklamak zorundasın ve mucize dediğin, bir gün bakmışsın gerçek olmuş.

Araba sokağa saptı ve durdu. Motorun gürültüsü aniden kesildi, beynime garip bir sakinlik yerleşti, mekanik hareketlerle indim, hiçbir şey düşünmeden parayı ödeyişini izledim, eve baktım, pencerelerin sıralanışına, bir tanesi – aniden kalbim durdu, yer sarsılır gibi oldu, gözlerimin önünde yeşil ve altın daireler dönmeye başladı: Fakat onun görüntüsü, yukarıda pencerenin önündeki duruşu hiç kaybolmadı... Kimin? Bir kadın, bir genç kızın başı; parlak, altın rengine çalan kahverengi saçların altında solgun bir yüz; tatlılıkla, korkuyla, acıyla, özlemle ve öyle sevgiyle dolu bir yüz ki – kime yönelikti bu yüz, kime aitti bu kadın, bu sevginin sahibi kimdi: Ömrümü verirdim, hayır, gitmek istemiyorum, ne diye beni kapıya doğru itiyor, ben burada kalmak istiyorum, burada durmak ve sürekli yukarı bakmak istiyorum – – merdiven, ne yapmam gerek, nereye gitmem gerekiyor, kalbimi küt küt çarptıran ne?

Tanrım, bir kapı açıldı, ikinci kattaydı, altmış iki basamaktı, bunu neden saydım, tamamen anlamsızca saydım; kapı ansızın açıldı, zaten açıktı, orada küçük beyaz başlığı ve titreyen elleriyle yaşlı bir kadın duruyordu ve sonra dar koridorun sonunda, cereyan yapıyordu, titrek beyaz ışıkta – aniden bir kız çıktı karşıma, penceredeki kadın, soluk benziyle gülümsüyordu, küçük hasta çekinik bir gülümsemeyle, küçük solgun seğiren bir ağızla, parlayan gözleri, mavi ve ışıltılı, benim gözlerime bakıyordu, neden sonra narin bedenini bir titreme aldı, gözleri koyu uzun kirpiklerinin ardına gömüldü ve aniden sararıp solan bedeni sallanmaya başladı.

Yere düşecekti; bir sıçrayışta yanına gittim; kollarımdaydı, solmuş dudakları hafifçe hareket etti, sıcak nefesi yüzüme vurdu, titreyerek sıcak vücuduna sarılmıştım, o sırada rüyada gibi ince elini havaya kaldırdı; şaşkınca, ararmış gibi saçlarıma dokundu, kirpikleri usulca açıldı, gözlerinde tarifsiz bir şefkatin mavi ışığı parladı ve gözyaşları hiç durmamacasına ardı ardına yanağından aşağı süzülürken, nemli ve yumuşak dudakları açıldı ve bitmeyen bir öpücüğe dönüştü.

Öyle ne kadar durduk? Zamanı duymaz, dünyayı duymaz haldeydim, sadece bir şeyin bacağımdan çekiştirdiğini fark ediyordum; tekrar tekrar geliyor, üstüme atlıyor, sonra geri çekiliyor; bu arada aşağı tarafta sıcak bir yanma, sıcak, uyuşturan, içe işleyen bir acı yükseliyordu. Yine de farkına varmayacaktım ama kadının bağırması ve dehşete düşmüş yüzü görmezden gelinecek gibi değildi, alnı tekrar kızardı, elleri artık üzerimde değildi, kocaman açılmış gözleri şimdi yana bakıyordu; korkunç bir tehlikeyle karşı karşıya gibiydim, sanki tüm gücümle kendime gelmek, uyanmak, kendimi savunmak zorundaymışım gibi geldi, ama kafam öyle karışmıştı ki, saçından, teninden gelen koku beni uyuşturmuştu, hâlâ sadece onun yüzünü görüyordum, başka kimse yoktu, hatta ben de burada değildim, her şey rüyaydı, ayaklarımı yerden kesen bir bahtiyarlık, öyle bir şey var, uyanırsan kaybolur, çok sakin olman lazım – orada bağırıp duran şey ne, dudaklar benden neden uzaklaşıyor, bana dokunmuşken, hatta öpmüşken, şimdi bu seğiren şey ne, bu yüz neden şekil değiştiriyor, bu şey ne, araya giriyor, bana saldıran şey de ne?!

Köpek, iki gözü yeşil alevler saçıyor, kara kabarık tüylü bir beden, vahşi kabarık tüylü bir kafa; beyaz parlak dişler, etimi ısırmış ve parçalamış, kan akıyordu, benim kanım, sıcak ve yapışkan, çorabımdan aşağı, ayağıma akıyor, halıda küçük koyu bir leke vardı, garip kırmızı bir kütle; kapıdaki adam bağırdı, kocaman eli hayvanın derisini kavrayıp asılıyor, hayvanı geri çekiyor, hayvan yeniden atılıyor, adam hayvanın ağzına tekme atıyor, nihayet bırakıyor, hayvanın dudakları

pufluyor, kırmızı dili kanlı ve güçsüz dışarı sarkıyor, pısarak duvarın yanına sürünüyor, hırlayarak, gözlerini benden kaçırmıyor, bana dik dik bakıyor...

"Nasıl yapabildiniz Bayan Grete," diyor adam soluk soluğa, "ne güzel başlangıç! Hayvan çıldırmış, bıraksak parçalayacaktı. Kudurmuş da olabilir. Siz de neden hiç karşı koymuyorsunuz? Bakın ağzından nasıl salyalar akıyor, gözlerini dikmiş, size nasıl bakıyor... insan gibi."

"Hiç böyle yapmazdı, hiç," derken titriyordu şaşkınlık içerisinde ve aniden: "Hans, Hans, buradasın, pat diye buradasın, Tanrım, aklımı kaçırıyorum, hayvan çıldırdı, seni ısırdı, seni ne diye ısırdı, orada öyle durmayın, bir doktor çağırın, kanıyor yahu."

"Kötü değil, bırakın," diyor adam, "bir gazlı bez, yara bandı, evde vardır değil mi..."

"Tabii." Koşturuyorlar, geri geliyorlar, pantolonu kıvırıyor ve yarayı sarıyorlar, paltomu bana hiç sormadan çıkarıyorlar, neden sorsunlar ki, ben bu eve ait değil miyim, burası benim evim değil mi, benim odam, benim oturduğum yer, benim... karım değil mi?! Benim karım! Bu genç kadın, bu eller, dudaklar, saçlar, bu gözler... benim karım!! Akıl alır gibi değil, ne oluyor burada, böyle bir şeyin olmaması lazım. Bu da kim? Yabancı insanların yanındayım. Hiçbirini tanımıyorum. Bu insanlar kim? Adları ne? Beni kim zannediyorlar? Bir yanlış anlama var. Ben kimim, kimim ben?

"Yatıp uzanman lazım," diyor kadın, kapkara bulutların arasından sızan bir güneş ışığını andıran sesiyle. "Hiçbir şeyi düşünmenin, hiçbir şeyi anlatmanın zamanı değil, önce bir uyuman lazım. Her şeyin bir zamanı var. Savaş bitti, sen yanımdasın. Şimdi her şey yolunda, öyle değil mi? Ah, Hans..."

Ona ne diyebilirdim? Hiçbir şey bilmiyorum, olan biteni ben de anlamıyorum. Öyle hemen kavranacak gibi değil. Ben bir şey yaptım, ama ne yaptım, bilmiyorum. Ve yorgunum. Uyumak istiyorum. Her şey yolunda, değil mi? Her şey yolunda.

Divana uzanıyorum. Ayağım acıyor. Gözlerimi kapattım. Gözlerimi araladığımda hayvan orada, köşede çömelmiş oturuyor, burnu havada nefes alıyor, gözleri üzerimde. Uyumak istiyorum, ama bir huzursuzluk kemiriyor içimi, kafamın arkasına çekiç gibi vuran bir ağrı, çok yalnızım. Beynim şaşılacak bir halde. Anlamsızca, duvar kâğıdındaki sarı ve siyah kareleri sayıyor, topluyorum; sonra sadece siyahları, 136 çıkıyor; bedenimin divanda yatışını hissediyorum, ben de bedenimin içinde oturuyorum ve onun yattığını hissediyorum; eller örtünün üstünde duruyor, kalça yumuşak kumaşın üstünde, beyin kafatasının içinde yüzüyor, kasların içinden beyaz sinirler ve kahverengi damarlar geçiyor. Kimim ben? Kimim ben?

Elim göğsüme kayıyor, okşar gibi göğsümü mekanik biçimde ovalıyor. Bir şey çıtırdıyor. Sol göğsümün sol cebinde bir kabartı, tüylü bir şey var sanki. Birden bu dokunuşla kalbim küt küt çarpmaya başlıyor, aniden beynimde bir yay atıyor, duvarda derin bir yarık açılıyor: Kimlik!

Böyle bir şey nasıl unutulabilir? Neredeydim ben? Bu nasıl bir sis, nasıl korkunç bir alacakaranlık? Burada cebimde yabancı bir insanın kimliği. Çalınmış: Ne önemi var. Savunmasız bir ceset: Ona ne zararı var. Bundan o bir şey kaybetmez, ben kazanırım. İsim dediğin nedir ki! Ben kendi ismimden yeterince acı çekmedim mi? "Bettuch, Wilhelm Bettuch?" Bu bir ad mı? Bir insanın adı? Bettuch* mu? Okulda, teneffüste etrafımı çevirip pantolonumu, ceketimi, gömleğimi çekiştirirlerdi. Bettuch, çarşaf, havlu! Ört bakayım üstünü! İyi uyudun mu? Havalandıralım şunu! Gel seni bir silkeleyelim. Çok kirlenmişsin! Seni çantaya koyalım! Köşelerinden katlayalım, çarşafımın köşesi!

Bettuch! Nasıl bir baba, nasıl bir ata bu ismi sakince taşıyabilir! Yarasına basılmaz ve bağırmaz! Bu boyunduruktan

---

* (Alm.) Çarşaf anlamına gelmektedir. (ç.n.)

kurtulmaz! İnsanın bir adı olur, yapılabilecek bir şey yok, "adınız ne?" – "Bettuch." Karşındaki gülümser. Kim? Herkes. İnsanlar. Dünya. Dudaklarını büzer, gülümserler. Böyle bir insanı ciddiye almak ne mümkün? Ona güvenmek, bir vazife, iş, mevki vermek? Çok daha önce usta olamaz mıydım? Beni yanına çırak alan olmadı mı? Oldu elbette. Ama öbürü, elinden daha az iş gelen ki ellerinden hep daha az iş gelirdi ve ben onların arkasında kalırdım. Her zaman geride. Dans salonundaki sarışın Liesel: Mavi gözleriyle bana bakıyordu, vals sırasında boynu yumuşacık bana doğru eğiliyor, minik bukleleri sağ yanağımı sevgiyle, hevesle okşuyor; sıcak basmış, nefessiz bırakmış halde onu yerine götürüyorum; annesi orada, "Bettuch" diyorum ve eğilerek selam veriyorum, "Wilhelm Bettuch!" Liesel kızarıyor, küçük koyu dudakları büzüşüyor, boğazına bir kıkırdama oturuyor; hep aynı kıkırdama, her yerde, her şeyi öldürüyor, parıldayan şey donuklaşıyor, yükselen sıcaklık donuyor, geri çekiliyor ve ben yalnız ayakta kalıyorum.

Bir isim, bir sözcük: Bunun benimle ne ilgisi var? Bir insan ve ismi nedir? Bir insana nasıl, bir şeye isim verir gibi isim verilebilir; değişen, her zaman değişik olan bir yaşama, nasıl? O, özgür insan artık doğuştan bir ağın içinde, damgalanmış, işaretlenmiş! Hep sindirilmiş, gücü kuvveti neye yarar; hep ehlileştirilmiş, vahşilik, cesaret ve emek neye yarar. Oysa şimdi bunun dışına çıkmışım, şimdi başka biriyim, başka bir adım var, başka bir insanım, bu kadar kolay oluyor, giysiyi değiştirmek yetiyor, insanları isimleri var ediyor ve şimdi ben doktorum, Doktor Hans Stern, evet, buyum ben, ben, ben eğitimli bir insanım, zenginim, her dert bir gün bitermiş, bir ceset de ne, ben onun talihini almışım!

Köpek durduğu köşeden kalkmış, tetikte, ağır ağır dolaşıyor odada, başını eğiyor, yeşil gözleri parlıyor. Odadaki turunu her bitirişinde divanın ayakucunda duruyor, doğruluyor, bana bakıyor, pençelerini kalın halının üstüne koyuyor, kafasını pençelerinin üstüne koyup uzun, ıstırap verici bir ulumayla inlemeye başlıyor.

Bu hayvana da ne oluyor? Hepsi bana iyi davranıyor, herkes beni seviyor, yabancı insanlar beni arabaya bindiriyor, yabancı kollar boynuma sarılıyor, yabancı eller titreyerek yüzümü okşuyor. Sadece bu hayvan kızgın, benden nefret ediyor, bacağımı ısırıyor, etimi koparıyor, kanatıyor, bana dik dik bakıyor; vahşi ve kızışmış, pusuya yatmış, can sıkıcı bir düşman.

Onunla geçinmenin bir yolunu bulmak gerek, iyi bir hayvan bu. Normalde hep iyi, o halde neden şimdi de olmasın? Ona sevgiyle yaklaşmak, onu okşamak lazım: Gel buraya, Nero! Adını nereden biliyorum? Nero? Evet, geliyor evet, kulak kabartıyor, kaşlarının üzerindeki tüyler garip bir biçimde titremeye başlıyor, kafası kalkıyor, kuyruğu sallanıyor; kırbaç gibi, daireler çizerek dönüyor, birdenbire sıçrayıp divana çıkıyor; korkarak kalkmak istiyorum, ama kafası kafama dayanıyor, yumuşak nemli burnu yanağıma yaslanıyor, şimdi de dili kulaklarımın, yanaklarımın, çenemin, ellerimin üzerinde. Hayvan kendinden geçiyor, ne yaptığını bilmez halde, inlemesi boğuk ve şiddetli bir havlamaya dönüşüyor; divandan aşağı atlayıp tekrar yukarı sıçrıyor, aklını yitirmişçesine kendi etrafında dönüyor, yerde yuvarlanıyor, masaya koşuyor, dolaba koşuyor, pencereye koşuyor, tüm bedeni titriyor, yeniden yanıma geliyor, derin bir nefes alıyor; ayakkabımı, pantolonumu, baştan aşağı, sargımı kokluyor, havlaması kesiliyor; ağlamaklı, ürpertici bir inleme yeniden başlıyor; yere, zemine, soğuk sert döşemeye dümdüz uzanıyor. Kısık kısık solurken dili dışarı sarkıyor, burun delikleri koyu kırmızı, burnunda köpük. "Nero," diye sesleniyorum bana tamamen yabancı bir sesle; bir sıçrayışta divandan kalkıyorum, tüylerini okşamak, elimi gövdesine koymak, kafamı kafasına dayamak için – tam o sırada hareketim kesiliyor, aynada köpeği görüyorum, odadaki eşyaları görüyorum, masanın kıyısındaki sandalyeyi, onun üzerindeki kitapları, küllüğü, lambayı, yerde köpeği görüyorum – ve onun yanındaki yabancı adamı, koyu renk saçları alnına düşmüş, kafası hayvana doğru yanaşmış ve eli – kaskatı kesilmiş halde

bakıyorum, o adam da başını kaldırıyor, gözleri bana kilitlenmiş, dehşete kapılarak hayvanı serbest bırakıyorum, o da – o da ne, başımın döndüğünü hissediyorum, onun da beti benzi atıyor, benimle beraber sendeleyerek doğruluyor, aynaya atlıyor, dönüp onu arıyorum, o da aynısını yapıyor –: Kimse yok, odada benden başka kimse yok, tamamen yalnızım, yalnızca aynadaki görüntü ve – bu benim, bizzat ben, başka bir olasılık yok, yapayalnızım, tek başımayım, korkunç yalnızım; bedenimi yokluyorum; kollarım, yüzüm, elim diğer elime dokunuyor: Ben, ben, ben, başkası ben, ben bir başkasıyım; ölü, hâlâ yaşayan bir ölü; yüz, beden bir başkasının; kaslar, et, bağırsaklar, beyin ve ruh. Ben değil miyim? Artık bunlar benim değil mi? Ben kendim artık ben değil miyim? Gözlerimin gördükleri, ellerimin hissettikleri, düşüncelerim benim, kendi düşüncelerim – artık benimkiler değil mi?!

Nefes kesici bir dehşete kapılıyorum, düşünmeyi deniyorum, her şey donmuş adeta; alnımın arkasında, kafamın içinde buz gibi bir hareketsizlik; aynadan mermer gibi beyaz, korku dolu bir yüz bakıyor. Aniden bir şey çakıyor, içimde yakıcı bir kızıllık yükseliyor, el tekrar daha önceki gibi mekanik şekilde göğüs cebine dokunuyor, şimdi her şey açık: Kimlik, başkasının adı, isim başkasını beraberinde getirmiş, mistik biçimde birbirine bağlanmışlar, yüz ve isim ayrılmaz ve şimdi ben bir başkasıyım ve onun ölümünü, o dışarıda toprak altında çamur içinde yatarken onun yaşamını sonuna dek yaşamak zorundayım, böylece bir çerçeveye girer gibi onun yaşamına giriyorum, fakat her şeyi biliyorum, arkada bir seyirci gibi duruyorum, hâlâ kendimim ve kendimin bir başkası oluşunu ve onun görüntüsünün ardında bir insan olarak kendimi izliyorum.

Şimdi üstümde bir sükûnet, garip bir dinginlik var. Her şey boş, artık korkum yok, belki de yaşananlar fazla geldi, yorgunum, her şey bir yere kadar, bir anı tam manasıyla kavramak da mümkün değil, her şeyi ancak geride bırakınca bilebiliyoruz, bu da iyi bir şey, aksi halde ruhunuz taşımaz

yaşananları. Kişinin kendisine karşı, deliliğe karşı, bunaltı ve hezeyana karşı bir siperi; bir duvar bu; her şey güzel, geçmiş silindi, savaş yok artık, çalışma yok, eskiden nasıldı onu da hiç bilmiyorum, zaten fark etmiyor da, yeni bir insanım, yeni bir hayat başlıyor, yeni bir gelecek. Şimdi, şimdi mutluluk, şimdi, kapıdan içeri girdiğimde, kapının arkasında mutluluk, arkasında...

Kapı açılıyor, yavaşça ve dikkatle hafifçe aralanıyor, aradan bir kafa uzanıyor, kızıla çalan kahverengi saçlar güneşte parlıyor, kapının kolunda beyaz bir el duruyor, korku dolu kocaman mavi gözler içeri göz atıyor: Ve işte yanımda, nefesi yüzüme vuruyor... hayır, hayır, hayır:

"Neyin var, neden bana öyle acayip bakıyorsun, uzak duruyorsun?"

"Ah, hiçbir şey, hiçbir anlamı yok, rahatsız oldum sadece, tüm bunlara alışamadım hemen, şimdi... senin burada olmana; siperlerde o kadar uzun zaman yalnız kaldım ki, sadece erkekler vardı orada, sürekli bomba, sürekli gürültü, emirler hep ve ölüme hazır olmak, sonra aniden... yanımda biri, bir kadın, bu kadar güzel..."

"Aptal sevgilim, yüzüm kızarıyor," dedi ve gözlerimi kapadı.

Ona söylemeli miyim? Ona söylemek zorunda değil miyim?

"Bir şu halime bak ama, saçlarım, yüzüm, hepsi..."

Devamı gelmiyor, bana sarılıp kollarına alıyor, çok zayıfım, yapabileceğim bir şey de yok, zayıfım işte ve onu seviyorum, evet, o anda, derhal, ilk yüzünü gördüğüm anda onu sevdim ve o olmadığımı, öpücüklerinin başkası için olduğunu, onun aslında başkasını sevdiğini, başka birini, onun başka birisini sevdiğini ona söyleyecek takatim yoktu!

"Gel hadi içeri, yeterince uyudun, güneş batacak birazdan, masa hazır, çoktandır hazır, yemekler soğuyor, annen de bekliyor, annen de içeride, dayanamadım, geldiğini ona söyledim, başka kimseye söylemedim ama, bugün önce bir dinlenmen lazım, yarın başka, yarın artık arkadaşlarını zapt

edemeyiz; Bobby şimdiden üç kere uşağını yolladı, seni hemen arabasıyla getirmesi çok hoştu; Bussy Sandor'dan kocaman bir zambak buketi gelmiş, pembe bir notu var; karmakarışık anlatıyorum ama kızma, düşünsene Sven Borges de seyahatinden yeni döndü, onu görmeyeli çok zaman oldu, sadece bir kere izin aldı ve ne kadar hevesliydi, sana onu sonra anlatırım, şimdi de, sen içeride yatarken, yarım saat önce telefon etti, garip değil mi? Seninle aynı trenle geldi herhalde."

Arkadan gördüğüm sırt, çarpık omuzlar, onun muydu? Trendeki adam olsa gerek. Karanlık tekrar çöktü, Sven Borges, yine gözlerimin önüne bir camın indiğini hissediyorum, kırıp geçmek gerek, ama geçemiyorsun, geçemiyorsun...

Hızla akıp gidiyor, düşünmeye hiç zaman yok, resimli bir kitap gibi, hep yeni bir sayfa, hep bir sürpriz ve bu benim hayatım: Şimdi yan odadayım, masaya Şam kumaşından şık bir beyaz örtü serilmiş, üzerinde kristal bardaklar, yeşil ve kırmızı kadehler, aralarında çiçekler, küçük mor menekşeler, ortada açmış parlak güllerle dolu büyük uzun bir vazo, sağında ve solunda iki kollu şamdan, her birinde dokuz beyaz mum, bir bayram günü adeta, çocukmuşum gibi elimden tutuyor, doğum günlerimde hep öyle olurdu, annem elimden tutarak içeri sokardı, sürprizler, hediyeler: Karşıda iki büklüm yaşlı bir kadın duruyor, seyrelmiş ak saçları kırış kırış alnına dökülmüş, büzüşmüş ince dudakları titriyor, altın gözlüğünün ardındaki durgun kurşuni gözleri kocaman olmuş; bana uzun uzun, hayretler içerisinde bakıyor, ardından bastonunu sertçe yere vuruyor, bana adım adım yaklaşıyor, sivri burnunun üzerindeki gözlüğü aşağı kayıyor, baston gürültüyle yere düşüyor, kurumuş küçük kollar boynuma sarılıyor, aynı esnada ufalmış ihtiyar beden mutlu hıçkırıklara boğuluyor.

"Anne..."

Gözlerim yaşla doluyor, neden bilmiyorum. Benim annem bu. Bir özlem, ifade edilemez bir sancı sarıyor beni; ayaklarına kapanmak istiyorum, fakat bir şey beni engelliyor, boğazıma taşıması zor, kuru bir şey oturuyor, boğuk, boğucu.

Sofradayız, mum ışıkları titreşiyor, pek az konuşuluyor, yaşlı hizmetçi yemekleri getiriyor; beyaz bir porselen, kırmızı ejderha desenli, ince, içi görünüyor, karşıdaki duvarın sağ tarafında bir fotoğraf asılı, fotoğraftaki Grete olmalı, yanında da üniformalı bir genç adam; benim bakışımı fark etmiş olsa gerek ki o da o tarafa bakıyor, yüzünde bir gülümseme beliriyor, eli elimdeydi, şimdi muzipçe çekiyor ve başını geriye doğru atıp konuşmaya başlıyor:

"Aslına bakarsan böyle üniformasız biraz kılıksız görünüyorsun. İlk kez nasıl fotoğraf çektirmeye gittiğimizi hatırlarsın, annenle babanın nişanlandığımızdan haberi yoktu, bense üniformanla gurur duyuyordum. O zaman askerdin, ama sonra vazife emrinin gelmesi gecikince üniformanı çıkarmak zorunda kalmıştın, işte fotoğrafçıya gittik, siyah saçlarını, keza bıyıklarını önden taramıştın zaten, Tanrı'ya şükür ki artık yok, savaşın bir iyi yanı varmış, çok fena huylandırıyordu, sen kartpostal güzelleri gibi görünüyorsun, bense aptal bir genç kızdım, o zaman hoşuma gidiyordu, baksana..." Yerinden fırlayıp elinde fotoğrafla geri geliyor, yüzünde ışıl ışıl bir gülümseme: "Gözlerine artık ne yaptıysan yusyuvarlak çıkmış, bademli kurabiye gibi, gümüş şeritlerinden biri kopmuştu, akşam birbirimizden aceleyle ayrılmak zorunda kalınca, ben telaşla dikmeye uğraşırken, sen sandalyenin başında durmuş bir öpücük daha istiyordun, rütbeli subay fark etmiş ve ne olduğunu sormuştu, ama sen hiçbir şey söylemedin ve hapis cezasını seve seve kabul ettin, evet, sen, sarsılmaz teneke asker, o isim de sana yapıştı, benim küçük teneke askerim, şimdi artık büyük asker oldu ve usandı artık, yetti, ben de usandım artık, üniforma olmasa da, böyle daha iyi, hakikaten."

Ciddileşti ve düşüncelere daldı, gümüş bıçak altlığıyla oynamaya başladı ince zarif parmaklarıyla; ona doğru döndüm, yüzünü yandan görüyorum; beyaz ensesi fotoğrafa doğru eğilmiş, kalbe işleyen, duygulu bir görüntü; aniden tüm neşesi kayboluyor ve dudaklarında acı, tuhaf biçimde yorgun ve kederli bir ifadeyle fısıldıyor:

"Hayatın bir bölümü gitti, savaş aldı bizden, hayatımızı çaldı; tekrar nasıl bulacağız şimdi? Evlendin mi hayatı beraber yaşamak lazım, yoksa ne anlamı kaldı! O kadar çok oturdum ki burada özlemle, düşünerek, şimdi dışarıda ne yapıyorsun, siperde misin, belki arkadaşlarınla konuşuyorsun, belki elinde benim fotoğrafım var, yanındakilere anlatıyorsun, aklın belki bu odada, belki de bambaşka bir yerde, karşındaki düşmanda, düşman mevzileri üzerine çalışıyorsun ya da yüzbaşının biri gelmiş, tam o anda bir taarruz başlıyor, bense burada oturuyorum, yerimden kıpırdayamıyorum, her şey bensiz oluyor, ben burada kör gibi, o kadar acizken, kurşunlar vızıldıyor, sağdan soldan kanlar fışkırıyor, kollar bacaklar kopuyor, birinin bağırsakları dışarı çıkmış, diğerinin beyni, daha az önce onlarla konuşmuşsun, burada tek başına oturmak dehşet verici, annenin ağzını bıçak açmıyor, tek kelime etmiyor, zaman zaman başına bir şey gelse hiç haberim olmayacağını düşünüyorum, düşünüyorum, hâlâ yaşıyor musun, belki de toprağın altındasın çoktandır, tanınmayacak hale gelmişsin, aniden bir duygu sarıyor beni, bir ölüyle evlendirilmişim ve haberim yokmuş duygusu, ardından çığlık atasım gelirdi, kendi hayatım –orada öylece oturmak, sandalyede oturan beden– sona ermiş, içinde öyle dehşet verici bir soğukluk yükseliyor, soğuk havale geçirir gibi, bazen saatlerce oturur, hiç ayağa kalkamazdım, geceleri yatakta uyku tutmazdı, senin yanımda yattığını görürdüm, beyaz çarşafın üzerinde, alnın bembeyazdı, yarı rüya yarı çıldırmaydı adeta, saçına kan bulaşmış, orada zaman oyuncak bir bebek gibi otururdu, evet, zaman, eskiden benim yaşadığım, senin yaşadığın zaman bir oyuncak bebek gibi tuhaf bir hareketsizlikle, göğsümün üzerinde, sessiz nefesiyle göğsümü emerek, beni boğarcasına otururdu."

"Grete, Grete, yavrum, sen..." İsim ilk defa ağzımdan çıkıyor, artık kulağa hiç tuhaf gelmiyor, sadece elini tuttum, avcumun içine aldım, çok üşümüş ve titriyor, yüzü kireç gibi, saçını okşuyorum, tekrar tekrar, hiçbir şey düşünemiyorum, göğsü yükselip iniyor, yanağından aşağı sıcak bir damla

gözyaşı ağır ağır iniyor, ayağa kalkıyorum, onu kollarıma alıyorum, gözyaşlarını öperek siliyorum; acı dolu, sessiz bir hıçkırıkla sarsılıyor bedeni, onu bırakmıyorum, nihayet sakinleşiyor, dudaklarında tekrar bir gülümseme, kendini toparlıyor, beyaz mendilini eline alıyor, gözlerini çarçabuk siliyor, gözleri tekrar gülüyor ve gözlerime muzipçe bakıyor, yeniden masaya oturuyor, çatalını ete sertçe saplıyor, büyük bir lokma kesiyor, sosa bandırıyor, benim ağzıma sokuyor ve:

"Evet, bu her şeyden daha önemli. Aptal, histerik bir şey oldum ben ve artık bundan bahsetmek istemiyoruz, öyle değil mi?"

Hayır, artık bundan bahsetmiyoruz. Ama yüzü solgun, ağzı gülüyor, hiç durmaksızın konuşuyor, şakalar yapıyor, eğlenceli bir, bir değil, bin hikâyeye başlıyor, ama ben onun orada olmadığını biliyorum, gülen sadece ağız, ciddi ve korkmuş gözbebekleri hâlâ kocaman ve o beyaz alnın arkasında bin yarası birden kanayan, küçük hasta bir ruh yatıyor.

Yemek bitiyor, masadan kalkıyoruz, yaşlı hizmetçi masadan tabakları kaldırıyor; o ana dek tek kelime etmeden oturup arada bir pek de anlaşılmayan şeyler mırıldanarak yemeğini yemiş olan anne şimdi bastonunu eline almış, ağır aksak masanın etrafından dolaşıp koluma giriyor, neredeyse coşkulu denebilecek bir hareketle soldaki kapıyı gösteriyor, ben merakla Grete'ye bakıyorum, Grete'nin yüzünde tatlı bir melek gülümsemesi, yanaklarına sevecen ve mesut bir allık oturuyor:

"İçeride yatıyor, uyuyor," diyor ışık yayarcasına, "şimdi artık huzurla uyanabilir, babası eve her gün dönmüyor."

Dünyanın tüm günahlarını taşıyan, çarmıha gerilmiş Tanrım: Dev bir dalga kaptı beni ve buraya taşıdı, bırakmıyor artık, geri dönüşü yok, yaşanmamış gibi yapılamaz hiçbir şey, kıyı görünmez oldu, dalgalı denizin açıklarında, dur duraksız – gözlerim yangın yeri.

Küçük oda beyazlar içinde, pembe ve mavi duvarlar, beyaz tavanlar, beyaz sargı, pencereler açık, odaya giren rüzgâr

beyaz tül perdeleri oynatıyor, sarı hasırın üstünde güneş benekleri titreşiyor, her şey son derece sakin, nefesimi duyabiliyorum, yanımda iki kadın ayakta duruyor, köşede minik bir yatak var, beyaz vernikli ahşap, beyaz yastıklar, üç adımda yanına varıyor, üzerine doğru iyice eğiliyor, eteği ahşap kenara dayanıyor, elbise hafif yukarı kayıyor, siyah ayakkabılarını görüyorum, beyaz çoraplarını, yuvarlak baldırlarını, bedeni salıncaktaymış gibi geri gidiyor, derin bir nefes alıyor, ellerinde bir şey hareket ediyor, uyku sersemliği içerisinde küçük hareketlerle, geriniyor, ayılıyor, kuvvetini toplayıp kaldırdığı minik ayaklarından aşağı savuruyor örtüsünü. Kollarında minicik narin bir vücut, çıplak ve kırmızı, gayret sarf ediyor, ışığa karşı, hayata ve dünyaya karşı mücadele ediyor, minik yumrukları acıyla sıkılı, gözkapakları sıkıca kapanmış. Şimdi artık yanımda, çocuğu kutsal bir emanet taşırcasına kollarıma bırakıyor. Aşağı doğru bakıyorum ve kıpırdamaya cesaret edemiyorum. "Oğlun," diyor, "tıpkı sen, değil mi, siyah saçlar, küçük yuvarlak burun, yazı masasında senin çocukluk resimlerini buldum, kısa pantolonlu, tatlı, sevimli halin, şuna bak, o da hemen gülermiş, minnacık elleriyle hemen parmağına sarılıyor, tabii ya, tabii, baban eve geldi, baban, ba-ba de bakayım, ba-ba, görüyor musun, ağzını bak hemen yuvarlak yapıp, ba-ba, duyuyor musun bak, ilk kelimesi, ona o kadar çok söyledim ki, şimdi anladı artık, bugün ilk defa söylüyor, ba-ba, ba-ba, ah benim minik tesellim, canım yavrum benim!"

Kapıda bir tırmalama sesi, boğuk bir hırlama ve yoklama, kapı koluna iki rasgele yüklenişin ardından köpek odanın içinde, birkaç atik sıçrayışla doğruca üzerime atlıyor, pençelerini çocuğa doğru kaldırmış, az daha elimden kayacak, neyse ki son anda Grete elimden kapıyor, hayvanın hiddeti yatışıyor, kocaman kırmızı gözleriyle bana bakıyor, yeniden kendini kaybetmişçesine odanın içerisinde havlaya havlaya zıplıyor, tekrar kadına doğru gidip inleyerek dizine sürtünüyor, kuyruğunu bu kez usluca sallıyor, uzun kırmızı dili açık ağzından aşağı sarkıyor, tüylü kafasını çeviriyor, ona yalvarır gibi

bakıyor, ardından arka ayakları üzerinde yükselerek çocuğu sıkı sıkıya tutan koluna uzanıyor ve nefes nefese, çocuğun kollarını, minik bacaklarını ve çıplak bedenini yalıyor.

"Delirdin mi sen, Nero? Ne oluyor sana? Az daha düşecekti!"

"Hayvanı götürün," diyorum boğuk bir sesle, "bakamıyorum ona" ve kapıdan çıkıp odama geri gidiyorum.

Çok fenayım. Hayvan beni şaşkına çevirdi. Nefret ediyorum ondan. Rüyalarıma girecek resmen. İnsan gibi bir şey. İyi ama, ne istiyor? Tüm bunlardan hayvana ne? Komik. Bunların hepsini kafamda kuruyorum. Sinirlerim tamamen harap. Kahrolası savaş. Oysa şimdi her şey yolunda, bir evim var, bir... eşim, bir... çocuğum, neden olmasın, bunu ben istemedim, kimliği alırken amacım bu değildi, sadece pislikten kurtulmak istedim, yeni bir hayata başlamak istedim sadece, artık emekçi değilim, artık zarif bir beyim, öyleyim gerçekten, kimseyi de kandırmıyorum, kadın benimle gayet mutlu olabilir, ben olmasam kimsesi olmayacaktı, çocuk "Baba"sını havaya söyleyecekti, nasıl da gülümsüyordu, kırmızı bacakları minnacık, hayvanı da ben düşünmeyeyim, o biraz kendine dikkat etsin, ben artık hiçbir şeyden vazgeçmiyorum, buradayım ve bunu dişe diş savunacağım; çocuğumu, karımı, Grete'yi! Korkunç bir şey bu! Onu aldatıyorum, ben böyle bir kadın hiç görmedim, onu kendimle aldatıyorum, dehşet verici bir şey bu, ama onu seviyorum, evet onu seviyorum, bu kadar çabuk olabiliyor, yepyeni bir şey bu, onu düşündüğümde burada, göğsümde bir şey acıyor; saçları, dudakları, gözleri, sana baktığında, çocuğun üzerine doğru eğilişi nasıldı, ne yapıyorum ben, ne yapıyorum?

Kapı çalınıyor. O. Onu nasıl öyle odada yalnız bırakıp gidebildim. Emekçiler böyle davranır, eğitimli bir insan bunu yapmaz. Neden kapıyı açmaya çekiniyorum? Onu sevdiğim için mi? Ben bir hırsız mıyım? Delireceğim!

"Affet beni," diyor, "salak kafam! Ama nereden bileceğim ki. Belki de gerçekten bir süre daha burada yalnız yatıp

dinlenmen gerekiyordu, insanlara alışmak için. Sakinleşmen gerek senin, ama en azından ben yanında olayım, gözlerini kapa sen, ben çok sessiz olacağım ve sadece bakacağım sana, sadece bu, en azından sana bakayım, olur mu?"

"Elini alnıma koy," diyorum çok alçak sesle ve gözlerimi kapıyorum.

"Tamam, böyle iyi, benim öbür çocuğum da sensin! Artık benim kollarımdan asla, asla ayrılmak yok!"

Böyle ne kadar yattım? Eli alnımda, eli hep alnımda! Ben onun çocuğuyum, emniyetteyim, fırtına beni savurdu, bu ellere sığındım, her şey yoluna girdi.

Uyuyor muyum? Konuşmak istiyorum, her şeyi bu ele söylemek, sıcak yüzümde duran bu incecik, hareketsiz, güven veren ele söylemek istiyorum ama konuşamıyorum. Bir daha hiç konuşamayacağım; sır ağzımın önüne bariyer gibi; neşenin, keyfin, hayatın önüne bir set gibi yerleşmiş. Fakat tam da bunun için yaptım ben, tam da bunun için! Yaşamak istiyorum ben, bu eli öpebilmek, incecik parmakları, serin yuvarlak parmak uçlarını, cilalı küçük pembe tırnakları, ardından da bu dudakları öpebilmek istiyorum.

"Ne yapıyorsun," diyor şaşkınlıkla, "uyuman lazım senin!"

"Evet, evet, uyuyorum işte: Her şey rüya, her şey hayal Grete, hiç fark etmiyor, gerçek mi değil mi diye düşünmemize gerek yok, ama sen şanslısın, öyle değil mi, benim gibi şanslısın, beni seviyorsun ve beraberiz; parmağını tutuyorum, elini tutuyorum, geri kalan her şey bizi karanlığa çekmek isteyen hayaletler, iblisler, ama sen ışıksın, bana iyi geliyorsun, üzerimdeki tüm yükü alıyorsun, sana karşı iyi olmak istiyorum, önümde hiçbir şey duramaz, benim karımsın sen, kurtuluşumsun, seviyorum seni, seni seviyorum Grete!"

Dudakları dudaklarımda; alnını, göğsünü, boynunu, gözlerini öpüyorum; göğsü sarsılıyor, gözleri büyüyor, yumuşuyor, koyulaşıyor; elleri teslim olmuş, yatakta yatıyoruz, nefesi sıcak ve kızışmış, yüzüme vuruyor, bedeninin titreyişini hisse-

diyorum–: Sonra dışarıdan bir ses, kapının önünden konuşmalar duyuluyor, bir hareketlilik var, bu sesi daha önce bir kez duymuştum galiba, bir batma gibi; hakkında hiçbir şey bilmek istemiyorum, beni hiç ilgilendirmiyor, o kollarımda benim, dünya burada bitiyor, bir duvar, başka hiçbir şey bilmiyorum, şu an başka hiçbir şeyi bilemem – kapı çok çekingen bir tavırla çalınıyor ve duvarın ardından yaşlı hizmetçinin sesi geliyor:

"Bay Sven Borges geldi: Doktor Bey'le eşini ziyaret etmek istiyor."

Ayağa kalktı, akşam oldu, pencereden gelen ışık zayıfladı, artık gözlerini göremiyorum, alnı çökmüş, normalde yumuşak çenesi alacakaranlıkta sert ve siyah, sivrilmiş.

"Kendisini kabul etmek istemiyoruz," diyor uzun bir suskunluğun ardından, sesi donuk ve garip bir biçimde boğuk, vücudu gergin.

"Seviyor mu seni?"

"Bilmiyorum. Aynı zamanda nefret ediyor da olabilir. Umurumda değil. Ben ondan hoşlanmıyorum."

Aniden bana dönüyor:

"Buradaydı, izindeymiş, altı ay önce geldi, sonra üç ay önce bir daha geldi, senin selamlarını getirmişti, şimdiki gibi bir akşamüzeriydi, karşıma sandalyeye oturdu, bakışları sürekli üzerimdeydi; gri yuvarlak gözleri var, soğuk bilyeler gibi, kendini kurtaramıyorsun, sıçan gibi. Seni görmüş, seninle beraber olmuştu, senden haber aldığım için sevinmiştim, yemeğe davet ettim, neden olmasın, senin arkadaşın sonuçta, sen çok uzaklarda siperdesin ve o anda odanın içinde senden bir şeyler var, benim hemen yanımda, senin yüzünün son halini biliyor, senin sözlerini duymuş, senin gülüşünü görmüş, senin hareketlerini; bunlardan bir şey yansımış, onun içine işlemiş olmalı, o kadar mutluydum ki, artık yalnız değildim, onun sözlerini duyuyordum, ne olduğunu bilmeden, sen de onun sesini duymuştun ya, bir köprünün üzerinde yürür gibiydim, zamanın akışının sonsuz enginliği üstünde süzülüyor, aramızdaki kilometrelerce mesafeyi aşıyordum, yanındaydım, seni

karşımda ete kemiğe bürünmüş olarak görüyordum, her şey yeniden yerli yerindeydi.

Ama o bunu anlamadı, neşemin kendisinden kaynaklandığını, yüzümdeki sevincin, saadetin ona yönelik olduğunu düşündü, ellerimi tuttu; ben hâlâ kavrayamıyordum, birden ellerimin üzerinde dudaklarının varlığını hissettim, kollarımı yanarcasına havaya kaldırdım, birkaç adım gerileyip korkuyla baktım ona; elleri havada boşluktaydı, dolaşan diliyle kırık dökük bir şeyler geveledi, yalnızca iki saniye sürdü, ardından kendini yeniden toparladı, dudaklarına kötücül bir sırıtma, gözlerine hissiz bir parlama oturdu, eğilerek selam verdi ve çıktı gitti."

"İkinci sefer..."

"Üç ay sonra bir daha geldi. Neden o sürekli izin alıyordu da sen hiç almıyordun? Sana kızıyordum, gücenmiştim, beni ondan daha mı az seviyordun, belki onun durumuna da üzülüyordum ya da kendini beğenmişlikten veya meraktan ya da belki sadece seninle ilişkisi olduğundan. Tekrar eve girmesine izin verdim, yaşlanmış gibi görünüyordu, alnında tuhaf kırışıklıklar vardı, sol omzu kalkık, yüzü kararmıştı. 'Savaş yakında bitiyor mu?' diye sordum. 'Bitsin istemiyor musunuz?' diyerek karşılık verdi; sesi ifadesizdi, dudaklarını sıkıca birbirine bastırıyordu, konuşurken hiç odada değilmiş gibi, hiç orada değilmiş gibi, başka bir şeyle meşgulmüş gibi görünüyordu. Seni sordum, geçiştirdi, elimi elinin üzerine koydum, o anda bakışlarını bana çevirdi, yaralı bir hayvan gibi, gözlerinde yeşil bir ışık belirdi, beyaz alnındaki kırışıklıkların hepsi yukarı doğru çekildi, aniden bağırdı: 'Seni bırakmıyorum, her şeyi öğrenene dek bu işin peşini bırakmayacağım, onu takip ediyorum, takip ediyorum.'"

"Ne zaman? Nerede? Delirmiş!"

"Evet. Bence de öyle. Dudakları beyaza kesmiş titriyordu, bir omzu yukarı kalkık böyle; tek söz edemedim, hiçbir şey soramadım, karşı çıkamadım. O da böyle bir şey beklemiyor gibiydi, kapıda bir kez daha geri döndü, artık yüzündeki

gerginlik kaybolmuştu, yüz hatları gevşemişti, kederli ve zavallı görünüyordu. 'Affedin,' diye fısıldadı neredeyse hıçkırarak, 'affedin beni. Söylediğim her şey, yapacağım her şey, benden daha güçlü, daha büyük, uğruna ölünür, bunu biliyorum, ama o da ölür, o da, benden önce, ilkönce o!'"

"Tüm bunlar..."

"İçeri alma onu, korkuyorum!"

"Neyden? Neden ki? Tüm bunlar çok komik."

Gayet cesur konuşuyordum, kanım şakaklarıma vurmuş yakıyordu, ayağa kalkmıştım ve Grete'nin karşısındaydım, içimi bir düşünce kemiriyordu, onunla yüzleşmek gerek, takip ettiği iz neydi, ne bilebilirdi, hangi insan bunu bilebilirdi ve ne zaman, onunla hiç zorlanmadan başa çıkmak mümkündü, sonuçta ben bir başkasıydım, hiçbir şey olamazdı, bana da Grete'ye de hiçbir şey. Geride iz bırakmış mıydım? Mümkün değil. Asla. Hiç de bunun değil, tamamen başka bir izin var olduğu, benim bilmediğim başka bir şeyin var olduğu içime doğabilir miydi?..

Vücuduna sarılmıştım, şimdi çok emindim; bir vazifem, bir sorumluluğum vardı, onu her şeyden korumalıydım; zayıftı ve benim himayem altındaydı, onun kocasıydım, artık hayaletler yoktu, bunda tamamen haklıydım, bana muhtaçtı, zor durumdaydı ve onu kurtarabilirdim, çok şanslıydım, içimde bir gurur duygusu yükseldi, daha önce hiç tatmadığım, güçten kaynaklanan bir his; benim ona değil, onun bana değer vermesi gerekiyordu; o zayıftı, ben güçlüydüm, benim mutluluğuma el uzatmaya kim cüret edebilirdi?

Eşikte tekrar duruyor, tutkuyla kolunu boynuma doluyor, titreyen bedenini benimkine yaslayarak "gitme, gitme," diye fısıldıyor, o anda içimde bir dikbaşlılık, neredeyse öfkeye benzer bir his uyanıyor, daha önce böyle bir şeyi hiç hissetmedim, yoksa bana isyan etmek mi istiyor, belki de öteki adamı seviyor, olamaz mı? Ona vurabilirim, ona el kaldırabilir, elimi yüzüne indirebilirim; o beyaz yanaklarına, saydam ak cildine, kanın gürül gürül aktığı o yumuşak, kuğu gibi

boynuna; o benim canım, içimde yaşıyor, yalnız benim içimde, ben onun kocasıyım, beyiyim, neden başka biriyle görüşüyor? İsyan mı? İsyan ha? Buna nasıl cüret edebilir?

"Nasıl bakıyorsun öyle," diyor, yüzü çok yakınımda, çaresiz ve yalvararak bakıyor gözlerime. "Üzerinden uzun zaman geçti, dışarıda unutmuşsundur diye düşünüyordum?"

Unutmuş muyum? Neyi?

Ona bakıyorum, kendimi hiç anlayamıyorum, bu da nereden çıktı? Vurmak? Bu yüze? Bu vücuda? Bana hediye edilmiş, emanet edilmiş, layık görülmüş, bağışlanmış bu cana: Grete, Grete!

"Bir daha asla, tamam mı? Ben sana aitim, yalnızca sana, bunu hep bil. Bunca yıl tüm özlemim hep sana; tüm umudum, tüm korkum, tüm çaresizliğim hep senden; tüm sevgim, tüm hayatım her zaman sadece sen, hep sen, hep sen!"

Onu alnından, gözlerinden ve ağzından öpüyorum; gülümsüyor, tamamen teslim olmuş ve mesut; istesem ayaklarına kapanabilirim, ayaklarını öpebilirim, fidan gibi bacaklarını, ufaklığın üzerine nasıl da eğiliyordu; çocuğum onun rahminden çıkma, benim çocuğum; onun her şeyini seviyorum, her bir kirpiğini, her bir saç telini, şu an kafası göğsümde, elim saçlarının üstünde; doğruluyor, gülümsüyor, artık başka bir şey olamaz, "gel," diyor sonra ve içeri giriyoruz, kol kola.

İçeride ışıklar açılmış, elektrik ışığı, pencerelerin perdesi çekilmiş, ortadaki masanın etrafında altı tane boş sandalye, soldaki yazı masası büyük ve kahverengi, üzerinde beyaz renkli ağır bir divit takımı duruyor, mezar taşı gibi dörtgen, onun önünde açık bir kitap, içinde ne yazıyor, onu kim okudu, belki de ben, ben de mi? Benim yazı masam, artık hatırlamaya başladım, buraya oturdum, elbette, burada çalışırdım eskiden, yalnız o zaman bu önündeki yuvarlak hasır dokuma sandalye – evet o dönüyordu, hep kendi etrafında, şimdi onun üstüne oturmak istiyorum ya da elimle üstüne bastırmak, o zaman dönmesi gerek, bir de ortadaki vidalı kol, gümüşten ve ince, komik biçimde havaya kalkmış, incecik bir boynun üstünde

yükselen yassı ve düz bir kafa gibi, son dönüşte yukarı kalkıyor ve çatırtıyla yerinden çıkıyor, boyun yana doğru bükülüyor, ben de yan şekilde onu tekrar yerine yerleştiriyorum, yılık şekilde, sarhoş gibi sallanarak dönüyor, en sonunda döne döne ilerlemesi duruyor, tahta çıtırdıyor ve diskin ağzı yan şekilde yerine yerleşiyor. Sven Borges solda kapının ağzında duruyor, doğrulmuş, dik duruyor, bu kez omzu seğirmiyor, hareketsiz ve dik duruyor, boynu dik, Grete'ye bakıyor, içeri giriyor ve eğiliyor, dudaklarında kibar bir gülümseme, eline doğru eğiliyor ve öpüyor, bana doğru yaklaşıyor ve bana da elini uzatıyor, elimi sertçe kavrıyor; avcunun içi dağ gibi geniş, içine giren ezilir; ben de demir gibi kavrıyorum, eller arasında bir savaş yaşanıyor adeta; "bırakın artık tokalaşmayı," diyor Grete gülerek, sesi biraz boğuk, yüzü biraz kaygılı, "hemen ilk Hans'ı ve beni ziyaret etmenize sevindim, şimdi ikiniz de burada, ikiniz de hayattasınız, savaş bitti, sizin kötü hisleriniz kayboldu gitti!"

Şen ve hafiflemiş görünmek istiyor, artık zorluklar yok, tehlike yok artık, ben onun yanındayım ve yanına hiçbir şeyi yaklaştırmıyorum, bunu hissediyor, burada olmam iyi, böyle bir kadının yalnız bırakılmaması gerek, adamın ona bakışı, üzerine çullanmak işten değil, ama bunu yapmamın önünde sanki bir duvar var, trendeki cam gibi.

Masaya oturuyoruz, Grete likör istedi, minik bir kristal karaf, minik renkli bardaklar; bu adam için bu kadar külfete ne gerek var, yakasından tutup dışarı atmak, engerek misali silkip fırlatmak gerekirdi, ne diye susup duruyor, hiç konuşmuyor, orada oturup "bir kadeh daha" – "alabilirim" – bir köstebek gibi, bir balık, bin vantuzla yapışmış, onu o sakin halinden çıkarmak lazım, dolambaçlı yollara başvurmadan, onun gibi yılanlık yapmadan; ne bilebilir, kim ki o, zamanında bir kere bana bir şey mi yapmamış; Grete yokken, o yokken, bir kere öyle bir zaman olmuş mu, ben mezarda yatarken, tüm bunları yaşadım bir kere ve nasıl bilmiyorum, bir şey havadan geliyor, yere iniyor, birine denk geliyor, sessiz ve beyaz süzü-

lüyor havada ruh, her şey pelte gibi, elle tutulmaz, hayal gibi, böyle bir dünyanın ortasında hayretler içerisinde kalıyor insan; burada şık bir odada oturuyorum, karşımda bir adam var, benden nefret ediyor, neden bilmiyorum, şurada da Grete, karım, sahnedeki bir oyuncu gibiyim, rolümü oynayacağım, oynayacağım oyunun sonu yazılmış mı, önceden belirlenmiş ve ben sadece sonradan söylüyorum, çok eski bir şeyleri, kelimelerim ağzımdan kendiliğinden dökülüyor, kanım yolunu kendi kendine buluyor, etrafımda kaslar ve etler, kendimin içinde oturuyorum ve dar bir kuyudan bakar gibi gözlerimden dışarı bakıyorum, işte dünya orada, işte şurada bir başkası; insanlar, sokaklar, bulutlar, bir oda ve yazgılar ve buna bizzat ben dahilim, bizzat içerisindeyim – neredeyim ben, elbet bir şeyler olmak zorunda, bir şey yapmak zorundayım, yoksa başıma gelecekler var, ikisi ne konuşuyorlar, dinlemek zorundayım, çok gerekli, Grete niçin ayağa kalkıyor, onu geri çağırmam lazımdı, küçük hafif adımlarla dışarı gidiyor, dans eder gibi, nasıl ya, o görecek şekilde, nasıl, beni onun insafına bırakıyor, beni onunla aldatıyor, onu seviyor, evet onu seviyor, arkasından gitmek istiyorum, zorundayım, üstüne atılmak, çullanmak istiyorum, bu adam hiç umurumda değil, o benim karım, peşinden gitmek istiyorum, ama önce o, evet önce o, şimdi ona atılacağım, boğazına sarılacağım – tam o sırada buz gibi bakışlarını üzerime dikip konuşuyor:

"Karınız dışarı çıktı, fırsattan istifade sizinle açık konuşmak isterim, aramızda yaşananları unutmak arzusundayız, bugün trende size karşı davranışımı affedin, sizi görmem çok ani oldu, Albay Koch son güne kaldığınızı söylemişti, buna inanmak istemedim, bir daha siperleri dolaştım, biliyorsunuz, benim yerim de size yakın sayılır, aslında birbirimizi daha sık ziyaret etmeliydik, hepsi geride kaldı, sizin cesedinizi gerçekten bulsam, belki de güllerle süsleyecektim, her şeyi unutmuş olacaktım, ölüm her ateşi söndürüyor, şimdi siz yaşıyorsunuz, tekrar evinizdesiniz, karınızın yanındasınız ve ben yeniden arkadaşınız olmak istiyorum."

Dostum mu? Güller mi? Gözleri soğuk ve gri, suratı sert, ensesi ince ve öne eğilmiş, dudaklar sımsıkı kapanmış, sol omuzda seğirme oluyor; kendini tutuyor, zamanı var, avını kolluyor.

Daha önce bir şey olmuştu, yine böyle karşımda oturuyordu, ne zamandı bilmiyorum, nedendi bilmiyorum, şimdiki duruma çok benziyordu, ama bu zaten az önce oldu, benimle arkadaş olmak istiyor, geri çevirmemek icap eder, savaş bitti, her şey yolunda, yaşadığımıza, ölüp yerde çamurun içinde paramparça kalmadığımıza müteşekkir olmamız lazım; ben çok yalnızım, insanın bir arkadaşı olması şart, neden bu arkadaş o olmasın, başka tanıdığım kimse yok, bırakın birini tanımak, kendimi bile hatırlamıyorum, akıllı biri, benim bir korkum yok, olduğunu kimsenin düşünmemesi gerek, hayır, ne o ne de Grete, bir erkeğim ben, kanıtladım bunu, kimsenin cesaret edemeyeceği şeye cesaret gösterdim ve hayattayım, şimdi yeni hayat başlayacak, işte şimdi başlıyor, kolay olmayacak, bana yardım etmesi gerek, ona planlarımdan bahsetmek istiyorum, iş durumu nasıl diye sormak istiyorum, o bilir, sonuçta onun işi – ve benimki –

"Hemen işbaşı mı yapacaksınız?" sorusu uzaktan bir yankı gibi geldi.

"Evet, yani birkaç gün sonra, herhalde, önce bir bakmak lazım, önceden ayarlanması gereken şeyler çıkabilir – ama önce istirahat etmek de gerekir, öyle değil mi, siz de öyle yapıyorsunuz şimdi, bütün işi hemen üstünüze almıyorsunuz, beklemek şart, durum nasıl gelişecek diye bakmak."

"Neden beklensin? Başkaları gelmeden hemen başlamak lazım. Şimdi herkes daha önce yaptığı işe koşturuyor, büyük rekabet başlıyor, şimdiden masasını kapmayan geç kalacak demektir."

Beni yakalamak istiyor, ağzımı arıyor, açık vermeyeceğim, eline kanıt vermemem gerek, bende açık arıyor, iz peşinde, bana hava hoş, ben de onun kadar akıllı, onun kadar eğitimliyim, bir arkadaş, ağzımı arayan bir arkadaş ya da ben fazla

hassasım, iyi niyetli aslında, Grete de nerede kaldı, her ihtimale karşı hazırlıklı olmak gerek, hayır, saldırıya geçmek gerek, hayır, önünü almak gerek, yanlardan saldırmak, her ihtimale karşı.

"Ya siz? Sizin işiniz?"

"...yarın başlıyor. Suçlular hep var!"

"Üzücü bir iş sizinki..."

"Öyle mi sizce? Bere takmak, devletin savcısı olmak, yüce bir iktidar namına adaletsizliği cezalandırmak..."

"O kendi başına da hüküm sürüyor."

"Ama ellerimizi kullanmaya ihtiyacı var. İnsanın kendinden korunması şart. – Daha önce farklı konuşuyordunuz."

Daha önce? Konuyu tekrar oraya mı getirmek istiyor? Kime gözdağı vermek istiyor? Bir siperden öbürüne: Beni bulmaması lazım.

"Araya savaş girdi, savaş ve ölüm. İçimizde birçok şey farklılaştı, söndü, değişti."

"Ama bazı şeyler vardır, zamanla değişmez, hep aynı kalır, arif olanın gözüne o kanlı bir işaret olarak görünür, kefareti ödenene dek."

"Mümkündür."

"Hele yasa dahi artık cezalandırmıyorsa: Bazı yaralar vardır, hiç kapanmaz, tekrar tekrar açılır. Çünkü içinde bir şey kalmıştır, ufacık bir kıymık yeter; ondan sonra bir türlü iyileşmez, cerahat incecik deriden dışarı durmadan akar. Doktor olarak bunu en iyi sizin bilmeniz lazım."

Ben, doktor olarak ben, evet tabii, nasıl, doktor olarak ben, ama o, niçin bana bunu söylüyor, vurguluyor, ne kadar aptalca, ne kadar komik, doktor olduğumu ben kendim de biliyorum, cerrah, tabii ki, şu yandaki dolapta cerrahi aletlerin olması lazım, sağdaki kapıdan muayene odasına geçiliyor, bembeyaz orası, aletler de pırıl pırıl, camlı bölmenin ardında buhar çıkartan bir gaz ocağı, cam tüpler, sterilizatör, taşlanmış kapaklı cam kaplar, tamponlar, gazlı bezler, toz ilaç, iyot duruyor; şimdi her şey anlaşıldı, beynimin önünde bir

bulut vardı sanki, şimdi o kayboluyor, hemen içeri girmek zorundayım, her şeyin tek tek yerinde olup olmadığını, kırılıp kırılmadığını, tozlanmadığını görmek, hepsine dokunmak zorundayım; Grete içeri giremiyordu tabii, ona yasak koymuştum, şimdi kim ilgilendi bunlarla, hemen sormam gerek, derhal bir hemşire ve bakıcı tutmak lazım, her şey yeniden işler hale gelmeli, her şey yeniden başlamalı, hastalar bekliyor bekleme odasında karanlıkta, kusuruma bakmaması lazım, gerçekten burada daha fazla oturup sohbet edemiyorum, benim hayatım böyle değil elbette, çalışmak, para kazanmak gerek, çok para, Grete'ye yüzük almak zorundayım, siyah incili yüzük, hep istemez miydi, siyah bir inci, yoksa zaten var mıydı, sol ortaparmağında, beyaz teninin üzerinde siyah, o eski büyük ameliyat zamanında, o kadar büyük bir ücret ödenmişti ki, evet ama, şimdi öyle bir ameliyatı nasıl yapabilirim, ellerim nasıl yapacak bunu, kesip yabancı bir vücuda girmeyi, çıplak bir bedeni kesmeyi; kırık kemikler, kayış ve alçı, kan, kloroform ve çıplak kadınlar...

"Ne oldu size, neyiniz var, betiniz benziniz attı birden." Sesinde bir zafer edası, yüz ifadesini güçlükle kontrol altına alıyor, gözlerinde açık bir nefret.

"Eşinizi çağırayım mı?"

O sırada yine aniden köpeğin odada olduğunu görüyorum, hiç fark etmemişim, tüm bu süre zarfında orada oturmuş, Borges'in sandalyesinin altında çömelmiş, burnu patilerinin üstünde, şimdi öne doğru sürünüyor, doğruluyor, yavaşça dışarı çıkıyor, kuyruğunu bacaklarının arasına kıstırarak.

"Geç oldu," diyorum nihayet, tam o sessizliğe gömülmüş, beni unutmuş gibi görünürken, "kusura bakmayın, sizden gitmenizi rica edeceğim. Grete de odasına çekildi anlaşılan, malum, ilk gün, her şeye yeni baştan alışana dek zorlanılıyor, değil mi?"

"Evet, siz de benim kusuruma bakmayın," diyor ayağa kalkarak, "zamanı hesap edemedim, aslında kısa süreliğine uğrayıp sizi ve karınızı selamlamak ve kendimi affettirmek

istemiştim, eh artık arkadaşız öyle değil mi, nasılsa daha sık görüşürüz."

"Evet, daha sık görüşürüz."

"Ve Bayan Grete. Ondan da affımı rica ediyorum."

Odadan çıktı, kapıya kadar ona eşlik ettim, tekrar odaya döndüm, bir an ayakta kaldım, sandalyeye tutunmam gerekti, hafif bir baş dönmesi geçirdim, her şey dönmeye başladı, artık hiçbir şey düşünemez haldeyim, düşünmek de istemiyorum, bir şey içimi acıtıyor ve artık sessiz kalamıyorum, her şey hayal gibi, ne yaptığımı bilmiyorum, başıma bir ağrı saplanıyor, onu neden içeri aldım, neden Grete'nin arkasından gitmedim, sonuçta adam aptal ve zararsız, belki de iyi kalpli, sadece korkutmak istemiş, gece oldu, yeter artık, artık dinlenmek ve uyumak istiyorum, yarın yeni bir gün, yarın...

Odaya girdi, "Sevgilim," diyor ağzı, boynumu yumuşacık, şefkatle okşayarak, "dışarı çıkmama kızdın mı, ona tahammül edemedim, bir şey gırtlağımı sıkıyor gibi geldi, sen de artık kıskanç değilsin, ama yine de onun beni hiç ilgilendirmediğini sana göstermek istedim..."

"Hayır, seni de beni de ilgilendirmiyor, hiçbir sorun yok."

Hiçbir sorun yok, bu akşam, hele bir uyuyalım, yarın başlıyor, yarın...

"Sana bir şey söyledi mi?"

"Ne kadar meraklısın, her şeyi bilmen lazım, her kelimeyi, değil mi?"

"Hans!"

Ah, bu sözler ağzımdan nasıl çıktı, onu sertçe eleştirir gibi, oysa onun yanında hep sakin olmak istiyorum, sadece onu okşamak, "Hans", sesi sevecenlik ve tevazuuyla dolu, gözlerinde bir şeyler eriyor, dudakları nemli, yüzüne doğru eğiliyorum, içeriden aydınlanmış gibi parlıyor, gözkapakları mavi yıldızları örtüyor dikkatle, uzun koyu kirpikleri titriyor, "gel," diye fısıldıyor, "anacığın uzun zamandır uyuyor, saat geç olmuş olmalı, seni aptal, saate de bakmadım, hepsi uyumuştur çoktan, gel, seni çok... öyle çok özledim ki!"

Ona bakıyorum, kendini kollarıma bırakmış, bedeni ağır, sıcak nefesi yüzüme vuruyor, gözlerinde eşsiz bir sevgi parıldıyor. Aniden şiddetli bir korkuya kapılıyorum, kalbim taarruzda gibi çarpıyor, boğazıma bir şey oturuyor, tüm bunlar da ne, buraya ne zaman geldim ben; gece oldu, bunun bir sonu olması lazım, sonunda yalnız kalmak istiyorum, yalnız kalmak zorundayım, hemen, benden ne istiyor, ne diye bana böyle bakıyor?!

Doğruldu, hiçbir şey fark etmedi, gözleri hep gözlerimde, hep gözlerimde olmak zorunda, hiç uzaklaşmıyor, sonra kolumun altındaki elini kaldırıyor, sol eliyle kapıyı açıyor, içerideki ışığı açıyor, küçük sarı bir ampul; zayıf, kısık, sarı bir ışık, iki yatak var, yan yana iki yatak, arada boşluk yok, ikisinin üzerinde de beyaz karyola örtüsü, beyaz çarşaflar...

"Hayır, hayır, hayır!"

Çığlık nereden çıktı, karnımdan gelen bu hiç tanıdık olmayan, karanlık, korkunç çığlık; dehşet içerisinde geriye sıçrıyor, gözleri kocaman olmuş; titreyerek, parmak uçlarına kadar rengi atmış, bana bakıyor:

"Ne oluyor sana Hans!"

Kendim de korkmuş, kendim de şaşırmışım, ellerini avuçlarıma alıyorum, elleri soğuk ve nemli, ellerini öpücüklere boğuyorum, kolumu beline sarıyorum, bedeni hıçkırıklarla ve utançla sarsılıyor, onu kendime çekiyorum, yatağın kenarına oturuyorum, onu kucağıma alıyorum, beyaz boğazını görüyorum, titreyen küçük tendonlarını, çarpan küçük kalbini, elim yuvarlak omzunun üstünde, bluz tek bir hamleyle kirişe asılı kalıyor, yırtık halde, beyaz et mat ve saydam, dudaklarımı bastırıyorum üstüne, her şeyi unutuyor, kanım şakaklarıma vuruyor, ellerim çıldırmışçasına yüzünde dolaşıyor, kızıl pas rengi saçlarında, incecik boğazında, beyaz göğüslerinde, yuvarlak dizlerinde –: Sonra kapıda bir tırmalama sesi, kazıma ve çıtırtılar, öpücüklere ara verip başımı kaldırıyorum, kulak kesiliyorum, ellerim nerede olduklarını unutuyor, sis dağılmış, her şey çok açık ve net, şimdi ses

daha net duyuluyor, bir kayma sesi gibi, tahtanın parçalanması gibi, yerimden sıçrıyorum, ayakkabılarım döşemenin üzerinde sert bir gıcırtı çıkararak ilerliyorum, kapıya geliyorum, hızla açıyorum, kapkaranlık, kimse yok, belki ben yanıldım, belki kulağıma kanın coşkunca hücum edişinden, belki de savaştaki bombalardan; belki ben de ölüyüm ve bu bir rüya, biri tabutumu tırmalıyor, hâlâ sürüyor savaş, parçalanan duvarlar, harç ve kerpiç, kapıyı tekrar kapamak istiyorum, komik gerçekten böyle kapıda durmak, kimse yokken, ona dönmek istiyorum, onu nasıl olup da yalnız, hem de şimdi yalnız bırakabildim, kapının kolunu tutuyorum, kapıyı itmek istiyorum, bir direnç var, yumuşak, esnek bir şey; birden korkuya kapılıyorum, aceleyle tüm gücümle itiyorum, o sırada bir hırlama duyuluyor ve iki göz görüyorum, yüzümün önünde, çok yakında, karanlığın içinde büyük yeşil gözler, ışıldayan hareketsiz benekleri bana yönelmiş, ardından karman çorman bir kafa, dikelmiş saçlar, karmaşık tüylü kara bir vücut, sıçrayacakmış gibi gergin, karanlıkta bir adım geri atıyorum, hızla köşeden bir sandalye çekiyorum, havaya kaldırıyorum – gözler yok oluyor, kafa artık orada değil, kapı rahatlıyor, kapanıp kilidine oturuyor, anahtarı iki kez çeviriyorum, dışarıda önce çok yavaş bir yürüme sesi, ardından tamamen kesiliyor. Bir an daha ayakta durup kulak kabartıyorum, tek bir ses dahi gelmiyor, soluk alıp verişim gitgide yavaşlıyor, odada arkama geri dönüyorum, o hâlâ yatakta yatıyor; yüzüstü dönmüş, kafası sıcak ve kırmızı, yastığa gömülmüş, giysisi sıyrılmış, bacakları diz üstüne dek çıplak, saçı bukle halinde çözülmüş, ağlarken hıçkırıklardan yatak sallanıyor. Usulca yanına yaklaşıyorum, aniden bana çok yabancı biri artık, yabancı bir insan; dikkatle ve sakince bacaklarını giysisiyle örtüyorum, yatağın kenarına oturuyorum, ona bir şeyler demek istiyorum, elimi uzatıp başını okşamak istiyorum, ama uzanacağım mesafe hiç bitmeyecekmiş gibi, elim ağır ve yorgun, gözlerim kapanıyor, sadece uyumak istiyorum, uyumak.

Ne kadar böyle oturdum, bilmiyorum, belki de uyudum, mümkündür, bir yatağın üzerinde oturduğumu ve bir kadının yanımda ağladığını unuttum, ama yapabileceğim bir şey yok; Kaspar Hauser gibiyim ve karanlık bir bodrumdan çıkıyorum, ışığı ilk defa görüyorum, ilk defa bir ağaç, bir bulut, bir taş görüyorum; ilk defa başka bir insanı, bir kadını, karımı görüyorum; hafızam çok yavaş yerine geliyor, bana çok zaman vermeleri lazım, hasta gibiyim, gördüğüm her şey bana yepyeni, her şeyi ilk kez yaşıyorum, bu çok yoruyor, arada bir büyük karanlık el tekrar geliyor ve her şeyin üstünü yeniden örtüyor, tekrar yapayalnız kalıyorsunuz; bu o kadar dehşet verici ki dünya, nesneler, kişinin kendisi, en çok da kişinin kendisi karanlıkta kalıyor.

Uyanmak için silkiniyorum, hep böyle oturamam, ne kadar geç oldu kim bilir; ince eli elimin üstünde duruyor, örtüyü üstüne çekmiş; örtü gayet yavaş hareket ediyor, gayet muntazam, onun nefesi bu, uyuyor.

Nefes alışını izliyorum gergin bir halde; şimdi sırtüstü yatıyor, yüzü kızarmış, ağlamaktan şiş, bir dizi havaya kalkmış çocuk gibi, kirpikleri kapalı, şakaklarının etrafında kısa karışık tüyler var, yumuşak dudakları yarı açık, arada bir derin bir iç çekme sakin soluk alışını kesintiye uğratıyor, ardından uykuda elime bastırıyor; ben kıpırdamıyorum, eğilerek başımı onun üzerine yaklaştırıyorum, yüzünün dibine dek, alnının üzerinde solda küçük mavi bir damar uzanıyor, şakağının üstünde dallara ayrılıyor; her şey çok sakin, sadece sürekli o muntazam soluk alıp veriş, sürekli yukarı ve aşağı, orada bir şey yaşıyor, kendi başına, sürekli yukarı ve aşağı, artık dayanamıyorum, kafamı ona doğru daha da eğiyorum, dudaklarım onun dudaklarına değiyor; çok yumuşak, çok tatlı; değiyorum, hayata değiyorum, ardından kirpikleri açılıyor, koyu mavi yıldızlar karşımda, bilinmeyen uzak rüyalardan geliyor şaşkınlıkla.

"Grete," diyorum usulca, "seni seviyorum, dudaklarını seviyorum, alnının etrafındaki minik tüyleri seviyorum, gözlerini

seviyorum ve onların o uzak nemli parıldayışını, gözyaşlarını seviyorum, ağlayan ağzını; uzun zamandır yoktum, ama şimdi buradayım, seni tanımak için zamana ihtiyacım var, bana sabır göster, kendimi bulmam için önümde uzun bir yol var, senin için zor, biliyorum, önce kendimi aramak zorundayım, ama seni seviyorum, artık bizi hiçbir şey ayıramaz, seni seviyorum, her zaman, hep içimdesin ve bir daha bırakmayacağım seni."

İki göz uyanıyor, iki göz dinliyor, iki gözde mavi bir parıltı doğuyor, iki kol geliyor ve boynuma dolanıyor, bir vücut sevince boğuluyor, kendini sıkıca benimkine sarıyor, artık giysiler yok, artık aramızda hiçbir şey yok, dudaklar dudakların, beden bedenin üstünde.

Gece geçiyor, perdelerin ardı boza çalıyor, ben gözümü kapayamıyorum, yatak örtüsünü göğsümden atıyorum, çıplak yatıyorum, sıcak basıyor, tuhaf biçimde bunalıyorum. O az ötemde yatıyor, yüzüne bir gülümseme gelmiş, rüyasında ben varım, uykuda da içindeyim, artık yalnız değilim, neden bu kadar huzursuzum, her şeyi benimle paylaşacak, bir şey olduğunda da, zaten ne olabilir ki, Borges benim arkadaşım, kendisi de söyledi, arkadaş olmamızı rica etti, köpek bana ne yapabilir ki, bir daha gelirse de yere sereceğim onu; gece geride kaldı, iyi oldu, mutluluğumu kim elimden almak istiyorsa onu yere sereceğim, tüm bunlar hepsi karmakarışık hayaller ve başım ağrıyor; bu kadar sıcak olmasaydı keşke, herkes de uyuyor, kalın yatak örtüleri çekilmiş bedenlerin üstüne, ufaklık ve anne, bir tek ben uyanıyorum, çünkü göz kulak olunmak zorunda, her an her şey olabileceği için, kimse güvende değil kaderin karşısında, ipliklerin peşinden gidiliyor, havadalar adeta, el yordamıyla aranıyorlar, sonra aniden düğümler çıkıyor karşına, aniden – "uyanıksın değil mi Grete, uyuyorsun sanıyordum, bana neden öyle garip garip bakıyorsun, neden doğruldun, ne oldu, üstümü açtım, çok sıcak olmuştu çünkü, tamam örttüm tekrar, utanıyorsun sen bayağı, güzel bir şey, ama görüyorsun, savaşta insan her şeyi, utanmayı da unutuyor, ben senin kadar iyi uyuyamadım, konuş

hadi, bir şey söyle, yüzün kireç gibi olmuş, her şey yolunda şimdi, biliyorsun seni seviyorum, sen beni seviyorsun, yeni bir hayat başlıyor şimdi, bir daha hiç birbirimizden ayrılmayacağız, rüyalarda bile, öyle değil mi, ama sen..."

"Örtüyü... bir daha... kaldırsana sen," diye kekeledi soluğu kesilerek, "ne bileyim, bir garip görünüyorsun, sanki... göbek deliğin yok!"

"Göbek deliğim mi yok? Çok saçma, her insanda göbek deliği olur, bir anneden doğan herkesin olur, göbekten bağlanırız dünyaya, tüm insanlara, hepimizin annesi olur, uyuyorsun sen hâlâ, gözlerin rüya görüyor!"

"Hayır, hayır, hayır"; yatağımda yanımda, küçük elinde aniden büyük bir güçle, örtüyü çekiyor üzerimden, bedenime bakıyor, dehşet var bakışında, nihayet ben de gözümü aşağı yöneltiyorum, parmağımla göbeğime dokunuyorum: Göbek düz, deri davul gibi gergin, hiç çukur yok.

Göbek deliğim yok, annem yok, çocuğum yok, ilk insandan son insana bir bedenden diğerine geçip uzanan bir zincirin halkası değilim. Bir ana rahminden doğmamış, beden ve ama birisi değil, ben ve ama bir başkası, bir isim, bir kader ve ama insan değil. Nereden başlıyorum ben ve sonum nerede benim? Kendimi hissediyorum ama bunun elimden alınmasına izin vermiyorum.

"Grete? Korkma, pürüzsüz ya, deri çok pürüzsüz, belki o kadar pürüzsüz de değil, baksana, burada bir kırışıklık var, küçük evet, ama var, herhalde savaşta bana da bir şey isabet etti, tabii, el bombası düştü yanıma, elbette, bayağı şiddetli bir basınç yarattı, yere düştüm, hepimiz yere düştük, sana yazmamış mıydım bunu, siper tamamen çöktü, hepimiz bayıldık, benim kanamam vardı, bir demirin üstüne düşmüşüm, sivri ucu denk gelmiş, kan çok değildi, küçük bir yaraydı sadece, tam burada ortada, görüyor musun, şimdi yara kapanmış, böyle küçük bir çizgi kalmış geriye, küçük bir kırışıklık, epey pürüzsüz sayılır, hatta tamamen geçmiş artık, bir iz kalmamış, inanmıyor musun, inanmıyor musun?"

"Yaralandın ve bana hiçbir şey yazmadın mı? Bunu bana neden yazmadın? İçime doğdu, içime doğmuştu, seni hep yerde görüyordum, kumun ve balçığın altında, seni hep kanlar içinde ve ölmüş görüyordum, ah Hans, Hans, oralardaydın, geçti şimdi, yaşıyorsun, ama ölüm ne kadar yakınmış, burana, ya burana gelseydi, ya can verseydin, ya her şey bitseydi."

Kendini kaybediyor, dudakları, sıcak yanakları şimdi karnımda, o yeri öpüyor, tekrar tekrar öpüyor. Ardından doğruluyor, yanıma diz çöküyor, gözlerime dimdik bakıyor:

"Neden bunu benden sakladın? Beni sevdiğin için, biliyorum. Ama beni tanımıyorsun sen; cesaretimi, kuvvetimi bilmiyorsun, bana söyleyemeyeceğin şey yok senin, her şeyi her zaman söyleyebilirsin bana. Ne olursa olsun korkmam ben."

Hayır. Hiçbir şeyden mi? Ah, her şeyi söylemek, bir insana her şeyi söylemek, bir çırpıda her şeyini onun önüne serebilmek! Ya şimdi ben onun yanına gelip ayağa kalksam, odada çırılçıplak, elimi o yere koysam ve desem: Bak, göbek deliğim yok benim, hiçbir anne doğurmadı beni, her şey yalan, ben insan değilim, ben ben değilim, ben kendimi tanımıyorum, ama seni seviyorum –: Sonra, sonra o elbet titremeye başlayacak, elbet bağıracak ve beni geri itecek, ah, sonra tüm o cesaret, tüm o kuvvet – ve tüm o sevgi elbet kaybolacak, değil mi?

"Üzülme artık sevgilim, geçmiş öldü, bak, şimdi buradayız, yaşıyoruz ve mutlu olacağız."

Buradayız ve yaşıyoruz. Evet, mutlu olacağız. Mutlu olmak zorundayız. Tüm cesaretimizle, tüm gücümüzle.

"Sabah oldu, gün doğdu bile, giysilerimizi bedenimize geçirelim artık."

"Ne kadar acayip söylediğin: 'Bedenimize geçirelim!'"

Acayip mi? Bizler bir giysinin içine giriyoruz, çıplak vücutlarımızın üstüne bir giysi asıyoruz, işe gidiyoruz, ancak ondan sonra insan oluyoruz. –

Tenimin üstünde beyaz bir gömlek var, açık gri bir takım giyiyorum, açık renkli pantolonda ütü çizgisi var, ayaklarım

leylak rengi çoraplara ve kahverengi ayakkabılara giriyor; işteyim, dışarıda bekleme odasında bekliyorlar, yazı masamın önünde büyük bir koltukta oturuyorum, hiç tuhaf değil; yandaki sandalyede bir kadın oturuyor, çocuğuna doğru eğilmiş; altı yaşında, oynarken bir konserve kutusuyla her yerini kesmiş; beyaz bandajla sarıyorum, parmağı kırmızı ve şiş, cansız ve hamurumsu et parçası, ayrı bir şey gibi, kolunun üst tarafında ince kırmızı çizikler, ince pembemsi şeritler, cılız kolunun yan tarafları kızarmış, solunum hızlı, yuvarlak kahverengi gözler heyecanla parlıyor.

"Parmağı kurtarabiliyor musunuz Doktor Bey, bu geceye dek ateşi düşmezse demiştiniz..."

Bir anne sözlerime, yüzüme kenetlenmiş gibi, karşımda duruyor ve yok oluyor, can çekişiyor sanki ama gözyaşı yok, kale duvarı gibi dayanıklı, hiçbir şeyi sızdırmıyor, gözyaşları içine doğru akıyor, içindeki karanlık boşluğu tamamen doldurup kalbi kül rengine dönene dek akacak.

"Adı ne?" diye soruyorum düşünmeden, bir şey demiş olmak için.

"Kurtchen, biliyorsunuz..."

Aa, tabii, Kurtchen! Tatlı, sevimli bir isim. Peki ya parmak, beyaz kalın et parçası: Onun adı da mı Kurtchen? O da dahil mi? Oysa Kurtchen buna karşı koyuyor, kendi kendine karşı koyuyor, kendi kendisine karşı bir siper; kan yuvarlarının hepsi koşarak orada toplanıyor, dokularda savaşılıyor, Kurtchen bir toprak parçası gibi, bir savaş alanı gibi, savaş orada yürütülüyor, artık o kendi parmağında değil, artık o parmağı değil, çoktandır o kendi başına bir şey, o neşter ve testereyle alındığında, deri penslerle geriye çekildiğinde, o kesilip alındığında ve üzerindeki deri dikildiğinde, bakır kapta duran parmak ne olur, o da sen misindir Kurtchen, dün bunu hareket ettirdin, onunla kavradın ve hissettin, dün bu parmak öbür dördüyle beraber annenin elini kavradı ve mutlu oldu – nerede bitiyorsun sen aslında, bakır kapta duruyorsun ve yatakta oturuyorsun, parmaksız

da olur, senin kolunun tamamı da kesilebilir, iki kolun, iki bacağın birden, nerede olursun o zaman Kurtchen, nerede başlarsın ve nerede bitersin! Artık ağrın kalmadı, hemşire başına doğru eğilmiş, ince çuhanın üstünden yüzüne doğru bir şeyler döküyor, nefes alıyorsun ve artık hiçbir şey hissetmiyorsun, kalbin atıyor ve artık hiçbir şey hissetmiyor, yaşıyorsun ve yaşadığını bilmiyorsun ve ben yanında duruyorum, yaşamıyorum ama yaşamaya inanıyorum, beyaz önlüğümün içinde duruyorum, içimde kan, içimin her yerinde kan akıyor, beyaz çarşaflara ve sargı bezlerine fışkırıyor, insanların kanı bu, sargı bezinin üstünde onların yaşamının bir parçası bu, gümüşten gereçlerim var ve bunlarla yaşamı yakalayıp sıkıca dikiyorum, bakır kapta kemik parçaları ve mide, bağırsak, organ parçaları duruyor, yataklarda da insanlar yatıyor, bu parçaların sahipleri ve ben tüm bunların arasından geçiyorum ve nefes alıyorum, içim nefes alıyor, ateş ve ağrı var mı diye soruyorum, vücutlara dokunuyorum ve bedenlerin üzerine eğiliyorum, kulağım onların akciğerlerini ve kalplerini dinliyor; kalp kendi kendine atıyor tamamen ve onlar bunu hissetmiyor, kendileri hissetmiyorlar, onun nasıl nefes aldığını, nasıl çarptığını ben dinliyorum, onların içine bakabiliyorum ben, yaşamlarının ritmini biliyorum, minik bakterilerin nasıl koşuşturduklarını görüyorum, bir mikroskobun başına oturuyorum ve ufacık bir noktaya bakıyorum, vidalarını çeviriyorum, enfes örgüler ve örüntüler görüyorum, dokulardaki hücreleri, mavi ve kırmızı noktaları ve çubukları, dışarıdan gelmiş bakterileri, bunların dışarı attığı kan yuvarlarını görüyorum. Onlarsa yanda yatakta yatıyor, uyuyorlar ve benim onların şahsen hiç bilmedikleri ve asla bilmeyecekleri yanlarını gördüğümü hiç bilmiyorlar.

Ah, hayat tamamen kör, bense her şeyi biliyorum, her şeyi görüyorum, herkese yardım ediyorum, sadece kendime edemiyorum, gözlerimiz hep dışarı bakıyor ama içeride karanlık bir oyuk, bizler onun içindeyiz ve kendimizi hiçbir zaman göremiyoruz.

Grete? Evet, bugün bu kadar çalışmak yeter, ama belki de gece biri ölür, göğsünde bir çarpıntı hisseder ve ben o anda senin yanında yatıyorum, sana sarılıyorum, benim yaşamım, benim tohumum senin içine akıyor, mutluluktan eriyoruz birbirimizin içine ve burada yeni bir yaşam başlarken, orada başka biri sönüyor, kimsenin takip edemeyeceği bir yerlerde kalıyor.

"Yorgun görünüyorsun," diyor, "ağzının yanında daha önce görmediğim bir kırışma var, önce birkaç gün dinlenmen ve daha az çalışman gerekiyordu, çok yük bindiriyorsun üstüne, herkes senin geri dönmeni bekliyormuş sanki, oysa başka doktorlar da var..."

"Ya sen?"

"Ben mutluyum, senden başka bir şey düşünmüyorum."

"Peki Borges?"

"...çok geride kaldı."

"Ama ya şimdi gelirse?"

"Gelmez, zaten gelse de –: Ne diye canımızı sıkalım? Biliyorsun, onu sevmiyorum."

"Ve tüm o zaman boyunca, ben evde yokken, siperde yatarken, kimse yanında yoktu; hep yalnızdın, sana göz diken hiçbir erkek yok muydu?"

Gözyaşlarına boğuldu.

"Tabii, söyleyecek sözünüz olmadığında, ağlayın hep!.."

"Çok fazla çalıştın, sinirlerin bozuldu yine..."

"Ben gerçeği söylediğim için..."

"Gerçek bu değil, biliyorsun."

"Sen..."

"Canımı acıtma, sen de biliyorsun nasıl olduğunu."

Titriyor, kafasını eğdi, ne istiyorum ben yahu, niçin tekrar tekrar bu sözler çıkıyor ağzımdan, neden böyleyim ben, hep kendi aleyhime, ayrıca ne diye bu kadar çok çalışıyorum, hastalardan bana ne! Bir kere olsun çalışma, hayatın tadını çıkar, bunun için varız, bunun için kendimizi var ettik!

"Bayan Bussy Sandor..."

"Sil gözyaşlarını çabuk!"

"Aynı kıskançlığı ben yapsaydım..." derken sakince gülümsüyor ve beyaz bir mendille gözlerindeki yaşları siliyor.

İçime bir huzursuzluk doğdu, nedenini kavrayamadığım garip bir gerginlik, kapıya yürüdüm, Grete'yi neredeyse tümden unuttum, adımlarım hafif ve esnek, kendimi genç ve şık hissediyorum, ama aynı zamanda kalbim korkuyla çarpıyor, göğsümde ani bir sancı uyanırken bu kadın küçük enerjik adımlarla kırıtarak içeri giriyor; siyah düz saçlar beyaz alnı ortaya çıkaracak şekilde sıkıca arkaya toplanmış, beyaz boyun açık ve dimdik arkaya atılmış, kara kirpikler, kara düz kaşlar, beyaz ten, su mermerleri gibi saydam ve gözler büyük, kara ve haşin benim üzerime çevrilmiş; bu bakışı tanıyorum, aynı anda hem emrediyor hem rica ediyor, baştan çıkarıyor, hükmediyor ve tevazuyla da parlıyor. Fakat kirpikler kapanıp bakış kaybolduğunda, karanın içine bir parlama geliyor, beyazlık maviye çalan bir parıltı ediniyor, yuvarlak siyah gözbebekleri gözkapaklarının ardına kaçıyor ve boyun dik duruşunu kaybedip yana yatarken ince ağız, yumuşacık ve erguvani, açılıyor.

Ama şimdi bu ağızda bir gülümseme var, ince ağız bu kez sertçe kapalı, zorla kendini sakinleştirmeye çalışıyor, gözlerde titreme var, bir kâğıt mendil sol elin var gücüyle sıkılıyor ve beyaz parmaklar arasında heyecanla buruşturuluyor. Grete'ye doğru ilerliyor, onu kucaklıyor ve iki kadının yanakları bir anlığına birbirine değerken, Grete'nin omzunun üstünden öteye, zafer kazanmışçasına ama aynı zamanda rica edercesine sırnaşık bir gülümsemeyle doğrudan yüzüme bakıyor.

Bu kadın korkunç, düşüncesi geçiyor aklımdan, şimdi dışarıda olsaydım, onunla hiç karşılaşmasak daha iyiydi, neden bilinmez, can sıkıcı bir korkuya kapılıyorum aniden, Grete'yi kucaklamayı bırakmalı, ikisini böyle baş başa bırakmamam lazım, o sırada aniden köpek de tekrar odada, artık neredeyse seviyorum onu, bana bakmıyor, bu kez salyaları akarak yeni gelene bakıyor, hep bir hayalet gibi çıkıyor ortaya, sekiyor,

sol ayağı geriden geliyor, yukarı çekilmiş ve sağdan daha kısa, kan yapışmış o ayağına, şimdi kan göremem, dün geceden kalma, üzülecek gibi oluyorum, o da neden kapıda öyle ruh gibi duruyordu ki, onu vurmadığıma şükretsin, neyi koklayıp duruyor böyle; bu parfüm, kadın gibi, ağır ve sersemletici, içinde acımasız bir şey var, insanın beynine giriyor, kan dolaşmaya başlıyor, kızıl sis – orada insan bir şeyleri unutabilir, içine gömülmek zorunda kalıyor insan, bilmediği şeyleri yapmak zorunda kalıyor: suç... cinayet... haz...

Elini uzatıyor öpmem için, eğilerek uzanıyorum, şakaklarıma karanlık bir dalga vuruyor, beynime kurşun gibi oturuyor, boynumu eğiyorum ve adını koyamadığım bir nefret hissediyorum, fakat yüzüm yeniden yukarı kalkarken, yüzümde onunki gibi bir gülümseme var:

"Uzun zamandır yoktunuz, sevgili dostum, zaman geçmek bilmedi, hepimiz için." Sesi bir yatak gibi yumuşak ve derin, dudakları söylenen her sözün tadına tek tek bakıyor adeta.

"Meşguldüm, savaş..."

"Evet, tam bir kahramandınız, hep en ön safta, kurşun yağmuru altında ameliyatlar, hiç tereddütsüz, vazife değil mi, vazife her şeyden önce gelir, ölüm, ölmek işten bile değil..."

"Yaralanmış da..."

"Yaralandınız mı?" Koluma sarılıyor, tüm istihzası kayboluyor, maskeler çıkarılıyor, ihtiyat bir kenara bırakılıyor; iki adımda yanımda, yüzünde sadece korku, sadece acıma, sadece sevgi. Sadece bir saniye, sonra kendisini topluyor, dudaklarına sevimli, alaycı gülümsemesi tekrar oturuyor, geriye sadece sesindeki hafif titreme kalıyor, Grete'ye dönüyor, kolunun altından tutuyor:

"Görüyor musunuz aşkım, erkekler böyle olabiliyor. Düşüncesiz ve bencil. Şimdi ama ona tekrar kavuştunuz."

Bu sırada bir anlığına bana bakıyor, bakışı açık bir istihzayla parlıyor, söyledikleri kulağa bir meydan okuma gibi geliyor, o an ondan nefret ediyorum, Borges'i düşünmek zorunda kalıyorum, neden bilmiyorum, tüm bu insanlar

benden ne istiyor; musallat oluyor, pusuda bekliyor, sıkıştırmaya çalışıyorlar, bense huzur istiyorum, biraz olsun mutluluk istiyorum, hepsi gitsinler, ben Grete'yle yalnız kalmak istiyorum, kimseyi tanımıyorum, bir şey bildiğim de yok, ben yalnız kalmak istiyorum!

"Tabii, hemen işe başlamışsınız, yapacak çok işiniz vardır, anlayabiliyorum; akşamları, geceleri de dışarı çıkmak zorunda kalıyor, siz de evde yalnız oturup onu bekliyorsunuz, ama emin olun, yaptığından zevk almıyor, sahip olduğu tüm zamanını size vakfedecektir, hep böyleydi, şimdi de öyle olacak."

"Zaten nerede kalacaktım, bu çok doğal değil mi?"

"Evet, çok doğal."

Şimdi dudaklarında kızgın bir ifade var, benim çok yakınıma yaklaştı; parfümü, teninden gelen koku sersemletici, sol kaşta asabi bir seğirme:

"Dostlarınızı böyle kaybetmekten korkmuyor musunuz?"

Ne istiyor, neyle tehdit ediyor?

"Dostlarımız bize tam da bu yüzden değer veriyor," diyor Grete, "kocam hastalarına kendini adamış olmasa, bu büyük muayenehaneyi elde edebileceğine siz inanıyor musunuz? O kendi vazifesini yapıyor, ben benimkini; benim vazifem de geride durmak ve ona böyle yardım etmek, bu vazifeyle birlikte seviyorum onu, mesleği sorumluluk istiyor, orada herkes susmak zorunda, başka türlüsünü ben de düşünemezdim, bu işin doğasında var."

Kalbim çarpıyor, ne diye korkuyorum; Grete haklı, hastalara yardımcı olmak, elbette, çocuğa parmağında, başkalarına başka şekilde, bu işin doğasında var, yine de emin olamadım, içim daralıyor, beynim yorgun ve parçalanmış gibi, ayakta zar zor durabiliyorum, iyi değilim:

"Belki hep beraber bir yere yemeğe gideriz, bugün yoğunluk biraz fazla oldu, böyle âdetler de edinmemiz lazım, belki bir restorana ya da..."

"Çok feci görünüyorsun, kötü bir şey olmadı değil mi?"

"Yok, yok."

"Tiyatroya ya da operaya gelin! Işık, müzik, insanlar, benim locamda hepimize yetecek yer var."

Bana göz mü kırpıyor?

"Sahte sahne ışıklarının altında akılsız komedyenler! Hayal ettikleri rollere girip tüm akşam oradan oraya koştururlar, yazgıları buymuşçasına, önemli kişilerdir ve seyircilerin önünde kendileri de bu role girer, oysa evde zavallı sefiller hepsi, acınacak yoksullukları ve yetersiz hisleriyle, bir pastacıdan farksız."

"Evde kalalım," diyorum, "hiçbir sorun yok."

"Neyin var, canını bir şey mi sıktı? Gitmek istiyorsan gideriz elbette, Bayan Bussy'nin teklifine..."

"Belki de kalabalık korkutuyor onu. Başka bir teklif: Rasathaneye gidelim, yıldızlara bakalım. Orada kimse yok ve karanlık..." diye ekliyor fısıldayarak; elinin tersi kazara olmuşçasına elime değiyor, bir okşama gibi, ya da belki kafamda kuruyorum tamamen, belki de kendim istedim bunu, kendim yaptım? Mahcupça yüzüne bakıyorum bir anlığına; yüzü soğuk ve hareketsiz.

"Nefis bir fikir," diyor Grete sevinçle, "nihayet hakikaten yeni bir şey, sizi kucaklasam yeridir, bunu hep görmek istemiştim; sen de, değil mi, ya da iyisi mi sana hiç sormayalım bu sefer."

Aniden çocuk gibi gençleşmiş, ışık saçıyor, dışarı çıkıyor, başı dimdik yukarıda, tüm bedeni, saçları dans ediyor sanki; nasıl seviyorum onun bu halini, onun gibi bir kadın yok, olamaz!

Birisi arkadan kolumu kapıyor, heyecanla ve şiddetle, yırtıcı bir kuşun beceriyle kıskaca alışı gibi; Bussy'nin yüzü yüzümün dibinde, yanakları kızarıyor, gözlerinde sinsi bir parıltı.

"İki mektubuma da niye cevap yazmadın," diye sıkıştırıyor aceleyle, "bir de bu aptal ayrılık komedisi nereden çıktı! Ona ne ihtiyacımız var bizim! Seni yanımda yalnız istiyorum ben, tamamen yalnız! Yarın geliyorsun, yarın öğleden sonra, sen..."

Kolları göğsümde, boynuma sarılıyor, dudakları, olanlara inanamıyorum, "beni sevmiyor musun artık?" diye tıslıyor, "döndün, tövbekâr oldun, öyle mi? buna mı döndün?"

Niçin bu kollardan kurtarmıyorum kendimi? Neden geri itmiyorum onu? Bu öpüş neden yakıyor beni, bu kadın nerede, Grete nerede...

Beni bıraktı, tekrar tek başıma ayaktayım, Grete şapkasını ve siyah mantosunu giydi, hâlâ gülümsüyor, sol yanağında küçük bir gamze var, kesik kesik solumamı içime bastırıyorum, afallamış haldeyim:

"Niçin gülümsüyorsun sen?" diye soruyor Grete neşeyle. "Ikiniz de somurtuyorsunuz, aklınızda bir sürpriz var gibi?"

Sürpriz evet, çok komik, hiçbir şey açığa çıkamaz, ne diyorum ben, ona söyledi mi acaba, hiçbir şey düşünemiyorum, parfüm ceketime sindi, yarın ameliyatta burnuma gelecek, iğrenç kokuyor ama; belki de bana narkoz verdiler, ben değil bir başkası doktor, her şeyi ben çekiyorum, her şey benim başımdan geçiyor, o sırada ben dalgalarda, okyanusta yüzmek istiyorum, tamamen hür, tamamen özgür...

"Manto size müthiş yakışıyor," diyor Bussy ve kolunu Grete'nin boynuna atıyor; sesi büzüşmüş gibi, sırtı kıvrılmış, kara bir kediye benziyor.

Sokağa indiğimizde Borges'le karşılaşıyoruz; nereden çıktı, tüm bu süre boyunca burada mı duruyordu, bizi beklemiyormuş gibi görünüyor, yüzü heyecanlanmış gibi yukarıdaki pencereye dönüyor; ruh gibi beyaz, fenerlerin titreşen ışığından mı yoksa, kafası kalkık omuzlarının arasına giriyor, dudakları daracık ve bastırılmış, tüm vücudu çökmüş gibi. Şimdi bizi fark etti, irkiliyor, omuzları kramp girmişçesine aniden yukarı çekiliyor, doğruluyor, yüzünde utangaç, neredeyse çocuksu bir gülümseme, Grete'nin önünde eğiliyor, beceriksizce elini öpüyor, bize de selam veriyor.

"Birden nereden çıktınız siz böyle?" diye giriyor söze Bussy. "Uyurgezer gibi, gece kuşu sizi!"

"Ben... akşam... niyetim... hava da şimdi yumuşak, serinletici."

"Siz de bizimle gelsenize." Bana kurnazca bakıyor. "Üç kişiyiz, dört kişi daha iyi olur. Yıldızlara yürüyoruz."

"İzin olursa..."

Bussy yanıma yaklaşmaya çalışıyor, yapmak istediği hareketi anlıyorum, hedefinde Grete var, beni ondan uzaklaştırmak istiyor, benim yanımda olmak istiyor, karanlıkta elimi tutmak istiyor, kafasını eğmek istiyor, hafif sola doğru, böylece gözlerini görebileceğim, saçı yanağıma dokunacak, istemiyorum!!

"Hanımefendi," diyor Borges ve ona kolunu uzatıyor; koluna girmek zorunda, öfkeleniyor.

Borges? Borges Bussy'den ne istiyor? Bu bir tuzak mı? Bussy onun nesi olabilir? Ya Grete? Tek başına duruyor, yardım ister gibi bana bakıyor, onun yanındayım, her şeyi unutuyorum, koluma giriyor, gidiyoruz, arkamıza dahi bakmadan.

"Görüyor musun," diyor mutlulukla, "benle beraber gitmek istemedi, bundan kaçınıyor, neredeyse benden korkuyor sanki."

"Seni seviyor," diyorum ve kolunu sıkıca koluma yaslıyorum. "Şimdi senin yürüyüşünü görebilmek için Bussy'yle arkamızdan gidiyor. Sırtında bakışlarını hissetmiyor musun?"

"Bana ne bundan?"

Çok mutluyum, gece sokaklarda ilerliyoruz ve Grete kolumda, insanlar geçiyor yanımızdan, kimisi selam veriyor, beni gördüklerinde garip bir biçimde seviniyorlar, beni tanıyor olsalar gerek, belki de başka biriyle karıştırıyorlar, fark etmez.

"Görüyor musun, kimse seni unutmamış," diyor Grete.

Hayır, ben de hiçbir şeyi unutmuyorum, bir kere içine giren, bir yerlerde kalıyor muhakkak, fark etmiyor aslında, beni bir kez görmüşler, demek ki beni tanıyorlar, bunda özel bir şey yok, böyle dolaşmak çok güzel, ikisinin arkamızda olup olmamasının bir önemi yok, iki köpek var sanki arkamızda, bayağı komik aslında, ama o sırada Nero çıkıyor, hakikaten Nero, nereden çıktı bu? "Onu içeri kapamamış mıydın Grete?"

"Belki annen dışarı salmıştır, bir şey olmaz."

Annem? Evet bir şey olmaz, hiç fark etmez, diğerleri bize yetişmesin diye hızlı hızlı yürüyoruz, köpek havlayarak yanımızda oraya buraya sıçrıyor, o da mutlu görünüyor, istasyona

geldik bile, bilet alıyoruz ve merdivenleri çıktık, beklediğimiz tren hemen geliyor, kompartımandayız, hareket ediyoruz, köpek bizimle, Borges ile Sandor on dakika beklemek zorunda kalacak, yaşasın, karşı sırada oturan adam bize garip garip bakıyor, evet, âşığız biz ve istediğim zaman Grete'yi kendime çekip öpebilirim şimdi, istediğim zaman, o esnada o da oturduğu yerden surat asabilir, Grete'nin elini tutuyorum ve bunu kulağına söylüyorum, pancar kesiliyor, yüzü kızardığında ne kadar güzel oluyor, mutlu gözlerle bakıp ışık saçarcasına gülüyor bana, köpek çenesini onun kucağına koymuş ve gözlerini kapamış, bir kolu benim kolumda, öteki eli hayvanın tüylerini okşuyor, benim için hava hoş, zavallı bir hayvan, ben de okşamak istiyorum, ama hemen hırlıyor, çok aptal, şimdi Grete'den de uzaklaşıyor, silkiniyor, tek başına sıranın altındaki tozlu köşeye yerleşiyor, kafası patilerinin üstünde bana bakıyor, bakışında öyle bir hüzün var ki dokunsan ağlayacak, köpekler ağlayabilir mi?

Tren duruyor, geldik, aslında onları beklememiz gerekirdi; Bussy sinirlenmiş olmalı, Borges'e de öyle küçümseyici bakıyor mudur acaba, Borges için hava hoştur, şu parfümü, bir türlü çıkmıyor üstümden, sabah üstümü değiştirmem gerekecek. Öyle değil mi Grete, beklemeyelim, yolu biz olmadan da bulurlar, olmadı sorarlar, Borges bilgi toplama işlerinden anlıyor, ha ha, fenerler ne kadar zayıf burada, basbayağı karanlık oldu; Nero'nun ağzı yerde, kuyruğunu indirmiş, ağır ağır, sessizce peşimizden geliyor; ağaçların arası ne kadar huzurlu, epey geç oldu, zaman da ne, zaman falan yok; adımlarımız çok uyumlu, onlar da dinginlik ararmış gibi, ayaklarımız yan yana ilerliyor, benim büyük ayakkabılarım, onun küçük, çıkardıkları sesler öyle ki sanki ikimiz, sadece ikimiz varız burada, sürekli devam, artık fark edilmiyor bile, ayaklar kendi kendine gidiyor, kalp gibi, kendi kendine atıyor, bir gün susana dek, kendi kendine, şimdi diğer taraftan adımlar geliyor bize doğru, gayet yavaş ve sakin, bu bir insan, sakin bir insan, bir kalp, sakin bir kalp, herkesin de öyle olması gerek

zaten, şimdi bizim olduğumuz tarafa çıktı, adam puro içiyor, puronun kırmızı kıvılcımı görünüyor, onun dışında her şey kara bir gölge, bu gölge böyle yalnız nereye gidiyor, kimsesi yok mu, yanında yürüyen, benim gibi, benim yanımda biri var, evet, kadınların en güzeli ve beni seviyor ve biz mutluyuz, şimdi adımlar duyulmaz oluyor, sadece ikimizinki kaldı.

Nihayet geldik, gözlemevinin üstteki kubbesi yarı açık ve raylar üzerinde sessizce dönüyor, uzun borusu geceyi dev bir top gibi korkutucu şekilde izliyor, bulutsuz gökyüzünde yıldızlar parıldıyor. İçeri giriyoruz, yaşlı bir adam karşılıyor bizi, beyaz saçları ve beyaz sakalları var, gözleri demir grisi, fısıltıyla usul usul konuşuyor, ayaklarımız çimentonun üzerinde sert ve yankılanarak ilerliyor, ihtiyara bir süre beklemek istediğimizi söylüyoruz, bizi duymuyor gibi görünüyor, adam sağır, o kadar uzun zamandır orada yukarıya kulak kesilmiş ki artık hiçbir şey duymuyor, bize hiç aldırmadan merdivenlerini çıkıyor, aygıtın ucuna oturuyor ve vidaları çevirmeye başlıyor, eli cüce eli gibi küçük ve koyu kahverengi, mavi damarlar içinden yaşlı bir ağacın gövdesinden geçer gibi geçiyor, sandalyesinde otururken boynu ihtiyar bir kuş gibi öne doğru eğik, gözleri çoktan milyonlarca mil uzakta, sadece bedeni oturuyor orada, küçük ve takatsiz haliyle teleskopta asılı kalmış, cansız gibi duruyor, yalnızca arada bir gelen öksürükle sarsılıyor, sonra tekrar kasılıyor, morarıyor ve hafifçe kıpraşıyor, ama kafa ve göz boruya sımsıkı bağlı ve hareketsiz kalıyor, gevşemiyor, başka hiçbir şeyi umursamıyor, tamamen dışarıda, çok uzaklarda. Şimdi mırıldanmaya başladı, söylediklerinin anlaşılması zor, sadece birkaç kahverengi dişi kalmış, dişlerin ne önemi var ki, ben dudaklarına bakıyordum aslında, dudaklarından "ışık yılları – gezegenlerin yörüngeleri – helyum gazı" sözleri çıkıyor, dudaklar bu kelimelerin tadına bakıyor sanki, bu kelimeler uzaklarda titreşen şeylerden dökülen damlalar anlaşılan.

"Adam keçiye benziyor," diyor Bussy kıkırdayarak ve gözleriyle ihtiyarı işaret ediyor.

Geldiklerini hiç fark etmedim, uzun zamandır buradayız demek, bana kızmış gibi görünüyor ve hiç bakmıyor; heyecanlı, burun delikleri şişip iniyor, yüksek sesle konuşarak patavatsızca konudan konuya atlıyor, her konuda fikir beyan ediyor, her şeye elini atıyor, bulduğu her vidayı çeviriyor. Borges hep onun yanında, Grete'yi tümden unutmuş gibi görünüyor, Bussy'nin aptallıklarına yüksek sesle, teklifsizce gülüyor. Nihayet konuşmayı kesiyorlar.

"Bu yıldızlar da nerede yahu, kimsenin anlayamayacağı, ne kadar aptal makineler bunlar!"

Yukarıda dürbünün başındaki adamın yanında duruyor, dürbünün başındaki küçük beden hiç fark etmiyor onun varlığını; ne gözlerinin, ne hoş uzuvlarının, ne de parfümünün farkında; odada onu bile etkileyen bir dinginlik var, kimse nefes almaya cesaret edemiyor, bu küflü havada kutsal bir şeyler var, o da bir anlığına duraksıyor, hastalıklı yaşlı adama sert sert bakıyor, ardından kambur sırtına çekinerek hafifçe dokunuyor ve kendinden pek de emin olmayan bir sesle konuşuyor:

"Siz, Sayın Profesör, siz bunları yüz yıldır biliyorsunuzdur zaten, bırakın biraz başkaları da baksın, olmaz mı!"

İhtiyar ağır ağır aletten kopuyor, bir şey anlamamış gibi bakıyor, bakışları hâlâ daha uzaklarda, bulutsuların ve sonsuz fezanın üzerinde.

"Evet, evet," diyor ve yaşlı başını mekanik biçimde sallayarak onaylıyor. "Evet, üç milyar tabii, üç milyar!"

Hepimiz art arda basamakları çıkıyoruz, benim kalbim çarpıyor, Bussy sandalyeye oturmuş bile, bacak bacak üstüne atıyor, eteği dizine dek açılıyor, neşesi bastırılamaz halde, Satürn'ü araba tekerleğine benzetiyor, Sirius için kravat iğnesi olur bundan diyor, ağzı susmak bilmiyor, yıldızların hepsini görmek istiyor, nihayet bıkıyor, sandalyesinden aşağı kayarken yeşil jartiyeri görünüyor, işveli bir edayla yerini Borges'e bırakıyor, Borges teşekkür ediyor, o bunlara önceden aşina, fazla ilgilenmiyor, ilgilenmeyi biliminsanlarına bırakıyor, sonunda Grete yukarıda, biraz şaşkın ve beceriksiz, başta nereye bakacağını bile-

miyor, hiçbir şey göremiyor, ama sonra yüzü ışıldamaya başlıyor, "ne güzel," diyor yapmacıksız ve samimi bir tavırla, dingin bir Meryem gibi görünüyor, yüz hatlarında dindarlığı andıran bir şey var, ardından ayağa kalkıyor, sol eliyle ceketimden tutuyor ve şöyle diyor: "Bak Hans, bunu görmen lazım!" Şimdi de ben yanaşıyorum, fakat ben oturur oturmaz, tam başımı alete eğmiş sonsuz uzaya bakarken, o sırada öteden bir ses geliyor, uzak boş fezadan, tek başına inleyen bir ruh haykırıyor, beni çağırıyor, huzur bulamamış bir ruh. Dehşete düşüyorum, korkunç bir şey, orada soğukta, kalbim daralıyor, damarlarıma buz gibi bir his hücum ediyor, belki de sadece içimde duyuyorum, ama gayet belirgin, yürek parçalayıcı bir ağlama var, çocuk ağlaması gibi, bir ölünün ağlaması, bizzat benim ağlamam; gözlerimin önünde bir şeyler titreşiyor, yeşil ve kırmızı daireler görüyorum; büyük, yeşil, altın bir çark titreşiyor camda, benim beynimin içinde mi yoksa uzak bir güneşte mi; Sirius'a inancım var, belki orada hayat var, benden bir şeyler şimdi ta orada, orada gördüğüm şey benim bir parçam, bir zamanlar burada eski Mısırlılar vardı, o zamanlar ben henüz dünyada bile değildim, geçmişi görüyorum, gözlerimle görüyorum, ışığın buraya ulaşabilmesi için çok zaman gerekiyor, belki gerçekte çoktan söndü, bilinmez, ben de böyle bir ışığım, belki ben orada, uzaklarda çoktan ölüyüm ve soğuk uzayı aşarak kendi kendimi çağırıyorum, aslında ben kendime sesleniyorum, kendi kendimi görüyorum sadece ve belki orada bile değilim...

İnleme, feci bir inleme – şimdi bitti.

"Tanrı'ya şükür," diyor o anda Grete'nin sesi yanımda. "Nihayet bitti, aptal hayvan, bak ama, bu bizimle son gelişi bundan sonra."

"Kimin? Köpeğin mi?" diyorum ve dişlerim ateşim yükselmiş gibi takırdıyor.

"Duymadın mı? Sen alete oturur oturmaz, ondan önce kimseyle ilgilendiği yoktu, bir kenarda sessiz sedasız oturuyordu, yerinden sıçradı, aletin etrafını koklaya koklaya dolaşıp kötü kötü inleyip ulumaya başladı..."

"Duydum tabii, duydum ben de," dedim solgun dudaklarımla, "belki burnuna bir koku geldi, bir şeyler kokladı, bırak onu da, evet gidelim artık."

Eve dönüş yolunda konuşmuyoruz, Bussy ile Borges biraz önümüzde gevezelik ediyorlar; Grete de susuyor, acı çektiğimi hissediyor, arada bir fark ettirmeme çabasıyla bana göz atıyor, iyi olduğumdan emin olmak istiyor, ardından koluma daha sıkı sarılıyor, sağ olsun, bir şey sormuyor. Köpek önümüzde koşuyor, sürekli Bussy ile Borges'e kadar gidip geri dönüyor, neredeyse yüz kere, dili dışarı sarkıyor, nihayet evin önüne geliyoruz, vedalaşıyoruz:

"Yarın dörtte," diye kulağıma fısıldıyor Bussy, bana sadece bir kez bakıyor, gözlerinde derin bir yangın. Onu çabucak unutuyorum, odama gidiyorum. "Uyumak istemiyor musun, çok geç oldu," diyor Grete; "evet, çok geç," diye tekrar ediyorum düşünmeden. "Çocuğa bir daha bakmak istiyorum!" – "Şimdi, gecenin bu saatinde mi?" Yatağın başına geldim bile, küçük uykucuyu yerinden alıyorum, minik ellerini tutuyorum, minik ayaklarını okşuyorum, sessizce gözlerinden öpüyorum, tekrar karyolasına yatırıyorum, yatak örtüsünü özenle üzerine örtüyorum, dönüyorum, bir şey demek istiyorum ve – aniden bilinçsizce Grete'nin ayaklarına kapanıyorum.

"Tanrı aşkına, ne oldu sana sevgilim," diye haykırıyor nefes nefese ve beni kaldırmak istiyor, ama ben onun güzel bedenine sarılıyorum, kollarımı dizine sarıp başımı giysisine gömüp hıçkırıklara boğuluyorum:

"Senden böyle bir çocuk, senden ve benden böyle bir çocuk... asla, asla!"

Beni yerden kaldırıyor, beni bir çocuk gibi koynuna alıyor, yavaşça saçlarımı okşuyor, hayret içerisindeki gözleri büyümüş, son derece ciddi ve soru sorarcasına gözlerime bakıyor, dudakları hareket ediyor, ama ağzından tek bir söz çıkmıyor. Gece boyunca uyumuyoruz. – –

Rüya görüyorum: Yuvarlak bir borunun içinde, beni kimse görmesin diye büzüşmüş oturuyorum, bu bir gök dürbünü,

ben tutuyorum dürbünü, tersten, bakınca diğer ucunda kendimi uzakta, ufacık görüyorum; vidasını çeviriyorum, yüz daha yakına geliyor ve belirginleşiyor, oradaki ben değilmişim, başka biriymiş, dürbünü ileri geri oynatıyorum, her seferinde başka bir yüz çıkıyor. Sonra Grete görünüyor, fakat onun görüntüsü her seferinde daha da uzaklaşıyor. Aniden tüpün içinde Borges yanımda beliriyor, zar atıyoruz, Grete ve Bussy bahis konusu, o kravat iğnesini ortaya koyuyor, bu Satürn oluyor, ben de karşılığında başımı ortaya koyuyorum, bu da Sirius. Sonra boru patlıyor, bunun aslında bir top olduğundan ve günün birinde patlamak zorunda kalacağından işkillenmiştim hep zaten, içine barutu koyan Borges'ti elbette, anlatılmaz bir öfke kaplıyor içimi, dışarıda uzayda dönüyoruz, o hep benden birkaç ışık yılı ileride, Grete ve Bussy de öyle, her biri epey uzakta, yuvarlak ve parlak ve ortada bir güneş, ben bu güneşim, ellerimi özlemle uzatıyorum ama yine de erişemiyorum. En sonda köpek çıkıyor, ağzını sonuna kadar açmış, Sirius'u elime alıyorum ve ona atmak istiyorum, o sırada Borges'e rastlıyorum, onun da ayağı takılıyor, ardından hepimiz içeri uçuyoruz, hayvanın ağzının içine, Bussy ve Borges, Grete, Sirius, Satürn ve ben, etraf kapkaranlık oluyor ve hayvanın gözlerinden aşağı yaşlar altın damlalar gibi, yuvarlak kara Dünya'nın üzerine dökülüyor. –

Uyanıyorum, yanıma bakıyorum, Grete yanımda yatıyor, mavi gözbebekleri hareketsiz, tavana yönelmiş, yüzü gözyaşlarından ıslak, usulcacık alnından öpüyorum, iki kolunu birden bana doluyor, öyle bir arzuyla doluyor ki boğulacak gibi oluyorum.

"Hans, Hans'ım," diyor kulağıma, "şimdi buna da inanmıyorsun, şimdi çocuğumuza bile inanmıyorsun, ne yapmam gerek, içinde bir hastalık var sanki, neden bana böyle eziyet ediyorsun, her zaman kıskançtın sen, ama şimdi, şimdi çocuktan bile şüphe duyuyorsan – bütün gece içim içimi yedi, sana aşkımı nasıl kanıtlayabilirim bilemedim, nasıl kanıt-

layabilirim, sen bana inanmıyorsan, sen... yapamıyorum artık."

Hıçkırıklardan konuşamaz hale geliyor.

"Ondan değil, beni anlamıyorsun sen," diyorum dışımdan, "sana söyleyemiyorum."

"Bana söyleyemeyeceğin ne var, benden bir şeyler saklıyorsun, biliyorum, ama başkasını benden daha çok seviyorsan, bana onu da söyle, açık konuş, kırılsam da söyle, senin için her şeyi yapmaya hazırım, her şeyi kaldırırım, ben sadece senin mutlu olmanı istiyorum, seni seviyorum çünkü, çok seviyorum."

Ah, acınacak haldeyim, bu acıya tahammül edemiyorum, keşke konuşabilseydim, ah keşke ölü olsaydım:

"Hayır, senden başka sevdiğim yok, senin hiçbir şeyi düşünmen gerekmiyor, kaygılanacak bir şey yok, her şey yolunda, inan, her şey yeniden yoluna girecek, bana karşı biraz sabırlı davran yeter, biraz sabret!"

Dışarı çıkıyorum, başka ne yapabilirim ki, hiçbir faydası olmayacak.

Anne dışarıdaymış.

"Grete nerede?" diye soruyor ve bana yan gözle bakıyor, ince buruşuk dudakları üst üste ve takatsizce bir aşağı bir yukarı titriyor.

"Yatakta, gelir birazdan, kendini pek iyi hissetmiyor."

"O zaman otur yaşlı ananın yanına, sıkılmayacaksan. Sandalyemi de şuraya taşı, beraber kahvaltı edelim, tek başıma doğru düzgün göremiyorum."

"Olur... anne."

Sandalyesini masanın kenarına çekiyorum, ardından ben de masaya oturuyorum, fincanını önüne itip kahve koyuyorum, ne konuşmam gerektiğini bilmiyorum, yemeye başlıyorum; o da küçük ekmeklerden alıyor, kurumuş parmaklarıyla ekmeği bölüyor, gözlüğü fincana doğru eğiliyor, ekmeğini küçük parçalara ayırdıktan sonra tek tek acı içeceğin içine atıyor, ardından üç kesme şeker atıyor, çok fena tatlı olmuştur diye

düşünüyorum ve parmakların ne kadar mide bulandırıcı olduğunu, tırnakların nasıl yenmiş olduğunu ve sonra: Bu benim annem, onunla konuşmam lazım, ama ne söylemeliyim?

"Ekmek öyle sert ki dişlerim hiç kesmiyor," diye mırıldanıyor kendi kendine. "Fırıncı iyi değil artık, eskiden daha iyiydi, yerine yeni birini almaları şart."

"Evet," deyip lafa giriyorum. "Ben hallederim onu, fırında sadece yarım saat kalmış, iyi de yoğrulmamış, görüyor musun, burada bir yerinden anlaşılıyor, ben halledeyim, hemen gideyim, çırak hiç dikkat etmemiş bunlara."

"Yahu sen ne anlarsın. Öyle bir konuşuyorsun ki duyan da ömür boyu ekmek pişirmekten başka bir iş yapmadın sanacak."

Sarsıla sarsıla gülüyor, bir ekmek parçası boğazına takılıyor, öksürmeye başlıyor; iğrenç, şiddetli bir öksürük, mosmor oluyor, çanağına doğru bükülüyor; korkuyla yerimden sıçrıyorum, ben de bir acayibim, alnıma kadar kıpkırmızı oldum, böyle bir ekmek, bir ekmek kırıntısı insanı öldürebilir, ekmeklerden bana ne, ben nereden ekmekten anlayacağım ki, ben hekim olarak, mide hastalıkları olsa önemli olurdu, pişirmeyi öğrenmek lazım, tüm doktorlar, yeni yemekler icat etmeli, belki laboratuvar genişletilebilir, yeni bilgiler her zaman iyidir, hamur işlerinin yapılışı, mide bezlerinin un çeşitlerine verdiği tepkiler...

Bu arada tekrar sakinleşti, yeniden kahvesine dönmüş, kendi kendine anlaşılmaz şeyler mırıldanıyor, beni ne ilgilendiriyor ki, zamanım yok artık, çalışmak zorundayım, vazifemi yerine getirmeliyim, "onu bu yüzden seviyorum," diyor Grete, çalışmak, çalışmak, daha ne olacak!

Yazı masamda gelen mektuplar var; başka doktorlardan gelen mektuplar, hastalardan mektuplar, benden tavsiye istiyorlar, arkadaşlardan mektuplar, bilim cemiyetlerinden, mahkemeden, mahkemeyle ne işim var benim, büyük gri bir mektup zarfı, yanında küçük bir paket, küçük bir tahta kutu, önce onu açıyorum, içinde küçük bir boru var, pamuğa

sarılmış, mührü açıyorum, kıkırdak ve deri var, insan derisi bu, bir gırtlak, deride girintiler, bir ısırma, bir yara: Zarfı yırtıp açıyorum, incelemem gerekiyormuş, mahkeme için bilirkişi raporu, bir cinayet, bir hizmetçi kız işverenini boğazından ısırmış, yatakta; neler yaşanıyor hayatta, tecavüze uğrarken, yoksul anası için para istemiş, işvereni önce vereceğim diye söz vermiş, ama arzuladığını elde edince de vermeyi reddetmiş: Kız da onu boğazından ısırmış. Ya da bir köpek yapmış, orada bir köpek de olabilirmiş, kimsenin tanımadığı, çevredeki ucuz oteldeki bir kadın köpeğin sıçrayıp odaya girdiğini görmüş, tam olay anında, belki de kız suçsuzdur, belki de köpek ısırmıştır ve kan köpeğin kanıdır, insan kanı değil, bunu tespit etmek mümkün, tabii, doku örneğini bana daha erken gönderebilseydiniz, duruşma saat on ikide, önce ameliyatım var, apandisit, dörtte de Bussy'ye gitmeliyim, ah Bussy, bu çılgın kadın, çok tahrik edici, mütemadiyen, aslında gitmemem lazım, belgede Borges'in imzası var, davanın savcısı o, tabii ya, ne iğrenç meslek, ama cinayet söz konusu olduğunda tahkikat hızlı olur, mikroskop, cama çok az bir kan sürelim, kan yuvarları renkli olur, akyuvarların çekirdekleri mavi, alyuvarlar, tabii ki bu bir insan kanı, cinayet olması lazım, cinayet bu, haydi şimdi ameliyata!

Beyaz masaya bağlanmış yatıyordu, el eklemlerinden bağlı, bacaklarının üzerinde enli bir kayış, uykuya dalmış, bedeni bir kez daha yukarı sıçrıyor, kasları istem dışı kasılıyor, beyaz maskenin altındaki yüzü kızarmış ve şiş, hemşire sol gözkapağını kaldırıyor ve parmak ucuyla hafifçe gözüne dokunuyor, hâlâ daha çok az da olsa gözünü kırpıyor, sonuçta insan, sonra gerginlik yerini gevşemeye bırakıyor, nefes alış verişi derinleşiyor, akciğer havayı dışarı hortum gibi üflüyor; uyuyor, adam nerede şimdi, bilmiyor artık yaşadığını, istenirse hep böyle uyur halde bırakılabilir, ölene dek, bu da nereden aklıma geldiyse, bu apandisit ameliyatlarından nefret ediyorum, bu adam da büyük ihtimalle sağlıklı olacak, ameliyatsız da işlerin yolunda gittiği pek çok kez görüldü, kimseyi ameliyat

etmemek lazım aslında, insanlar ölmeli, ölürlerken bıçakla deriyi ayırarak bedenin içine girmemek gerek. Yıkama işini bitirdim, ellerim temiz, üstünde hiç bakteri kalmadı, insan milyarlarcasını üzerinde taşıyor hep, her yerde böyle düşmanları var ve hiç haberi yok, öte yandan onlar da yaşıyor, hakları da var, bizden ne az ne fazla, hiçbir şey yapmamak gerekirdi aslında, suç diye bir şey yok, insanın elini attığı ve dokunduğu her yerde, hemen suç var karşısında, hemen haksızlık ve cinayet, Borges bunu anlamıyor, bunu anlayamıyor, böyle bir insan bunu asla kavrayamayacak, orada her zaman ya suçlu ya da suçsuzlar var, biri ölmüş, o zaman birinin de suçlu olması şart, ama bazı şeyler de vardır – iyi de, ondan bana ne!

Ayağımda lastik ayakkabılarım var, belimde lastik bir önlük, onun üstünde steril beyaz bir iş giysisi, dokunmamak için onu kızarmış ellerimi açarak giyiyorum, ince steril eldivenlerim ve başımda steril, yuvarlak, beyaz bir başlık var, eterin buharı tatlı ve gözümü yakıyor, görünüşüm fırıncı gibi, bu başlıklarla hepimiz fırıncıyız, pasta yeni pişmiş, içini kontrol etmek için kesiyorsun, o sırada bir hava kabarcığı çıkıyor, hayır, bu kan damarı, küçük kırmızı bir fıskiye gibi fışkırıyor, beyaz çarşafın üstünde bir sürü küçük kırmızı leke, beyaz bir kremalı pastanın üstündeki küçük kırmızı çilekler gibi, bunlar komik benzetmeler, bağlayıp kanı kesmek şart, yoksa hiç durmadan akacak ve onun hayatı da akıp gidecek, sonra yine bir ölü, apandis iltihabından bir ölü daha, kasları çatalla geri çekiniz, yer açmak şart, karın zarı orada işte, son derece ince ve bir aşağı bir yukarı gidiyor, orada hâlâ his var, hep var, bir parça diğerinden daha çok hissediyor, bunu bilebilmek için karnınızı açmanız şart, daha fazla narkoz vermeliyiz, yaşadığını hatırlıyor, orada yatan bir insan, beden kalkmak istiyor, şimdi yeniden uyudu ve bağırsağa geldik, orada bulanık bir sıvı var, apandis, küçük körbağırsak, onu yakmak zorundayız, yaşayan bedende kızgın demirle dağlayarak, şimdi çıkardık onu, kırmızı ve alevli, duvarda küçük gri bir yara, artık uyanmasını bekleyeceğiz, son dikişleri siz

atarsınız, bedenin içinde böyle bir şey var işte, hiçbir faydası yok, hiçbir işlevi kalmamış artık, atamız olan hayvandan yadigar kalmış, kalıtım zincirinden anlamsızca bize geçmiş, annemiz veya babamız bizim ebeveynlerimiz değil, biz sadece onların kanından değiliz, hayvanların hepsi bizim içimizde, bitkilerin hepsi, hepsi içimizde bizimle konuşuyor, kendi anlaşılmaz dilleriyle konuşuyorlar, embriyo halinde bile onların tüm formlarına sahibiz; solungaçlarla nefes alanlar, balıklar, sürüngenler, hayvanlar, yaratılışın tamamı içimizde; sonra bir şeyler yapıyoruz, kendimiz hareket ediyoruz, ama biz aslında sadece son neticeyiz, hepsinin toplamıyız, biz nerede bitiyoruz, başkası nerede başlıyor, hepimiz kardeşiz, hepimiz biriz, suç yok, çünkü biz hiç de kendimiz değiliz, bizim ebediyetimiz orada, bunun gibisi yok, bizim göktekilere ihtiyacımız yok, biz hep varız, biz hep vardık, biz insanların hepsinin içinde, her bir şeyin içinde, tüm dünyanın içindeyiz.

Saat on bir buçuk oldu bile, giyinmek lazım, bir kez daha Grete'yi görmek istiyorum, fakat zaten çok geç kaldım, siyah bir ceket giymek zorundayım, mahkeme çok katı, her şey karanlık, acımasız, oraya çıkıyorsun ve yabancı insanların, yabancı kaderlerin kalemi kırılıyor, böyle zavallı bir kızı cinayete sürükleyen şey ne, bu anlaşılacak, belki bu zengin beyefendi namussuzun biri, erkek her zaman suçludur ve kadın bedel ödemek zorunda kalır, ufacık kız bunu annesi için yaptı, fakirlikten, tabii bu arada kendisi de zevk almış olsa gerek, bu tip yoksullar için dernekler var sonuçta, bir de ağabey vardı, bir demirci ya da fırıncı, fırıncı değildir kesin, o askerde öldü, o belki yardım edebilirdi, çalışırdı, yoksulluk olmazdı, bir insan hayatta kalırdı, bir kadın suçsuz. Dış görünüşüne gelince, dolgun kırmızı dudakları ve güzel alnıyla bu ufak tefek esmere bakılırsa, belki de kendisini teslim ettiği ilk kişi değil bu, belki de tüm bunlar acıma duygusu uyandırmayı hedefleyen bir duygusal komedya, mahkemenin daha hafif ceza vermesi için düşünülmüş; suçsuzluk, fakir anne ve yoksulluk, aileyi geçindiren erkek kardeş savaşta ölmüş:

Oysa bu basit bir fahişe, adam ona yeterince ödeme yapmıyor, bu yüzden kavga ediyorlar, kadın adamın gırtlağını kesiyor. Sonuçta bunlar beni ilgilendirmiyor, ben vazifemi yerine getiririm, benim ifadem, bu insan kanıdır, evet efendim, bitti gitti.

Yağmur yağıyor, hava kapalı, otomobil Tiergarten'dan geçiyor yaylanarak, Großer Stern'den köprüye ilerlerken köşede bir genç kız duruyor, sarışın, üstünde beyaz bir bluz, gülümseyerek arabanın içine, bana bakıyor ve yüzü kızarıyor, tanımadığım yabancı bir insan, kaldırıma çıkmak istiyor, otomobil bir su birikintisinin üzerinden geçiyor, sarı balçık ince çoraplarının üzerine sıçrıyor, içimde bir sıcaklık uyanıyor, şoförden daha yavaş sürmesini rica edesim geliyor, sesim titriyor, içimde garip bir huzursuzluk var, neden böyle heyecanlıyım, dönüp arkama bakıyorum, özür dilemek için selam vermek istiyorum ve hâlâ şaşkınlık içerisindeki yüzünü ve açık renk giysisini var gücüyle yukarı çekip kaldıran ellerini görüyorum.

Araba ağır ceza mahkemesinin önünde duruyor; asabi ve hassasım, iniyorum, koridorlarda ve merdivenlerde yolumu şaşırarak dolaşıyorum, etrafta tek başına gelen insanlar ve sıkıntılı gruplar var, kimse yüksek sesle konuşma cesareti göstermiyor, kaderlerin yazıldığı ev burası, bir mübaşire bana gelen resmi yazıyı gösteriyorum; esneyerek beni geniş bir koridora doğru yönlendiriyor, salon numaralarını okuyorum, ben de çok yorulmuşum, umarım fazla uzun sürmez, ifademi veririm ve tekrar evime dönerim, evet evime, güzel, hoş bir kelime; insanın evi var mıdır?

Yerimi aldım, dinleyiciler sıraları tıkış tıkış doldurmuş, ne istiyor bunlar, sırf meraktan geliyorlar, Borges kürsüde yerini almış, yüzü kızarmış, beni görmüyor, önündeki belgeleri dikkatle okuyor, ben epey erken gelmişim, yürüyerek gelseydim çok daha iyi olacaktı, otomobille yabancıların üstüne su sıçratmazdık, daha da iyisi Grete'ye uğrardım, sanki tüm bunlar benim için bir önem taşıyormuş gibi davrandım, oysa adi bir hayvanca cinayet yüzünden buradayım, hekimim

ben, hukukçu değil; karşıdaki avukat kelebek gözlüğüne rağmen pek zeki görünmüyor, bekleme zamanını başkalarıyla konuşmakla ve espriler yapmakla geçiriyor, demek ki dosyayı pek ciddiye almıyor, alışmış bunlara, ama bir insanı, böyle bir genç kızı ölümden veya ağır hapis cezasından kurtarmak söz konusuyken, olur mu bu –yargıç heyeti geldi, nihayet yerini aldı, hep aynı terane, sanık– tam olarak göremiyorum, yağmurlu havadan, öndeki sıra yarı karanlık, kadının başına da hemen iki polis dikmeye ne gerek vardı, dinleyiciler boyunlarını öne doğru uzatıyorlar, sanki sirkteyiz, insan insandır, bir suç, bir cinayet işlediğinde de, yine insan gibi görünür, başkalarından hiç de farklı gözükmez, şimdi konuşuyor kadın, adınız? "Emma Bettuch", tabii ki sarışın, Emma Bettuch, Bettuch, Bettuch?! Dinleyiciler gülüyor elbette, gülmemeleri lazım, saygıdeğer bir isim bu, gülecek bir şey yok, hep, hep bu kıs kıs gülmeler, kıkırdamalar, bu serseriler dayağı hak ediyor! Emma? Ona Emma'cık mı diyorlar gerçekten, Emma'cık? Onu görmek zorundayım, bu nasıl bir ses, kim bu, Bettuch?

Ayağa kalktım, arkamdan biri "oturalım" diye sesleniyor, tabii ki, burası sirk değil ya, ifade vermek için daha epey beklemem lazım, anne belki hâlâ kahve masasında oturuyordur, anne mi? Uzak bir yere seyahate çıkmak zorunda kalacağım, Grete de benimle gelemeyecek, üzüntü verici bu, kızın sesinin bu yumuşaklığı ve ne kadar üzüntü verici, bu suçlu değil, asla değil, bu zavallı bir insan, benim bakımıma muhtaç olan bir hasta, ayağa kalkmam ve onu yanıma almam gerekiyor, buna hakkım var, şimdi anlıyorum bunu, ben hekimim, onu rahatsız etmemek gerekiyor, hepimiz kardeşiz, hepimiz aynı ölçüde suçluyuz ve aynı ölçüde suçsuz, yanına gitmek istiyorum, o daha bir çocuk, ona şu yapılanlara bak!

Şu an konuşuyor, çok alçak sesle, sanki parmak uçlarında yükselmiş ve kulağıma sevgiyle bir şeyler fısıldar gibi; baba ölmüş, daha yeni, tabii ya, anne hasta, anne hasta mı?! Çok hasta, nesi var, söylemiyor, hep ağabeyinden bahsediyor, fırıncıymış ve aileyi geçindirirmiş, cepheye gitmiş ve

ölmüş, son gün hem de, eve dönecek diye hazırlık yapmışlar, kocaman bir pasta yapmışlar, eski küçük çırak hazırlamış, arpa unundan, kuru üzümlü, beceriksiz oğlan, elinden özenli bir iş çıkmaz, anne sandalyesini pencerenin yanına çekmiş, gözü sürekli yolda, her yer temizlenmiş, etrafa çam iğneleri serpilmiş, büyük bir taç örülmüş, yukarıdaki yatağa onun için tertemiz hazırlanmış, sürpriz olsun diye bembeyaz bir yatak çarşafı satın almış, anne elde avuçtaki son parasını ona vermiş, ağabey geldiğinde eve hemen yeniden para girecek nasıl olsa, fırını hemen yeniden devralacak, küçük beyaz ekmeklere her zaman ihtiyaç var, herkes yemek zorunda, güvenli bir gelir, yeter ki eve dönsün, o kadar çok arkadaş toprağa düştü, o kadar ocağa ateş düştü, ama onlar kahramanlarının, kurtarıcılarının geldiğini görecekler.

Akşam oldu, gelmedi, belki tren saatlerinde gecikme oldu, her yer tıka basa dolu sonuçta, düzen falan kalmadı, devrim o kadar ani oldu ki, tüm çalışma düzeni bozuldu, hareketsizlik bitti, herkes eve dönmek istedi, o yüzden beklemek gerekiyordu. "Konuya gelelim lütfen," dedi mahkeme reisi, konu bu değil mi, konu bu değil mi... Bir an kafası karışıyor, sesi daha da çekingen oluyor, daha da ufalıyor, yolunu şaşırmış bir kuş gibi çırpınıyor, neyi anlatması gerekiyor, en önemlisi bu sonuçta, kardeşi gelmedi, dört gün daha öyle beklediler, çiçekler buruştu, anne olduğu yerde dondu kaldı, inanamıyordu, yüzü karardı, ama tek bir gözyaşı akıtmadı, herkes evine döndü, bir tek Wilhelm dönmedi, Wilhelm, Wilhelm Bettuch kayıp, kimse onun öldüğünü görmedi, asker arkadaşları geldiler ve hiçbir şey bilmiyorlardı, Emma'cık resmi dairelerde saatlerce bekledi, bir şey bilmiyorlardı, anne pencere kenarındaki sandalyeyi yerine çekti, ağlamadı, ama Emma'cık geceleri bir iç çekiş duydu, "kırık tekne"den gelir gibi bir ses, bu deyim de nereden aklına geldi, ağabeyi hep derdi! Annesi yataktan çıkmaz oldu, kalp hastasıydı, o günlerde yaşadığı heyecan ve çaresizlik, yaşadığı keder hastalığını çok kötüleştirdi, Emma'cık çalışmak zorunda, bir iş bulmalı, para kazan-

malı, daha önce böyle bir ihtiyacı yoktu, anne karşı çıkıyor, direnmenin bir faydası yok, açlıktan ölelim mi, mecburuz, ama kızın hiç eğitimi yok, hep evde oturmuş, annesine yardım etmiş de ağabeyi için biraz süslenmiş, ağabeyini kimseyi sevmediği kadar kalpten sevmiş, fotoğrafı hâlâ onda, gece başucunda duruyor, şimdi bluzunun içinde taşıyor, sevgilisinin resmini taşır gibi, gülümsüyor mu yoksa? Annesini öpüp evden çıkıyor, boğazı düğümleniyor, annenin ilacı da bitti, evde tek kuruş yok, para kazanılması lazım, bunu yapabilecek başkası yok artık, epey bir dolanıp bakıyor, tüm işler kapılmış, cepheden döndü ya erkekler, hiç iş yok, nihayet Berlin'e gelmeye karar veriyor, bir ilanda okuyor, Friedrichshagen'daki bir büyük çiftlik evinde hizmetçi kız aranıyor, hizmetçilik; ama başka çare yok, narin elleri kızaracak ve sertleşecek, ama başka çare yok, ona kaba emirler verilecek, belki dövülecek, fark etmez, sadece para, para, doktora göstermek şart, anne ölmesin de, gerisi sonra düşünülür, her şey pahalı, ilaçlar, özel besinler, ah, kız her şeyi yapmaya hazır, şimdi dışarıda, evin beyi ona öyle bir bakıyor ki, kızın istediğini anlamış gibi: --Para, adamın kısa boyu, kalın kolları, etli kalın elleri, kızıla çalan saçları ve gaddar bir ağzı var, gözleri şaşı, kızı yukarıdan aşağı süzüyor: Sadece para, evin hanımı kızı hemen acımasızca işe koşuyor, hanım yaşlı, sıska ve kulağında bir çift büyük pırlanta var, kızın küçük elbisesiyle dalga geçiyor, kız artık daha büyük bir önlük giymek zorunda, iyi bari, kız ağabeyine artık böyle görünmeyecek, vazifesi seyise yardım etmek, at dışkısını ahırdan çıkarmak, ahırı temizlemek anlaşmada yoktu, kız öfkeli, beye şikâyet ediyor, hanım onun üzerine yürüyor, kız her şeyi sineye çekiyor, para, para, para, adam, evin beyi kıza gitgide daha tuhaf bakmaya başlıyor, bahçede, bir öğleden sonra, hanım uzağa gitmiş, adam kızın beline sarılıyor, kız can havliyle elinden kurtuluyor, sonrasında artık huzur kalmıyor, ardından hanım geliyor, bir şeyler seziyor, kıskanmaya başlıyor, kızın hayatını cehenneme çeviriyor, ondan nefret etmeye başlıyor, her şey gitgide daha ağırlaşıyor, bir akşam bey Berlin'e gidiyor,

kızın da gelmesi isteniyor, hemen hazırlanması gerekiyor; kızı, hizmetçiyi yanına alıyor, herhalde alışveriş yapacak, kız da satın alınanları taşıyacak, böylece Berlin'e gidiyorlar, ikisi beraber bir arabaya biniyorlar, nereye gidiyorlar, bir yan sokak bu, karanlık dar bir sokak, kız adını unutmuş, evin alt katında bir el çanı var, bu nasıl bir ev böyle, alt katta mı beklemesi gerekiyor, hayır, onun da yukarı çıkması gerekiyormuş, kız tereddüt ediyor, ne yapacağını bilemiyor, kalbi küt küt atıyor korkudan, birden bir köpek çıkıyor karşısına, büyük kahverengi Saint Bernard cinsi bir köpek geliyor, alnında beyaz bir beneği var, adam "gel," diyor, "hayvana ne diye öyle bakıyorsun", kız da bilmiyor, köpek havlamaya, ulumaya başlıyor, kıza sürtünüyor, kokluyor, heyecanla nefes alıyor, uzaklaşır gibi yapıp yeniden yanına geliyor, adamın üstüne atlıyor ve diş gösteriyor ya da öyle görünüyor, aşağıda bir kadın olan biteni görüyor; kadının gençliği geride kalmış, yüzü makyaj ve kırmızı pudradan kupkuru, eliyle adama içeri girmesini işaret ediyor, adamı tanıyor gibi, adam gecikmenin doğurduğu hiddetle eliyle hayvana vuruyor ve kızı içeri çekiyor; makyajlı kadın reverans yaparak gülümsüyor, loş bir merdivenden yukarı çıkılıyor, kız feci korkuyor, dar bir oda, içinde bir yatak var, rutubet kokuyor, "gel," diyor adam, burun delikleri titremeye başlıyor, kalın kollarını kıza doğru uzatıyor, kız karşı koymak istiyor, çığlık atmak istiyor, o sırada etli dudaklarını kızın kulağına doğru yaklaştırıp fısıldıyor: Bedavaya değil, bir altın alacaksın, her seferinde, sana küçük elbiseler ve ayakkabılar alacağım, ne istersen alacağım, az geliyorsa ve gerçekten tatlı davranırsan, iki de olabilir, o zaman zengin olursun, sonra da yakışıklı bir adamla evlenirsin, benim kadar yakışıklı, ha ha! Kız boğulacak gibi oluyor, gözü kararıyor, her seferinde iki altın, bir tanesi doktora yeter de artar, anne tekrar sağlığına kavuşacak, uzun da sürmez, her şey tekrar yoluna girecek, sonrasında eve dönecek, para, para, anne, her şey yoluna girecek. Kız yarı baygın halde, adam kızın giysilerini parçalıyor, üzerinde ileri geri gitmeye başlıyor – "karşı

koydunuz mu?" diye soruyor mahkeme reisi, nasıl yapsın, "Baygınlık durumu var Sayın Başkan"; ben söze karışıyorum, sesim boğuk ve kısık, ayağa kalkmışım, bilmiyorum neden. "İtiraz ediyorum, Sayın Bilirkişi araya girip konuşmasın, bu avukatın işi," diyor Borges. Öyle elbette, ama o konuşmazsa, o hiçbir şey demezse, bu tıbbi bir konu:

"Bu tıbbi bir itiraz, efendim..."

"İtiraz ediyorum," diye ötüyor Borges, yüzü bir baba hindi gibi kızarmış ve yumruğunu masaya vuruyor; mahkeme reisi eliyle devam işareti yapıyor.

"Söz sanıkta"; ama kız şaşkın halde, sesi titriyor, hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlıyor, o sırada neler yaşandığını bilmiyor, adam nedensiz yere sözünden caydı, birden tanımazmış gibi sırtını döndü, istediğini aldı ve keyfi yerinde, orada öküz gibi yatıyordu, her şey boşunaydı, yapılan tüm fedakârlıklar boşuna, kendini kurban etmeler boşu boşuna, adam onu kandırmıştı, yalan söylemiş, aldatmıştı, kirletilmiş, namusu lekelenmişti, para yoktu, iki altın yok, sadece fakirlik vardı, anne ölecekti, her şey sona ermişti ve suçlusu o adamdı, bekâreti, aşktan değildi, mesele paraydı, fahişe olmuştu, orada yatan bu irikıyım kırmızı bedenin yüzünden, onun yüzünden olmuştu, derin bir nefret yükseldi içinde, kendinden nefret ediyordu, adamdan nefret ediyordu, başı dönmeye başladı, neler yaşandığını bilmez haldeydi artık, o sırada köpek aniden odaya girdi...

Daha fazla konuşmuyor, ihtar da ikna da kâr etmiyor, inatla susuyor, sadece orada oturuyor ve kendi kendine içli içli ağlıyor, yüzü buruşuyor, dudakları titriyor, dayak yemiş bir çocuğa benziyor, sanki artık hiçbir şeyi duymuyor, gözünün önünde sadece bir görüntü var artık, bir eylem ve bir ölü, bu görüntünün karşısında susuyor, her şey olmuş bitmiş, söylenecek ne var, tüm bu olan biten aslında yargıçları da ilgilendirmiyor!

"Başınız dönmeye başladı, derin bir nefret hissettiniz, o sırada köpek geldi, bu epey dikkat çekici..." diyor mahkeme

reisi, bunun nesi dikkat çekici... "Sizin değil, bu gizemli köpeğin yanınızdaki adamın boğazına atladığını iddia ediyorsunuz, bu nasıl bir köpek, tahkikat hâkimine köpeği tanımadığınızı söylediniz, birden kapının önünden sesler gelmiş, kapının kolu aşağıya indirilmiş olmalı, öyle değil mi?"

Hayır, susuyor, hayır, tek bir söz daha etmiyor, söylenenleri duyuyor mu acaba, nerede olduğunu biliyor mu?

Ardından şahitler geliyor, şişman muhabbet tellalı, yeşil elbisesiyle, papağan gibi, dışarı fışkıran yağlı etlerini korseyle sıkıştırmış; yusyuvarlak kara gözleri ve alnında yanık bukleleri var, çok hızlı ve heyecanlı konuşuyor, konuşması peltek, etli dudaklarından salyası akıyor; evinde nasıl böyle bir şey yaşanabilir, onun evi nezih bir ev, evine sadece kibar erkekler gider gelir, bunu Komiser Bey de tasdik edebilir, kendisi nezih bir kadındır, kimsenin kendisi hakkında kötü sözler söylemesine fırsat vermez, Çiftlik Beyi kendisini yakinen tanırdı, sık sık da gelirdi, hayattayken, söylediklerine en iyi şahitliği o yapabilirdi, ama şimdi korkunç bir biçimde öldü, ah Tanrım, zavallı adam!

Yakışıksız bir hareketle sümkürüyor, dinleyicilerden gülenler oluyor, mahkeme reisi koltuğunda huzursuzca sağa sola hareket ediyor; kadın nihayet sakinleşti, bu sürtük orada o beyefendiyi boğazladı, olayı bir tek kendisi gördü, bizzat, nasıl olur, köpek de orada değil miydi, bir tek siz gördünüz?.. Ah, köpek, tabii, köpek oraya nereden gelmiş, tam olarak söyleyemiyormuş, aşağıda kapıdayken hep kızın etrafını koklayıp duruyormuş, hayatında böyle bir köpek görmemiş, alnında beyaz bir beneği olan kahverengi, tüylü bir Saint Bernard, Çiftlik Beyi aşağıda kapıyı çarpıp kapatınca, köpek sokakta kalmış, ama gitmemiş, beklemiş, kafasını dikip hep yukarıdaki pencereye bakmış, oraya buraya koşuşturup havlamış, insanlar da sokakta oldukları yerde kalmışlar, kadın da ondan sonra korkup evin kapısını açmış ve köpek içeri girmiş, bir hışımla merdivenleri çıkmış, ikisinin olduğu odaya dalmış – tabii, evet, kendisi de hemen arkadan gelmiş, geldiğinde kapı

zaten açıkmış, o sırada köpek onun üzerine doğru yönelip koşarak çıkmış, yukarıda çiftlik sahibi bay yatakta çırılçıplak yatıyormuş, morarmış ve boğazı parçalanmış, kadın çok çığlık atmış, çok ağlamış, bu kadar iyi bir bey ve bu küçük aşüfte gömleğiyle yanında oturuyormuş, hiç kıpırdamadan, kız öldürmüş adamı, kendisi görmüş mü kızın yaptığını, çok telaşlı ve kızgın olduğu için kadın korkup polise koşmuş, öldürdüğüne hiç şüphe yokmuş!

Gitmesine izin verildi, başıyla abartılı bir selam verdi, eğildi, zafer kazanmışçasına etrafına baktı ve hızla dışarı çıktı, bir an sessizlik oldu, ardından mahkeme reisi konuştu:

"Maktul ile katili arasında bir boğuşma yaşandığı aşikâr, kan izleri bulunmuş, ısırılmanın gerçekleştiği yerde ve yatağın yanındaki döşemenin üzerinde. Açıklığa kavuşturulması gereken konu şu: Bu neyin kanı, köpekten mi kaynaklanıyor yoksa öldürülen kişiden mi? Bu hakikaten köpeğin kanıysa ki bu mümkün değil diyemeyiz, tüm bu köpek hikâyesi tesadüfi bir olay olarak o sırada yaşanmışsa, bu durumda her şey açıklığa kavuşacaktır, demek ki aslında adamla boğuşma yaşandığı için köpek yaralanmış ve hayvan adamı bilinmeyen bir nedenle boynundan ısırmıştır. Şimdi söz sırası bilirkişide."

Ayağa kalkıyorum, hâkim kürsüsünün önüne geliyorum, birden sanki oraya giden ben değilmişim gibi bir hisse kapılıyorum, masa beni itiyor sanki, sözler ağzımdan isteğimin aksine çıkıyor, tamamen başka bir şey söylemek istiyorum; ağzım, dudaklarım kendi kendine, irademin aksine hareket ediyor, sesim şöyle diyor:

"Köpek kanı, efendim, analiz köpek kanı sonucu veriyor."

Bu sözler muazzam bir etki yaratıyor, dinleyiciler sıralarından kalkıyor, heyecanlı haykırışlar duyuluyor, jüri sıralarında afallamış kafalar baş başa verip fısıldaşıyor, heyecan herkesi sarıyor.

O gürültü içerisinde Borges çılgına dönmüş bir sesle, "Sayın Bilirkişiye ifadesinin yeminli olduğunu hatırlatırım," diye bağırıyor.

Mahkeme reisi, "Üstlendiğiniz sorumluluğa ve ifadenizin ne anlama geldiğine dikkatinizi çekerim," diye ekliyor. "Belki de tüm davanın neticesi buna bağlı!"

"Biliyorum," diyor içimdeki ses.

"Sayın Bilirkişi'ye yeminini hatırlatarak sormak isterim," diye üsteliyor Borges, "acaba sanıkla herhangi bir münasebeti var mıdır, konunun ehemmiyeti açısından bu ihtimali de göz önüne almak gerekir, aksi halde kendisinin güvenilirliğinden şüphe edilecektir."

"Ben burada sadece hekim kimliğimle bulunuyorum," diyor sesim, "bilirkişilik yapıyorum, kişisel olarak durum beni hiç ilgilendirmiyor."

"Sayın Bilirkişi'nin güvenilirliğinden ve vazife şuurundan şüphe duymak için nedenlerim var, başka bir bilirkişi atanmasını ve bu bilirkişinin tarafgirlik nedeniyle reddedilmesini talep ediyorum."

Öfkeyle ona yöneliyorum, kanım beynime vuruyor, nerede olduğumu unutuyorum:

"Bu adam," diyorum kekeleyerek, "bu adam bana burada saldırmaya cüret ediyor; bu adam kendisini arkadaş gibi gösterip sinsice aileme yanaştı, arkadaşım olduğuna yeminler etti, kalkıp..."

"Bunların yeri burası değil Doktor Bey..."

"Beni sıkıştırıp duruyor, sürekli ispat peşinde..."

"Mahkemenin karar vermesini talep ediyorum," diyor avukat.

Jüri üyeleri istişare için çekiliyor, kısa bir ara veriliyor, bana ne oluyor, onunla benim aramdaki camı kırıp paramparça ediyorum, ondan nefret ediyorum, karşıma ilk çıktığında onun kafasını kıracağım, hiçbir şeyimi gasp edemez, bunu da, bu kızı da alamaz, beni ilgilendiren bir şey değil, ben vazifemi yerine getiriyorum, vazifemi! Her zamanki gibi vazifemi!

Kısa bir an bocalıyorum, feci bir haldeyim, gözlerimin önünde her şey dönmeye başlıyor, uzun uzadıya düşünmenin zamanı değil, mahkeme heyeti tekrar yerini aldı, iddia maka-

mının talebi reddedildi, başka bir bilirkişi atanması kararı verilmiyor, mahkeme işimi yerine getirişimde takdire şayan salahiyetim ve dürüstlüğümden eminmiş, yemin etmek üzere öne çıkıyorum, ondan öyle nefret ediyorum ki, mesele Grete ya da bu genç kız, her şey çok karışık, parmağımı haçın üstüne koyuyorum, kim, ben, ben, elim havaya kalkıyor, bu benim elim değil, onu kesip çöpe atabilirim, el tamamen kendi başına bir şey, sözler, dudaklarım kendi başına, ben, orada konuşan kim bilmiyorum, salonda çıt çıkmıyor, tam bir sessizlik, sessizliği duyuyorum ve kendi sözlerimi duyuyorum, ağzımdan tek tek nasıl çıktıklarını ve kendimin ayakta duruşumu izliyorum, tek başıma, yapayalnız, mezardaki gibi, mezardan gelen bir ses, mezardan gelen bir yemin, kendimin yanında gibiyim, her şey pus içinde.

Sonrasını bilmiyorum, Borges uzun uzun konuşuyor, avukat ona yanıt veriyor, mahkeme heyeti yine gözden kayboluyor, salonda bir homurdanma oluyor, sonra geri geliyorlar, mahkeme reisi kısa bir konuşma yapıyor, her şey iyi sonuçlanıyor, genç kız serbest kalıyor, bocalayarak dışarı çıkıyor, Emma'cık, önümden geçip giderken yüz hatlarını görüyorum, kısa bir an bana bakıyor, görüyor mu beni, beni, gerçek beni? Beti benzi atmış, suratı bembeyaz, ölü gibi, nereye gidiyor acaba, ah, takip et onu, özgür o, benim sayemde, bir insan benim sayemde özgür, ne yaptım ben, gülümsemek istiyorum, ama yüzüm sert, donmuş gibi, hareket ettiremiyorum.

Nihayet kendimi topluyorum, Borges önümden geçip gidiyor, bakışı demir gibi, kafası meşum bir kuş gibi omuzlarının arasına kısılmış, onu hiç fark etmiyorum bile, yarı karanlık koridorlardan geçip merdivenlerden aşağı iniyorum, kendimi yalnız hissediyorum, bedenim taş gibi ağır, nefesim tıkanıyor, hiçbir şey düşünemiyorum artık, eşi benzeri görülmemiş bir yorgunluk var üstümde, bu nasıl bir hayat, artık sokaktayım, eve dönüyorum, nerede kim bilir, birden karanlıkta parlayan bir ışık gibi çıkıyor karşıma: Orada işte – köpek, alnında beyaz bir beneği olan kahverengi bir Saint Bernard,

Nero orada, yolun karşı tarafında bekliyor, havlayarak bana doğru yaklaşıyor, yoldan geçerek, köpek, bu köpek tabii – bu nasıl olabiliyor, genç kızdan ne istiyor, kokluyor, onda neyin kokusunu aldı, kimin, neyin – onu kimsenin görmemesi gerek, yoksa her şey biter, uçurum, hepimiz içine düşeriz, herkes, hepimiz, haydi, çabuk, koş, köşeyi dön, meydanı geç, sokakları aş, köpek sürekli arkadan geliyor, dev adımlarla, nefessiz, dili dışarıda, şimdi Tiergarten'dan geçiyoruz, insanlar hayret içinde, bir polis memuru dönüp bakıyor, ben artık hiçbir şey görmüyorum, hiçbir şey düşünmüyorum, tamamen kör koşuyorum, hiç durmadan koşuyorum, herhangi bir hedefe, herhangi bir eve, bir kapının önündeyim, alelacele bir kat yukarı çıkıyorum, üst kattayım, Grete, onun kollarındayım.

"Sen oradasın diye çok kaygılandım, köpek de yine evden kaçtı, durmadan kaçıyor, sen cephedeyken de, bir keresinde tam bir gün boyunca yoktu, şimdi yine uzun uzun aramak zorunda kalacağız."

"Birazdan gelir, eli kulağındadır şimdi."

"Onu kilitli mi tutayım, seni tekrar ısırmaya kalktı mı?"

"Yok, yok."

"Bir şey oldu mu? Bir daha hiç dışarı çıkma izni yok ona."

"Hiçbir şey olmadı. Ağzında kan var mıydı? Sonuçta artık ne olursa olsun fark etmez."

"Genç kızı serbest mi bıraktılar?"

"Evet."

"Senin yardımın oldu mu?"

"Evet."

"Memnun olmadın mı peki sen?"

"Bilakis."

"Ama yüzün, sende bir şeyler var, tüm bu zaman boyunca..."

Niçin soruyor, sormaması lazım, kimsenin sormaması lazım, huzura kavuşmak istiyorum, dünyada herhangi bir yerde rahatça yatabilmek istiyorum, gözlerimi kapamak istiyorum, ölü olmak ve toprağın altında yatmak, garip bir gündü, ben eve döneli

bir yıl olmadı mı bugün, o zamandan bu yana neler yaşandı, her şey bana karşı, her şey beni oraya buraya çekiştiriyor, biri çıkıp sürekli beni sıkıştırıyor, pusu kuruyor, kuşatıyor, bir türlü huzur bulamıyorum, bir türlü düzen oturmuyor, rüzgârda bir külüm ben, kendimden kaçağım ben, bir yerlerde bir hedefim var, ağırlık merkezim dışımda benim, hep elimi uzatıyorum, ama ellerim boş kalıyor, kök salamıyorum, emniyetsizim hep, insanların arasında yürüyorum, hepsi bir acayip, hepsi bana yabancı: Nerede, nerede beni durduracak eller, nerede hayatımı demirleyeceğim zemin, denizde yüzüyorum, dalgada yüzüyorum, ama çapam derinlerde, mavi karanlıkta hareketsiz yatıyorum ve yukarıda, yukarıda ışıklar içinde dans ediyorum.

"Hans'ım," diyor yanımda bir ses ve sevginin esiri iki gözden bana bakıyor mavilik, "Hans'ım" ve kolunu sakince, şefkatle boynuma doluyor. "Sana bir şey sormak istiyorum, sen gözlerini kapadığında ve sanki ben hiç yokmuşum gibi böyle kendi kendine oturduğunda o kadar ağır geliyor ki bana, ama artık söylemek zorundayım, bu yükü artık tek başıma taşıyamam, kederle olmaz, ama bir bahtiyarlıkla, bunun gibi bir bahtiyarlıkla – neden o zaman bana bir daha benden çocuğun olmayacak demiştin, şimdi, şimdi çok geciktim, sanırım – sanırım değil, kesin – senden bir çocuk taşıyorum –" – –

Bir ses duyuyorum, müzik sesi bu, bir ses geliyor ve bir şey söylüyor, hiçbir şey anlamıyorum, hiçbir şey kavramıyorum, böyle bir şey olamaz, mümkün değil, çılgınlık bu, nefesim kesiliyor, bağırmak istiyorum, bir çocuğum var, ondan, onun içinde, benim çocuğum, benim çocuğum, benim çocuğum – – Grete!!

"Ne oluyor sana, korkutuyorsun beni, yüzün öyle bir halde ki... sevinmedin mi yoksa?"

Bu aşk ancak, ben, bir âdemoğlu, bu, bu, bu karşımdaki şey, bu aşk ancak, uçurumun öte yanında, karşımda...

"Grete!"

"Sen," diye sevinç çığlıkları atıyor, sesi dalgalanıyor, gülüyor, sesi benim gibi bir yükselip bir alçalıyor. "Beni bırak

artık, kolların, nefes alamıyorum yahu, ne güç varmış sende, boğulacağım bak – –"

"Sonsuza dek, sonsuza dek," diye kekeliyorum sarsılarak, gözlerden gözyaşları sel olup akarken dudaklarından öpüyorum; artık her şey yolunda, hâlâ güneş var, hâlâ bir şans daha var, artık her şey bitti, artık başımıza bir şey gelemez, o köprüyü kurdu, her şeyin ortasında, her şeyden daha güçlü, artık ben yaşayanların zincirine bağlandım, artık başımıza bir şey gelmez?!

Ona bir kez daha var gücümle sarılıyorum, gözlerim şiddetli bir arzuyla onun gözlerine soruyor, o kafasını tekrar eğiyor, bana bakıyor ciddi ve derinden, dudakları yanıt veriyor.

Artık hayat başlıyor. Aşk hayatı alt ediyor, her şey yolunda, her şey yolunda. –

Yorgun düştü, uzanması gerekiyor, evet, ağır geldi her şey, onu kanepeye taşıyorum, karşı koyuyor, dudaklarında hoşnut bir gülümseme var, uyumak istemiyor, saçını okşuyorum, elimi gözkapaklarının üzerine koyuyorum, sonunda pes ediyor, uyuyor mu? Elimi usulca geri çekiyorum, yanına oturuyorum, ben de gözlerimi kapıyorum, mutluyum, kulağımda bir melodi, ne olduğunu çıkaramıyorum, zaman akıyor, aktığı işitilmiyor, her saniyeyi tutmak lazım, büyük saat tik tak ederek çalışıyor, şimdi de çalıyor, kaç oldu acaba saat, uzaktan gelen dört vuruş, dört vuruş, bilinçsizce sayıyorum, tamamen dışımda bir şey gibi, sonra yavaşça içime sızıyor, bir şey yanmaya başlıyor, evet, saat dört, bir şey yapmam gerekmiyor muydu, Bussy, ona gitmek zorundayım, söz vermemiş miydim, üzerinden çok zaman geçti gibi geliyor, oysa daha dündü, takıp takıştırdı ve saçlarını kıvırdı, belki şimdiden gözlerini pencereye dikmiş bakıyor, kopkoyu ve özlemle dolu; dudakları, başı da hafif yana eğik, ne kadar nefret ediyorum ondan, onu bir pislik gibi savurup atmak lazımdı, mahkemede var mıydı o da, hiç fark etmez, hiçbir şey fark etmez, benim yerim burası, benim kutsal sunağım, burada bu rahimdeyim ben artık, büyüyorum, ondan ve benden, insan içinde

kendisinden milyarlarcasını taşıyor ve bunlardan biri onun rahminde büyüyor ve bir insan oluyor, başka bir insan, ama benden de gelen bir şey, bir başkası o artık ve bizzat ben de öyleyim, iki başka kişiden, önünde eğilmek gerek, hamile her kadının önünde şapka çıkarmak gerek, bu kadar yakın, bu kadar görünür ki mucize, göklere ihtiyacımız yok, Tanrı yeryüzünde, hep yeryüzündeydi, gökteki krallık, cennet hep yeryüzünde. Şimdi gitmek zorundayım, son kez, Nero'yu da yanıma alacağım, hemen dönerim, uyandığında burada olurum, gittiğimi hiç fark etmez bile.

Derin düşüncelere dalıp gitmiş bir halde alnını öpüyorum, gözlerini ve ellerini de, dışarı çıkmakta tereddüt ediyorum, kalbim yeniden çarpmaya başlıyor, içimde bu huzursuzluk neden tekrar ortaya çıktı, geri döndüğümde her şey yine yoluna girmiş olacak, döşemenin üzerinde ayak parmaklarımın ucuna basarak ilerliyorum, dönüp tekrar arkama bakıyorum, uyuyanın görüntüsünü ruhumun en derin yerine yerleştiriyorum, gülümsemiyor, içimde bir özlem, aniden tarifsiz bir acı, bir kez daha dönmek istiyorum, kalmak istiyorum, sonunda zorla ayrılıyorum, kapıyı kapatıyorum, köpeği çözüyorum ve dışarıdayım.

Yağmur dindi şimdi, yerdeki tek tük su birikintilerinden parlak bir ışık yansıyor, kanal boyunca ilerliyorum, hava ılık, suyun üzerinde yavru ördekler yüzüyor, yumurtadan yeni çıkmışlar, tüycükleri dağınık; sarı, gri ve kahverengi, çekim kuvvetiyle toplaştıkları annenin etrafında tiz sesleriyle cıvıldıyor, minicik ayaklarını kirli suyun içinde kürek gibi kullanıyor, gagalarını daldırıyor ve bir şeyler yakalıyorlar, keyifleri yerinde, enlice bir mavna köprü tarafından onlara doğru ağır ağır geliyor, bir adam uzun küreğini yere bastırıp mavnayı ileri doğru itiyor, yüzü güneşten kızarmış, arkada dümen tarafında genç bir kadın ayakta, sarı saçlarını mavi bir eşarpla sarmış, adama bir şeyler söylüyor, kaptan kabininin bacasından ince mavi bir duman çıkıyor, ördekçikler korkup sola kaçıyor, nereden biliyorlar bunu, nasıl yapabiliyorlar, labora-

tuvardaki amiplerin üzerine düşünüyorum ister istemez, tek hücreli hayvan; gören, işiten, yemek yiyen, üşüyen, çoğalan, hareket eden bir bedeni var, hepsi bir yerde; gözleri, kulakları, derisi, ağzı ve kalbi yok, hepsi bir yerde, her şey kendi içine kapanmış, hareketli bir yaşam var, böyle olması lazım, ben de böyleyim herhalde, fakat başkaları, kadınlar böyle değil, sadece Grete, bu sayede bunların hepsini yapabiliyor, bu sayede her şeyi aşıyor, yaşıyor, gülüyor, ağlıyor ve seviyor, şimdi kanepesinde yatıyor ve rüya görüyor, acele etmek zorundayım, ne diye burada duruyorum, acele, bir an evvel eve dönmeliyim, ona kocaman bir buket çiçek götürmek istiyorum, çiçekler de böyle, güzel kokular ve renklerle yaşıyorlar, sonra rüzgâr geliyor ve tohumlarını havaya saçıyor, bir yerlere düşüyor tohum ve yeniden çiçek açıyor.

Şimdi acele ederek gidiyorum, artık zamanım kalmadı, Lützowplatz'dan geçiyorum, köşede bir çiçekçi var, içeri giriyorum, üç büyük portakal zambağı satın alıyorum, üç kanlı mızrak gibi elimde taşıyorum, metrodayım, Schöneberg'in cansız sokaklarından geçiyorum, Prager Straße'deki bir evin önünde duruyorum, bu evi tanımıyorum, köpek kuyruğunu bacaklarına kıstırıp sürtünerek merdivenleri çıkıyor, her adımında durup bana dönüyor, bu duruşlarında pusuya yatmış gibi, sinsice bir şey var, belki de ben boşu boşuna evhamlanıyorum, ikinci katta kapının önünde duruyor ve kuyruğunu sallıyor, kapıyı çalıyorum, bir genç kız açıyor, holdeyim, köpeği görüyor, yüzünde mahcup bir ifade beliriyor:

"Köpek, dışarıda beklese daha iyi olmaz mı?"

"Yok, o da gelecek."

Sesim öfkeli, köpeğin nerede kaldığı hizmetçileri ne ilgilendirir, köpek ortalığı kirlettiğinde ona temizlemek düşer, onun işi bu sonuçta, o kendine az iş çıksın istiyor, ama başka insanlar adil olmayan, ağır işlerde çalışmak zorunda, hayat böyle, hizmetçiye ahırdaki dışkıyı taşıtıyorlar; kadın kıskanıyor, adam da kızla şehre gidiyor, karanlık dar bir sokak, adam fazla soru sormuyor, kızı yatağa ittiriyor.

Çalışmak ya da açlıktan ölmek, para ya da açlıktan ölmek. Bu adamların hepsini takip etmek lazımdı, insan özgür kalıyor, ama sonra bu özgürlükle ne yapıyor? Şimdi her şey yolunda mı?

"Bu kadar da geç kalınmaz," diyor Bussy dudaklarını büküp suratını asarak, "yine de hiç değilse beni tamamen unutmamışsın, birazcık da olsa düşünmüşsün."

Zambakları elimden alıyor, istem dışı bir biçimde, hiç üzerine düşünmeden elimde tutuyordum, aslında bunun için değil – tamamen başka bir şey içindi, bunları ne yapmak istiyordum ben?

"Ne oldu, vermek istemiyor musun yoksa, bıraksak hep elinde mi tutacaksın?" diye soruyor şaşkınlıkla.

"Yok, yok, aslında ben... uygun bir kap, bir vazo arıyordum..."

"Ver, kendim bulurum ben ya da hemen yandan yatak odasındakini al, gümüş ayaklı kristal olanı, umarım her şeyi unutmamışsındır daha, dikkat et ama, bu arada ben çay koyuyorum, her ne kadar biz Grete'nin çayıyla boy ölçüşemesek de, canın istiyordur senin şimdi."

Bir huzursuzluk içerisindeyim, içim sıkılıyor, çiçekleri eline veriyorum; Meryem'in kalbine saplanan kızgın oklar bunlar; kararsızca dönüyorum ve kapıya doğru birkaç adım ilerliyorum, aniden tam arkamda bitiyor, başı başımın dibinde, saçı şakaklarıma dokunuyor:

"Böyle mi selam veriyorsun?"

Sesi gözleri gibi gizemli, karanlık ve yumuşak; başı teslim olurcasına yana eğilmiş, bronz renkli bir ipek elbise giymiş; boynu, omuzları çıplak, cildi ak ve pürüzsüz, başımı eğiyorum, serin, yumuşak, pürüzsüz buğday tenini öpüyorum, vücudu sarsılıyor; başımı kavrıyor, beyaz ellerinin arasında tutuyor, esmer dudaklarıyla...

"Isır, beyaz dişlerinle, bastır," diye titriyor hararetle, "nasıl da özlemişim!"

Çiçekler hâlâ elinde, içlerinden biri masanın kenarına çarpıyor ve kırılıyor, sağ gözünde minik, yeşile çalan, altın

bir noktacık olduğunu fark ediyorum, sıcak nefesi yüzüme vuruyor, birdenbire bana çok yabancı geliyor, garip bir tiksinti duyuyorum, ellerimi tesadüfen görünecek tarzda bedeninden çekiyorum, burada neyin peşindeyim ben, hiçbir şey fark etmedi, giysisine çekidüzen veriyor, o devamlı nemli gözleriyle bana tam bir hassasiyet ve teslimiyetle bakıyor ve fısıldıyor:

"Vazo, zambağın biri biraz kırılmış, önemli değil, kalbim de aynı öyle benim, ellerine alırsın sen şimdi, yeniden düzelir."

Kapıyı açıyorum ve yandaki odaya geçiyorum, tatlı bir hava var, parfüm sıkılmış, başım dönüyor, yatağın üstünde duvarda büyük bir yağlıboya tablo asılı, bir elinde kitap olan çıplak bir genç kız, mermer tabanlı beyaz aynalı masanın üzerinde şişeler, çeşitli büyüklük ve renklerde küçük kutular var, fildişinden, porselen ve kristalden, geniş oval aynanın yanında bir vazo parıldıyor, onu kaldırmak istiyorum, dikkatle ellerime alıyorum, o sırada arkamdan bir çatırdama sesi geliyor, dönüyorum: Nero yatağın üstüne atlamış, iki ayağıyla geniş yatak örtüsünü oyuncak bellemiş, ıslak burnuyla kıymetli dantel kenarlarını parça parça yoluyor, yaşadığım ürküntüyle üzerine yürümek istiyorum, kendimi durduruyorum, bu yatak odasında ne yapıyorum ben, burada ne işim var, bu kadın benden ne istiyor, çok komik gerçekten, beni rahat bırakması lazım! Aniden içimde garip bir neşe peydahlanıyor: Bu yatak odasında ayakta öyle duruyorum, elimde bir kristal vazoyla, benim yerime köpeğim yatakta yatıyor ve yatak örtüsünü keyfince yoluyor, en lezzetli yiyecek buymuş gibi, domuz kemiğiymişçesine parçalıyor, kahkahayla gülmem geliyor, artık kendimi tutamaz haldeyim, Nero örtünün içine iyice sarılmış ve şimdi yuvarlak şaşkın gözlerle ve dışarı sarkmış kırmızı diliyle gece başlığını takmış gibi etrafa bakıyor, karşı konulmaz bir gülme dürtüsü sarıyor beni, her şeyi unutuyorum, orada durmuş hayvana bakıyorum, sonunda gözlerimden yaşlar fışkırıyor, elimin tersiyle silmek istiyorum, o sırada vazo elimden kayıyor, havada yakalamaya uğraşsam da düşüp bin parçaya bölünüyor.

Bussy kapının ağzında, beni kırık parçaların önünde dururken görüyor, şaşkın kahkahalarım hâlâ daha dinmemiş, yataktaki köpeği görüyor; kıymetli yatak örtüsünün parçalanmış, vazonun yerde bin parça olduğunu görüyor; itidalini tamamen kaybediyor, köpeğin üzerine atılıyor, örtüyü ondan çekip kurtarmak istiyor; hayvan inatçı, örtüden vazgeçmiyor, belki de bunu eğlenceli bir oyun addediyor, ağzını gevşetmiyor, kızışması daha da artıyor, iş iddiaya biniyor, çılgın bir dansa dönüşüyor, ben hâlâ orada durmuş kahkahalar atıyorum; kadının öfkesi son raddeye geliyor, yüzü kıpkırmızı olmuş, artık gücü de tükenmiş, bana dönüp cırtlak bir sesle bağırıyor:

"Gül sen, orada dur, gül! Örtü benim, camlar benim! Piyade siperi değil ki burası!"

Saçı çözüldü, görünüşü intikam tanrıçalarına benziyor, Nero yataktan aşağı atlamış, örtünün bir parçası arka ayağına takılı kalmış, onu yakalamak için burnuyla etrafı araştırıyor, fırıldak gibi kendi etrafında çılgınca dönüyor, sırtı yerde, ayakları havada, yerde yuvarlanıyor, şimdi aynaya doğru ilerliyor; Bussy çığlığı basıyor, benim engellememe kalmadan masanın üstündekilerin hepsi birden yere iniyor; minik şişeler, kaplar, pudralar, makaslar, parfümler, cam parçaları yere çarpıp sıçrıyor, parkenin üstünde yeşil bir sıvı geniş geniş, ağır ağır akıyor, kehribar ve lavanta kokuyor.

Hayvan korkuyor ve duruyor, hemen ardından burnu yerde, akan güzel kokunun peşinden koşuyor, bu da fazla artık, gülmem geçiyor, bu durumdan faydalanıp örtü parçasını hayvanın ayağından çekip alıyorum, siyah parçalanmış parçayı Bussy'nin eline veriyorum.

Elimi havada bırakıyor ve gözyaşlarına boğuluyor, ona acıyorum, titreyerek saçını sıkıştırarak düzeltmeye çalışıyor, giysisi boğuşmada kırışmış, bluzu açılmış, çocuk gibi ağlıyor, ona yaklaşıyorum, ellerini usulca yüzünden çekiyorum, konuşmak istemiyor ve kendini hıçkıra hıçkıra yatağa atıyor. Bir süre bekliyorum, darmadağın olmuş yerin ortasında sıkılgan duruyorum, ama olan bitene üzülemiyorum; Nero

köşeye sinmiş bana bakıyor, o nasıl bakış öyle, kahkaha atar gibi bakıyor, neden burada böyle duruyorum, dışarıda o kadar önemli şey var, bu komik durumun sonlanması çok ciddi, çok önemli bir şey, sabrım bitiyor, yatağın kenarına geliyorum, kolunu acımasızca kavrıyorum, sesim sert ve nefret dolu:

"Gidiyorum ben, gitmek zorundayım."

Hemen kalkıyor, vazonun kırıldığını, parçalarının her tarafa saçıldığını unutuyor, çiğnenen şehveti feryadı basıyor, bir küfür seli olarak üzerime boşalıyor, ben alçak şerefsizin biriyim, sefil bir kalleşim; savaş beni gülünç, adi, bencil bir hayvana çevirmiş; belki de basbayağı sarhoşum, buna da zerre şaşırmaz, bir hanımın yanına sarhoş sarhoş geliyorum, Grete'nin yanında böyle bir duruma kendimi sokmam ama, kim bilir şimdi ben şıllıklarda nelere alıştıysam, o ama bunlara müsaade etmez, evet, şimdi uslu uslu gidebilirmişim.

Arkamı dönüyorum, derin bir nefes alıyorum, buna bir son vermeye ve hakikaten gitmeye kararlıyım, o ise tüm bunları bir tiyatro zannediyor, yeni baştan gözyaşlarına boğuluyor, mendilini top yapıp ağzına bastırıyor, ayağa fırlıyor, bana ateşli ve histerik biçimde sarılıyor, onu terk etmemem için, yalnız bırakmamam için bana yalvarıyor, o da pek yakında tekrar iyi olacakmış, mektuplarına cevap yazmadığım için son zamanlarda bu kadar sinirliymiş, Grete'den ne kadar da nefret etmiş, belki onu tekrar hakikaten severmiş, ama bu da komik olurmuş, bu kadar zavallı bir kadını kendisiyle karşılaştırmak – artık çok çirkin görünüyor, makyajı silindi, pudranın üzerinde gözyaşlarının izleri görülüyor, bluzu daha da yırtılmış, bir memesi çıplak, beni tiksindiriyor, tatlı parfüm kokusunu artık kaldıramaz haldeyim, elinden öpüyorum, bir şeyler daha söylemek istiyorum, ama neden, tüm bunlar beni hiç ilgilendirmiyor artık, kapıya vardım bile. Hüngür hüngür ağlaması birden kesiliyor, bir an tamamen hareketsiz kalıyor, ardından açılmış bluzunu beceriksiz bir hareketle boğazına çekip topluyor, gözlerinde tekinsiz bir parıltı beliriyor, yumuşak dudakları sert ve ince bir hal alıyor, boğuk bir sesle haykırıyor:

"Yürü git, git artık, sana ihtiyacım yok, uzun zamandır ihtiyacım yok sana, pişman pişman tatlı Grete'ne dön sen ya da kendine istediğin şıllığı tut, onca sevgiye gösterilen teşekkür bu, seni tanıdım artık yeterince, benim için de yetti, kocam hâlâ hayatta olsaydı, sana gerçeği söylerdi, savunmasız bir kadını incittin, zavallı kocam, onu sen öldürdün, Borges de biliyor, o zaman apandisiti varken benimle gitmeseydin, onu ameliyat etseydin, bugün hâlâ yaşıyor olurdu, hekimlik görevini yerine getirmedin, bunu sen de çok iyi biliyorsun, benim bir suçum yoktu, sen peşimden gelmek istedin, zavallı kocam, zavallı kocam!"

Hortlak görmüş gibi bakakalıyorum, kanım yanaklarımdan çekiliyor, bedenim titremeye başlıyor, ayakta zor duruyorum, bendeki değişimi fark ediyor, yüzünde karanlık bir zafer ifadesi beliriyor; öfkesi, nefreti sınır tanımıyor artık:

"Evet, şimdi kork, senden ayrılıyorum, Borges söyledi, dün yeminde de aynısı olmuş, Borges efendi adam, kadınlara nasıl davranılacağını biliyor, bir şey söyledi mi doğru söylüyor, senden çok daha iyi, kadınları anlıyor, nazik ve düşünceli, beni de seviyor, beni uzun zamandır seviyor, bana kendisi söyledi, ama sen, sen, defolup gidin buradan, sen de, canavar köpeğin de – bu kadar zaman seni bekledim, şimdi, şimdiyse sen –: Nefret ediyorum senden, bunun bedelini ödeyeceksin!"

Uyuşmuş haldeyim, hiçbir şey duymuyorum artık, bu aynı kadın mı, aynı insan mı? Güzellik, eğitim, zarafet, fedakârlık, aşk nerede? Her şey boya, her şey naylon, burada ne yapıyorum ben, dışarı.

Artık etrafa hiç bakmıyorum, böyle iyi, gayet çirkin ve bayağı biriymiş, salondan geçiyorum, çay hâlâ dokunulmamış halde sehpada duruyor, çay demliğinden buhar çıkıyor, ateşi kapatmak lazım, çay orada işte ve kimse içmiyor, demliği tekrar yerine kaldırmak gerekecek, çok komik ya, her şey çok komik, Nero'dan böyle bir şey beklemezdim, nereden de aklına geldi bu, insan gibi, o da benimle gidiyor, bir kat yukarı çıkıyoruz ve yeniden sokaktayız, bir kat aşağı, bir kat

da yukarı gidiliyor hep, sokak bu ikisinin arasında, bu daha önce de olmuştu, bir yerlerde bir insan pencerede duruyor ve sesleniyor, boyuna sesleniyor ve sokaktan birisi geliyor, ben geliyorum ve merdivenlerden çıkıyorum, merdivenler hep başka başka; geniş, aydınlık ve ferah merdivenler; bir de dar, ensiz merdivenler var, kasvetli, fukaralığa ve ölüme çıkan.

Evin kapısı benim ardımdan kilidine oturuyor, bir şey yaşandı, bir şey halledildi, bu da bir vazifeydi, burada ben hakikaten ilk defa vazifemi yerine getirdim, bunun haricinde, bunun haricinde yapmadım mı? Benden nefret ediyor, beni tehdit ediyor, ne yapabilir, tahtakurusuna benziyor, ısırmak istiyor, eziliyor ve içinden safrası çıkıyor.

Zambaklar onda kaldı, onun için değildi onlar katiyen, ezdi onları, sanki üzerlerinde kan var gibiydi, adamın kendine dikkat ederek alması gerekir, herkesin kendine dikkat ederek alması gerekir, beyaz olmaları lazımdı, zambaklar beyaz olmak zorunda, ölüm çiçeği onlar.

Canım çok sıkkın, içimdeki tüm gerilim kalktı, artık özgürüm, ama içim boşaldı, özgürlük tek başına neye yarar, onun çiçek açmasını sağlamak şarttır, beraat bahtiyarlığa yetmez, hizmetçiyi takip etmem gerekirdi, o zaman gideceği yolu öğrenir, ona eşlik eder ve yardım ederdim, yardım etmeye devam ederdim – ve yolu bilirdim.

Sokaklarda tekrar kayboluyorum, benim bir hedefim yok muydu, her şey yeniden yoluna girmemiş miydi, yaşayanların sırasına girmemiş miydim, evet, eve dönmek istiyorum, bekleyişin ne kadar sürdü, dört gün boyunca pencereden baktın ve hep bekledin, sonunda sandalyeyi tekrar yerine koydun ve ağlamadın, hayır, gözyaşı yoktu. Ah, öyle özlem doluyum ki, bir annenin bir çocuğu var, yaşayanların sırasına girmiş, sonra anne ölüyor, annenin sesi onu arıyor ve çağırıyor, arıyor ve çağırıyor – bulana dek.

Hava kararda, sokağa karanlık çöküyor; evlerden, bürolardan, mağazalardan boşalıyor insanlar; ilk fenerler yanıyor, henüz küçük, sarı ve yuvarlaklar; kendilerine ancak yeter

gibi, tüm ışık aşağıdan, gümüşi asfalttan geliyor, üstte evler menekşe grisi bir gölge içinde, bense açık bir tünelin içinden geçiyor gibiyim; hava ılık, hava yorgun, insanların hepsi sanki iki büklüm yürüyor, Potsdamer Platz'a geldim, işaret levhaları değişiyor, kalabalık toplanıyor ve akıyor, meydanın karşısına doğru, akışa ayak uyduruyorum, tren istasyonuna geldim, gişeye gidiyorum, elimde bir bilet, geniş merdivenlerden yukarı çıkıyorum, çok sayıda insan var, mülklerini yanlarında, bavullarının içinde taşıyorlar, yüzleri telaşlı, ben yalnız gidiyorum, tek başıma ağır bir çanın altındaymış gibi yalnızım, kitle kontrol yerinin önünde birikiyor koyu bir daire oluşturarak, bariyer yıkılıyor, kitle dar bir boğazdan geçer gibi birbiriyle itişiyor, küfür ediyorlar, gülüyorlar, ardından serbest kalınca yürüyorlar bavullarıyla, kutularla ve bastonlarla ağır ağır ve sıçrar gibi peron boyunca, aralarından yavaşça geçiyor, vagonun yanında duruyorum, onlara yadırgayarak bakıyorum, ne kadar beceriksizce omuzlarıyla öne doğru, kendilerini ve eşyalarını, vagonun içine ittiklerini izliyorum, sonra sakince vagona çıkıyorum; içeride koşuşturuyorlar, acele acele, dar koridorda birbirlerine çarpıyorlar, nihayet, nihayet kompartıman bulunuyor, oturulacak yer bulunuyor, bagajlarını yukarıdaki ağa koyuyorlar, pencere aşağı iniyor, çünkü içerisinin hava alması şart hepsine göre, çünkü içerideki hava boğucu, bunaltıcı ve binlerce yılın tozunu taşıyor adeta.

Benim yerim köşede, pencere yanı, Nero ayağımın altında dolanıyor, oturacağım yere zıplamasına ses çıkarmıyorum, tekrar dışarı çıkıyorum, yeniden peron boyunca yürüyorum, bir şey unutmuşum gibi, sanki geri dönüp bir daha kontrol yerinden geçmek, şehre dönmek ister gibi davranıyorum, belki de kafam karışıyor sadece, zayıf ışıklandırılmış büyük saate bakıyorum, daha beş dakika var, yukarıya büyük kubbe tavana bakıyorum, salonda münferit sarı ışık daireleri var, büyük kemerin dışına bakıyorum, orada dışarıya gece çökmüş, orada ışıklar yüksekte ve alçakta; sarı, kırmızı ve yeşil, bir an gözlerimi kapıyorum, etrafımda garip bir gürültü var, lokomotifin

öfkeli nefesini duyuyorum, el bagajıyla küçük bir araba küçük, sessiz, endişeli bir sesle kendi kendine, çok yakından, ayaklarımın yanından geçiyor, bu arada bir ses, bir Müslümanın ezan okumasına benzer, "Cakes" ve "Siesta, gece uykusu" diyor, iki dakika kaldı, insan kitleleri trene yanaşıyor, "Biniş" anonsu yapılıyor, pencereler aşağı iniyor; uzanan kafalar, yolculuğa çıkanların; aşağıya doğru bakıyorlar, kalanların kafaları yukarı doğru uzamış adeta, bir de sözcükler geçiyor karşı tarafa, köprüden geçer gibi, benim yerim pencerenin yanında, yalnızım, kim benimle konuşacak, kimseye söyleyecek bir sözüm yok; tren hareketleniyor, hangardan kayarak çıkmaya başlıyor, el sallayan, ağlayan, bağıran insanları biraz daha beraberinde sürüklüyor ve sonra kara bir tohumdan dışarı zorlayarak çıkmış bir fidan gibi sallanarak, sarsılarak birkaç makasın üstünden geçiyor, altın sarısı ve kırmızı ışıklar giderek seyrekleşiyor, iyi ışıklandırılmış iki banliyö istasyonu hızla geride kalıyor, biraz sonra yandaki raydaki bir banliyö treni kendince bir yarış denemesi yapıyor, pencerelerin arkasında ışıklı kompartımanlardaki insanları görüyorum, gürültülü küçük lokomotifi, yukarıdaki bacasından çıkan kırmızı parıltıda altın sarısı kıvılcımları görüyorum, nihayet karanlık oldu, hâlâ yanda birkaç ışık geride kalıyor, tren hattı önümüzde özgürce uzanıyor, geceye, uzaklara gidiyor.

Yerime dönüyorum, Nero yeniden sıranın altına geçiyor, kısa bir süre sonra gözlerimi kapıyorum, bir koğuşun içinde gibiyim, doğada seyahat eden bir koğuş, içerisi sıcak, tavanda elektrikli yuvarlak bir lamba yanıyor.

Tam karşımda bir genç kız oturuyor, perçemli sarı saçları solgun yorgun yüzünü çevreliyor, üstünde bir rüzgârlık var, narin ayakları kaba kahverengi çizmelere girmiş, onun yanında yaşlıca bir kadın, belki bir öğretmen, gri bir koltuk yastığının üzerine oturmuş, nefes alırken kırışık yanaklarıyla havayı içine çekiyor, alengirli bir gözlük takmış ve bir kitaba dalmış; üç erkekten biri ceketini çıkarmış, yeleğin önü açık, botunu ev ayakkabılarıyla değiştirmiş, yünlü gri çorapları görünüyor.

Kondüktör geliyor ve biletleri kontrol ediyor, erkeklerden biri üç saat sonra inecek, diğeri ve yaşlı hanım gece yarısı inecekler. Bir süre oturup pencereden dışarı, karanlık manzaraya bakıyorum; trenin rüzgârından sağ yanağıma soğuk vuruyor; kafamı geri çekiyorum, içimde garip bir huzursuzluk var, köşedeki adam kalın bir puro yaktı, korkunç duman tavana doğru koyu bir bulut şeklinde yükseliyor, yanındaki adam ellerini göbeğinin üstünde kavuşturmuş ve uykuya dalmış gibi görünüyor, altı kişinin ayaklarını aşıp cam kapıyı itiyorum ve tekrar dışarıdaki koridora çıkıyorum, trenin gittiği yönün aksine, arkaya doğru yürüyorum, kompartımanların pencerelerinden içeri bakıyorum; camların ardında insanlar, vitrindeki eşyalar gibi hayallere dalmış oturuyorlar; alçak sesli konuşmalar duyuyorum, bir sonraki kompartıman karanlık, uyku örtmüş üstlerini, kendi kompartımanıma dönüyorum, genç kız yerinden kalkmış ve pencereden dışarı sarkıyor; yanına yerleşiyorum, konuşuyoruz, on gün tatili var, dağa çıkmak istiyor, beraber dışarı bakıyoruz, tepemizdeki yıldızlardan bahsediyoruz, onun işinden, annesinden, kaderden ve insanlardan konuşuyoruz, köylerde görülen tek ışığın altında hâlâ uyanık o insanlar, artık kompartımanda da değiliz, başlarımızı dışarıdaki geceye uzatıp asılı bırakmış, arkamızdaki insanları unutmuşuz, hiç durmadan kayıp gidiyoruz, ileride istasyonlar ışıkları açık uyuyor, başka bir tren, ışıkları altın bir yılan gibi dans ediyor gözlerimizin önünde, sonra yeniden o geniş düzlük ve bizim konuşmamız gecenin ortasında.

Gece yarısını çok aştık, yorulmuşuz, kompartımanda bizim dışımızda sadece bir kişi kalmış; adam ayakkabılarını çıkarmış ve tahta sıraya uzanmış yatıyor; camı kaldırıp kapatıyoruz, birden tekrar sıcağın ve kompartımanın içerisindeyiz, ondan uzanmasını rica ediyorum, tereddüt ediyor, açık mavi gözleriyle bana bakıyor, içim acıyor, bana kimi hatırlatıyor, kendi örtümü onun için sıraya seriyorum ve köşeye oturuyorum, yanımda yatıyor, başı kucağıma yaslanmış, sarı saçından

minik bir zülüf çözülmüş, gözleri kapalı, uzun koyu kirpikleri titriyor, soluk yüzünde bir gülümseme, tüm bunlar tanıdık geliyor bana, tüm bunlar tanıdık bana, uyuyamıyorum, gözlerimin içi yanıyor, alnımın arkasında bunaltıcı bir ağrı, duvarın tahtası şakaklarıma sert geliyor, yandaki kompartımandan alçak sesli bir sohbet duyuluyor, köşedeki adam horluyor, ağzı açık, burnu sivri ve tuhaf bir beyazlıkta, kucağımda yabancı bir genç kızın sarı kafası uyuyor ve gülümsüyor, her şey çok dingin, dışarıda doğa akıp gidiyor, öbür taraftaki adamın alnında bir sinek ağır ağır ilerliyor.

Nihayet ben de uyumuş olmalıyım, kompartıman karanlık olmuş, dışarıda yine engebeli bir manzara maviye çalan sisin altında uyuyor, elim yumuşak bir şeyin üstünde; Nero bu, geceleyin karşıdaki banktan benim altıma atlamış olsa gerek, onu böyle birden bana getiren şey ne, nefret etmiyor mu artık benden, "Nero," diye sesleniyorum çok sessizce; yarı rüyada, ağzı dizimin üstünde, kuyruğunu sallıyor, bana bir şey sorar gibi hüzünlü bakıyor, sıcak dili elimin üzerinde geziyor. Duygulanarak derisini okşuyorum, mutlu olasım geliyor, hayvan beni yeniden seviyor, neden benden daha önce nefret ediyordu da şimdi seviyor, gözlerimi tekrar kapıyorum, derin ve deliksiz bir uykuya dalıyorum.

Varacağım yere az kaldı, genç kızın bavulunu ağdan almasına yardım ediyorum, şimdi çirkin ve gri görünüyor, adam gri çoraplarının üstüne ayakkabılarını geçiriyor, tren duruyor, istasyondayız. Kontrol yerinden geçiyorum, Kaiserstraße'den yukarı doğru devam edip Rossmarkt'a doğru gidiyorum, köpek hemen ayağımın dibinde korkar gibi ilerliyor, sağ tarafa dönüp dar yollara giriyorum, sanki bir şey beni kendine çekiyor gibi, tamamen körlemesine gidiyorum, her şey bana tanıdık ve ama olağanüstü yabancı geliyor, aslında hiç de buraya gelmek istememiştim, bambaşka bir yere gitmek zorundayım; o kanepesinde uzanmış, uyuyor şimdi, o daha uyanmadan ben orada, onun yanında olacağım.

Artık eski kilisenin önündeyim, daire çizmeye başladım, bu evlere daha önce gelmiştim, az önce geldim, belki istasyona geri dönerim, hiçbir anlamı yok bu dar yollarda dolanıp durmanın, köpek de yorgun görünüyor, gitgide yavaşlıyor ve nihayet arkada kalıyor, başını dört bir tarafa çevirip duruyor, köşede yaşlı bir kadıncağız oturuyor ve güneşin altında yoksul kahvaltısını ediyor, köpek onun önünde duruyor, kuyruğunu sallıyor, kadının yüzü parıldıyor, küçük yaşlı elleri köpeğin kahverengi tenini okşuyor ve seviyor, ağzında bir lokmayı çiğnerken, ekmeğinden bir parçayı güçlükle koparıyor ve ona veriyor, köpek ekmeği ağzıyla havada kapıp kafası ön patilerinin üstünde, kadının küçük satış masasının önüne uzanıyor, ihtiyar kadın aşağı doğru eğiliyor, öyle ki sanki kendi aralarında sohbet ediyorlar, ıslık çalıyorum, köpek yerinde kalıyor, geri gidip onu almak zorunda kalıyorum; küçük masanın üstünde sabun, sigaralar, renkli camlar var; ihtiyardan birkaç sigara satın alıyorum; kıvrılıyor ve kıkırdıyor, "güzel köpek için bir papyon, yeşil veya kahverengi," – onu da alıyorum, ikisini beraber ödüyorum, Nero gönülsüzce ayağa kalkıyor, güneşte geriniyor, yanlış yollarda dolanmaya yeniden başlıyoruz, Zeil sokağına çıkıyorum, ilk müşteriler geliyor, birkaç dükkân dolaşıyorum, satılanlara bakıp çıkıyorum, bir kez daha sağa sapıyorum, küçük bir yan sokakta bir fırın var, içeri giriyorum, kapıdaki küçük zil çalıyor, gümüş ve parlak, susmak bilmiyor, bir sepetin içinde taze ekmekler duruyor, beyaz düzgün porselenin üstünde pastalar ve turtalar. Tezgâha uzanıyorum, bir küçük ekmeği elime alıyorum ve ikiye bölüyorum:

"Kendinizin alması yasak," diyor kıvırcık saçlı, küçük kafalı satıcı havaya kalkmış ciddi kaşlarıyla.

"Satış odasına girmeden önce önlüğünü çıkar," diyorum, "sütlü ekmekler de yine fazla yaş olmuş."

Oğlanın içine bir kurt düşüyor, önce utanıyor, sonra kızarıyor, sonunda meydan okurcasına dikleniyor:

"Yasak, ustam yasakladı, tezgâhın arkasına uzanıp bir şey almak yasak."

Sakinleştim, gülümsememi tutamaz oldum, kibar bir tavırla bir dilim pasta rica ettim, pastayı gayet iyi ve lezzetli buldum, sordum:

"Şimdiki ustan sana iyi davranıyor mu, çok şeyi değiştirdi mi?"

Şimdi de genç canayakın davranıyor; hayır, usta her şeyi tıpkı eskisi gibi bırakmış, sadece arkayı biraz büyütmek istiyormuş, belki gelecek yıl, onun dışında cimriymiş, eski ustası ona çok daha cömert davranırmış, verdiği yevmiye de daha yüksekmiş, sadece çok hırslıymış, bir de çabuk öfkelenirmiş, bazen ama...

"Ama eskisini seviyordun yani?"

Çok severmiş, öleli bir yıl olmuş artık, yoksa onu tanır mıymışım? Yok, yok, eh, oldu o zaman, pasta ne kadar tutuyor?

Ödüyorum, ederinin üç katını veriyorum, bana şaşkın şaşkın bakıyor, dışarı çıkıyorum hemen, yeniden dar yoldayım, gözlerimi kapıyorum, sanki biri benim adımı sesleniyor gibi geliyor, kapalı gözlerle biraz gidiyorum, hafif üşüyorum, güneşin altında değilim, bir binanın girişinde duruyorum, sol taraftan yukarıya eski, ahşap, kıvrılan bir merdivenle çıkılıyor, köpeğe ıslık çalıyorum, ortada yok, tekrar dışarı çıkıyorum, o yine güneşte yere uzanmış, bu kez adını seslenerek çağırıyorum, isteksiz davranıyor ve oturduğu yerden kalkmak istemiyor, ona vurmam mı gerekiyor, neden vurayım, güneşte oturmak istiyor, güneşte oturması gerekiyor, ben tekrar gölgeye gidiyorum, gıcırdayan merdivenden yukarı çıkıyorum, sanki ruhumun üstünde ağır kara bir örtü var, nefes alamaz haldeyim, içimde tahammül edilemez bir korku, daha fazla adım atamıyorum, karanlıkta hareketsiz duruyorum, önümde ahşap bir kapı, hafif aralık, kapıyı çalma cesareti gösteremiyorum, felç olmuş gibiyim, nihayet kulağımı kapıya dayıyorum, arkada bir şey oluyor, arkada bir şey yaşanıyor, acele etmek zorundayım, fakat takatim yok, bir iç çekme ve nefes alma, ikisi arasında da sessiz bir ağlama sesi işitiyorum,

ciddi ve mesafeli konuşan boğuk bir erkek sesi, su şırıltısı duyuyorum, ardından bir sessizlik ve hiç durmadan süren iç çekmeler, geri çekilmek istiyorum, hırsız değilim ya ben, geri dönmek, koşarak oradan uzaklaşmak; o sırada kapı içeriden açılıyor, bir adam dışarı çıkıyor, küçük bir çantası var, gözlüğünü düzeltiyor ve hafif yüksek sesle odaya doğru sesleniyor:

"Şimdi muayenehaneye dönüyorum, bir şey olursa beni telefonla arayın! Çok dikkatli olacağız, heyecandan uzak duracağız, kesinlikle hiçbir heyecan olmayacak!"

İçeriden cevap gelmiyor, merdivenden aşağı iniyor, önümden geçiyor, ben karanlıkta duruyorum, beni görmüyor, benimse çığlık atasım geliyor, artık tereddüde mahal yok, içeri girmem lazım, orada birisi kanepede yatıyor ve beni bekliyor, gözlerini kapamış ve uyandığında ben yanında olacağım, başında duracağım ve gittiğimin farkına dahi varmayacak.

Kapının başında duruyorum, küçük aydınlık bir odacık, minik bir tavan arası, ışık gözümü alıyor, o kadar zaman karanlıkta kalmışım ki ilk bakışta hiçbir şey göremiyorum, sadece zayıf bir haykırış ve hemen ardından boğuk bir düşme sesi duyuyorum, hızlı büyük adımlarla köşeye doğru ilerliyorum, genç kız orada yerde duruyor, sandalyenin yanına oflayarak oturmuş, diz büküp ona doğru eğiliyorum, gözlerini açıyor, tüm vücudu titriyor, gözleri kocaman olmuş, dehşet içinde bana bakıyor:

"Şimdi olmaz," diyor kekeleyerek, neredeyse işitilmeyecek bir sesle, ıstırap içinde. "Şimdi bana hiçbir şey yapamazsınız, beraat ettim, karar kesin, artık bozulamaz, yanılmış da olabilirsiniz, mümkün tabii, kesinlikle yanıldınız, ama şimdi, şimdi – tüm gücüme ihtiyacım var, içimde böyle – o tekrar sağlıklı olduğunda gelin lütfen, o zaman fark etmez, her şeye hazır olurum, ne isterseniz, siz nasıl isterseniz öyle ifade veririm, o zaman ölsem de sorun değil, sadece şimdi olmasın, şimdi olmasın, ben de her şeyi itiraf etmek isterim, çok fenaydı, ondan o kadar nefret ettim ki, ellerim boğazına kendiliğinden uzandı, gözleri şişene dek sıktım, sıktım da sıktım, gırtlağını

ısırdım, tüm gücümle ısırdım, tırnaklarım derisine girdi, kan aktı da aktı, nefesi kana boğuldu, boğazındaki kaslar gerildi, hareketsiz kalana dek sıktım, ne yaptığımı da bilmiyordum. Köpek, ne bileyim o da nasıl bir köpekse, koklayıp durdu beni etrafımda, kapıya indiğimde de, şimdi birden burada da karşıma çıkıyor, sonra bırakıp dışarı koştu gitti, belki de şeytandı, belki de şeytan – –. Her şeyi biliyorsunuz, ben bir katilim, beni kurtardınız, bana istediğinizi yapın, umurumda değil, artık hayatın benim için hiçbir anlamı yok, ama şimdi yaşamalıyım, henüz hazır değilim, şimdi yaşamalıyım, yaşamak zorundayım.

"Emma'cık," diyorum nefes nefese kulağına. "Emma'cık, ne konuşuyorsun sen, ben onun için gelmedim ki, orada hiçbir sorun yok, ben şey için geldim – içeride mi anne, nasıl?"

Ayağa kalkıyor, bakışları sabit, yandan çekinerek beni süzüyor, yüzü bembeyaz, ağzının önünde bir mendil, sesi titriyor:

"Siz bana bir şey yapmak istemiyorsunuz, yok, bana iyi davrandınız siz, bana yardım ettiniz, niçin bana yardım ettiniz, neden bana böyle iyi davranıyorsunuz?"

"İçeride anne, nasıl?.."

"Anne, evet, çok hasta, bilmiyorum, az önce doktor buradaydı, o söyledi, Latince bir şey de söyledi, şey dedi... siz onu mu görmek istiyorsunuz?.. nereden biliyorsunuz ki..."

"Beni aradı."

"Annem? Ne zaman? Kimin aracılığıyla?"

"Çok önce, çok, bir yılı geçti," diyorum ve gözlerimi tekrar kapatıyorum.

Bir adım geri atıyor, yüzü korku dolu, çehresine bir dehşet ve endişe ifadesi oturuyor, bana inanmıyor:

"Bizimle oynamayın... Tanrı bir azizi karşıma çıkartarak beni cezalandırıyor olamaz, siz doktorsunuz, bana çok iyi davrandınız: Yardım edin, kurtarın onu, bana neden iyi davrandınız, madem öyle, şimdi neden beni yalnız bırakasınız?.."

"Gel," diyor ve cevap vermek yerine üşümüş elinden tutuyorum. Eşikte duruyorum, elimi omzuna koyuyorum; sesim titriyor, heyecandan kelimeler ağzımdan güçlükle dökülüyor:

"Emma'cık," diyorum, "güven bana, inan, şimdi sorma, bırak yalnız içeri gireyim, yardım edecek bir şey yoksa, gerçekten... ölüyorsa..."

Devam edemiyorum, sesim kesiliyor, cevap beklemiyorum, onun yüzünü görmüyorum artık, hâlâ yanımda durduğunun bile pek farkında değilim, adım adım içeri giriyorum, arkamdan kapıyı kapatıyorum bir mezarın taşını diker gibi, odanın ortasındayım, küçük pencere açık duruyor, dışarıda bir laterna çalıyor, döşemenin üstünde altından güneş halkacıkları, yolumun üzerinde duruyorlar, onları aşıp öbür tarafa geçmeliyim kaba ayaklarımla, kutsal bir şeye saygısızlık eder gibi, mukaddes topraklardayım, yatak öte tarafta duruyor, öte tarafta köşede nefes alıyor, ağır ve boğuk nefes alıyor, bir ciğer mücadele ediyor, bir kalp acı çekiyor, bir insan ölüyor...

Annem...

Evet, artık yatağın yanındayım, diz çöküyorum, dünya burada sona eriyor, ellerim beyaz yorganın üzerinde, ellerim onun ellerini kavrıyor; ah, kır saçları ve solgun yüzü, elleri, aramış elleri, saçları, ağarmış saçları; bekleyiş, endişe ve yokluk içinde!

Yastığı alıyorum ve ıslık çalar gibi ses çıkaran göğsünün altına koyuyorum; zavallı, ufacık, inleyen bedeni yukarı çekiyorum rahat uzansın diye, bezi yeniden nemlendiriyorum kırışmış alnı serinlesin diye; hekimim ben, hastalığı ve ölümü tanıyorum; rahatlatmanın, teselli etmenin araçlarını, yollarını biliyorum.

Şimdi gözlerini açıyor, gözkapakları açılıyor, gözleri yorgana gidiyor, yuvarlanıp baygın şekilde etrafta dolaşıyor, beni geçiyor, öteye uzanıyor, beni görmüyor, beni görmüyor...

İyice yanına eğiliyorum, iki elimle var gücümle yastığı kavrıyorum, yüzümü kulağına yanaştırıyorum:

"Anne," diyorum hıçkırarak, sesim çıkmıyor, hiç durmadan sıcak gözyaşları boşanıyor yanaklarıma, ağzıma,

"Anne ben buradayım, duy beni, gör beni, boşuna beklemedin, yolum uzun sürdü, seni aradım hep, o kadar zordu ki, her şey aleyhimeydi, artık insan olmaktan çıktım, her şey hep bir pus içindeydi, hep parçalandım, kendimi dahi tanımaz haldeyim, yanımda kimse yok, hep yalnızdım, önümdeki bir gölge gibiydim hep, kendimi göremedim – ama sen, sen varsın, sen hep vardın, ben hep sana gelme yolundaydım, tüm bu süre boyunca uyudun sen sadece. Buraya uzandın, ben de yoldaydım, göz açıp kapayana kadar sürdü hepsi, şimdi de eve döndüm, şimdi buradayım, şimdi gözlerini açmak ve beni duymak zorundasın, döndüm çünkü, son bir kez dinle yeter, son bir kez, son bir kez – –"

Ellerini öpücüklere, alnını öpücüklere boğuyorum, teni soğuk ve nemli, kulağımı kalbine dayıyorum; zor duyulur şekilde, çok zayıf atıyor, hâlâ titreşir gibi, ama yakında hareketsiz kalacak, yukarıda hâlâ mücadele ediyor, yaralı, güçlükle nefes alıyor, göğsünün içinde hırıltıyla vuruyor, ağız açık, ağzın sağ kenarı aşağı düşmüş, deri sivri elmacıkkemikleri üzerinde toplaşmış, burun soğuk ve açık, onu bırakmıyorum, içimdeki tüm gücü topluyorum, beni işitmek zorunda: Anne, anne, anne – – gözler tekrar açılıyor, ışıldayarak benim gözlerime bakıyor, gözlerin içinde bir parıltı var, vücudun içini görüyorlar, beni görüyorlar, içimdeki beni, dudaklar seğiriyor, el bana doğru kalkmak istiyor, saçıma uzanıp okşamak istiyor, yarı yolda aşağı düşüyor, solunum duruyor, benim kalbim de duruyor, feci bir sessizlik oluyor, göğüs korkunç bir mücadeleyle bir kez daha şişiyor, ağız bitme işareti verir gibi çarpılıyor, gözler aşağı gömülüyor, yüz beyaza kesiyor ve soğuyor, bitti.

Bir süre daha duruyor ve dinliyorum, nerede o artık, az önce bir insan, anneyken, bir daha hiç hareket etmeyecek mi; eller, dudaklar, bir söz daha söylemeyecek mi – her şey bitti, tüm sıcaklık gitti, tüm yaşam çekildi, orada soğuk bir beden yatıyor, orada bir şey vardı, artık yok.

Daha ne duruyorum, burada ne yapıyorum ben, yabancı bir insan, orada yabancı yaşlı bir kadın yatıyor, soğuk ve

cansız; beni neyin buraya getirdiğini bilmiyorum artık; küçük, eski, iğrenç bir odadayım; dışarıdan güneş ışığı ve hava geliyor, sokakta bir yerlerde bir çocuk bağırıyor; neden acaba, pencereye yanaşıyorum, yukarıdan insanlara bakıyorum; aşağıda Nero güneşin altında, etrafında oğlan çocukları; laterna çalan adam o sırada laternasını ve maymununu sırtına alıp yandaki eve gidiyor; pencereyi kapıyorum, beyaz perdeyi indiriyorum; artık oda loş ve gölgede, çok sessiz, tekrar yatağın yanına geliyorum, bundan sonrası yok, cansız bir insan, zavallı yaşlı bir kadın, artık yapabileceğim bir şey yok.

"Nasıl durum," sorusu geliyor yan odadan korku içerisinde fısıltıyla. "Umut var mı sizce?.."

"Az önce öldü," diyorum. "Hastaya bakan doktoru çağırmanız gerekiyor."

Bir çığlık atarak odaya geliyor, bir çığlık atarak yatağın yanına çöküyor, kenarda hareketsiz duruyorum, insanların ölmesi üzücü, ama bir gün hepimiz ölümü tadacağız.

Ağlayan kızı yerden kaldırıyorum, yıkılmış halde kollarımda, mekanik hareketlerle saçını okşuyorum; insanlar ne kadar talihsiz, ben ne kadar talihsizim!

Ne yapmam gerekiyor, ona yardım edemiyorum, kollarımı çözüyorum, soğuk şöminenin üzerine birkaç banknot koyuyorum, bir daha dönüp arkama bakmıyorum, kapıdan dışarı çıkıyorum, güneşin altındayım.

Islıkla Nero'yu çağırıyorum, mutlulukla sıçrıyor, kuyruğunu sallıyor; güneş var, güneş var, ama ben hissetmiyorum, karşıma çıkan insanlar önümden geçerken bana bakıyorlar, kimse bilmiyor az önce nerede olduğumu, kimse bilmiyor bu kadar erken bir saatte bir ölünün yanında olduğumu, hepsi çok meşgul, neden böyle aceleleri var, günün birinde bir odada yatacaklar ve güneş halkacıkları gölgelerin içinde kaybolacak.

İçim çok dingin, ne matem var ne bahtiyarlık, ne güneş ne de keder, sadece olağanüstü yorgunum, her şey boşuna, her şey boşunaydı, ben burada giderken, yukarıda küçük bir odada yaşlı bir kadın beyaz bir yatakta yatıyor, ben de bir

yerlerde yatmak istiyorum, biri yanıma geliyor ağlayarak ve yatağımın kenarına çöküyor, o sırada yabancı bir adam yan tarafta duracak ve şöyle diyecek: İnsanların ölmesi üzücü, ama bir gün hepimiz ölümü tadacağız.

Nereye gidiyorum, ardımda bıraktığım izler kayboluyor, ardımda bıraktığım sesler kayboluyor, ardımda sessizlik var, ip bağlandığı yerden kopmuş, artık savruluyorum ben, oradan oraya savruluyorum, hiçbir şey istemiyorum artık, hiçbir şey aramıyorum artık, yalnızca dinleneceğim bir yer, üzerimi huzurla örtecek bir toprak istiyorum. – –

Batıya doğru, batıya doğru, nereye gitmek istiyorum, tekrar trendeyim, sınır çoktan geçildi, nereye gidiyorum, bunlar Fransız üniformaları, Fransız köylüleri, kompartıman insanla dolu, kulağıma yabancı bir dil çarpıyor, pencere açık, hiçbir şey görmüyorum, hiçbir şey duymuyorum, insanlar iniyor biniyor, küçük bir vadide bir nehir boyunca ilerliyoruz, yeşil tepelerin önünden geçiyoruz, engin tarlaların içinden, resmi yapılmaya değer küçük kentlerin ortasından geçiyoruz – ben hiçbir şey görmüyorum, köşemde bir mezarın içinde gibi oturuyorum, geniş yeraltı dehlizlerinden geçiyorum, tavanı alçak ve basık, burası bir sığınak, el bombaları geliyor, üstümüze toprak yağıyor, atılan adım nemli taş duvarlardan aksedip yankılanıyor, mavi bir loşluk var, ışık duvardaki birkaç çatlaktan yorgun ve kırık içeri vuruyor, ölüler var, herkes ölü, tabutlara tek tek dokunuyorum, her birinin kapağını tek tek çalıyorum, her ismin üzerine eğiliyorum, elimde küçük bir mum taşıyorum; minik alevi savrulup titreşiyor, duvarlardan dondurucu bir soğuk hücum ediyor; isimleri okuyamıyorum, harfler eksik, zaman unufak etmiş isimleri, üstlerini yeşertmiş, silmiş, dağıtmış; boş oturacak zamanım yok, hep devam, durup dinlenmeden devam ediyor, ayaklarım yara oluyor, kulaklarım sağır, hep aynı yürüyüşten, giysim parça parça oluyor, artık çıplağım, derimde kabuk kabuk üstüne binmiş; onlar da düşüyor, beyin de, kaslar ve sinirler de, diyafram ve bağırsak da; sadece kalp kalıyor, titreşiyor, küçük kızıl bir alev,

arıyor ve bükülüyor, aramaya hep devam ediyor, atmaya hep devam, dinlenmek istiyor, nihayet durmak, ama yapamıyor ve yorgun düşmüş, öyle yorgun ki – –

Uyuyor muyum gün ortasında? Pencere açık, dışarıyı görmüyorum; doğanın tüm görkemi, çiçek açan toprağın görkemi, kutlu tarlaların tüm görkemi önümden geçip gidiyor; ben görmüyorum, benim için değil bunlar, onları başkaları biçiyor, başkaları ekmiş; onlara gıpta etmiyorum, kimseye gıpta etmiyorum, eskiden ben de öyleydim, şimdi bu geride kaldı, herkes kendi kaderini taşır, kimse kısmetli değil, ölüleri de denememek lazım, bir irade var, o yükseliyor, çerçevesinden sıçramak, kendisini dışa açmak istiyor, o alınyazısını kırmak istiyor, kendisi tanrı olmak istiyor, toprağın, fakirliğin, bedenin ve tabutun üstüne çıkmak – ve geri düşüyor ve kendisine hapsoluyor ve kendinden kurtulamıyor, her şey üzerine üzerine geliyor, eller boğazına sarılıyor, gözü kararıyor, nihayet boğuluyor.

Uyuyorum, öyle bir özlemim var ki, neye karşı bilmiyorum, uyanmak istiyorum, kendi hayatımı görmek istiyorum, sonuna dek, bir nehrin içine atlamışım ve yüzmek zorundayım, beni tekrar püskürtene dek, bu trende hepimiz oturuyoruz, hayat bu manzara gibi önümüzden akıp gidiyor, tepeleriyle, tarlalarıyla, şehirleriyle ve insanlarıyla, ama biz hep sadece yerimizde oturduk, kendi köşemizde oturduk ve önümüze baktık, hep aynı ahşap sırtımıza sürtüyor, hep aynı sıra karşımızda duruyor, hep aynı başka insan, hep aynı başka maske yanımızda oturuyor ve sadece bir kez duruyor tren, nihayet iniyoruz, inebiliyoruz ve yolculuk sona eriyor.

Neredeyim, dışarısı alacakaranlık, manzara değişti, yarı çökmüş kiliseler, yıkık köyler ve harabelerin yanından geçiyoruz, burada toprağa bir siper kazılmış, burada teller, çürümüş tahtalar ve keresteler var; burada kan akmış; burada ölüm, cehennem ve hezeyan dolaşmış; burada insanlar toprak altına köstebekler gibi oturtulmuş, pusuda bekletilmiş ve paramparça edilmiş; burada artık ağaç yok, yaprakları

dökülmüş ve kurumuş, kökleri çıplak ve kara; burada feryat, kader ve yokluk altında kalmamış ev yok; burada hava öldürücü bombaların dehşeti karşısında ürpermiş, burada bir yerde ben de oturmuştum; kim, ben, kim, neyi, neredeyim ben, duruyor mu tren, bitti mi yolculuk?

Evet, karada, toprağın üstünde yürüyorum, tepeleri aşıyorum, Verdun burası, Douaumont tepeleri, tahrip olmuş kentten ayrılıyorum, her tarafta yapı iskeleleri var, her taraf inşa ediliyor, yeni surlar, yeni duvarlar var, henüz sarı ve çıplaklar, bunu görmüyorum ben, benim için fark etmiyor, sadece bu kentin çevresindeki inleyişi işitiyorum, bu kentin etrafındaki yangın kemerini, sadece ölülerin inleyişini işitiyorum: Burada dünya yandı, burada milyonlar kömüre çevrildi, kan kaybından öldü, kardeşlerimiz yatıyor burada, Avrupa yatıyor burada, insanlık yatıyor burada, ben yatıyorum burada, ben yatıyorum burada, benim hayatım yatıyor burada, burada mezarlar, mezarlar, mezarlar, haç yanında haç, toprak yanında toprak, siyah haçlar Almanlar, beyaz haçlar Fransızlar, siyah taşlar, beyaz taşlar, kimin elinde bu dama oyunu, taşları kim yürüttü tren tren, taşları değiştirebiliriz, hayatlarımızı eğip büken Tanrı kim – aleyhimize: Bir sokak var, dağın tepesine gidiyor, oraya toplarla gittiler, susayanlara su geldi orada ve kana dönüştü, orada hayat çekildi yukarıya ve ölüm çekildi aşağıya, şu an tümseklerin üstündeyim, artık ot bitmiyor, yeşillik yok, çalılık yok, her şey gri, her şey dümdüz tıraşlanmış, rüzgâr esmiyor, hava gelmiyor, durgun, sonsuza dek durgun, aşağısı Fleury, aşağısı Fleury'ydi, aşağıda bir köy vardı, beyaz evler vardı, yaşam vardı, sıcaklık vardı, kader vardı, aşk vardı, Fleury nerede, "Fleury" yazan bir tabela var: Artık Fleury bu, hendekler, toprak ve toz; yukarısı Douaumont, yukarıda tümsekte parçalanmış çimento, parçalanmış toprak, zırhlı kuleler, parçalanmış demir ve çelik: Ölüm buradan yağdı, sağa doğru ve sola doğru, burada ateş etti Almanlar ve burada ateş etti Fransızlar, burada yatıyor Almanlar ve burada yatıyor Fransızlar, savaş yok, burada

insanlar yatıyor, düşman yok, devletler yok, kader yok, ayrımlar yok, subaylar yok, imparatorluklar yok, işçiler ve erler yok: Çıplağız, çıplak, bizler çıplak ölümlü insanlarız.

Karanlık çöküyor, yukarıda, yamaçta, anıtın orada duruyorum; bir aslan son nefesini veriyor, okla vurulmuş, ağır mermerden hayatı kum içinde, topraktan karanlık bir şey bakıyor dışarı; eğiliyorum, katı ve gevrek, çekip çıkarıyorum, bir meşin parçası, bir sırt çantasının kayışı, üstünde lekeler var, kurumuş bayat kan, bir yıl geçti ve burada hâlâ kan var, fırlatıp atıyorum; köpek peşinden koşuyor, ah köpek, havlıyor ve avlanmaya çıkıyor, tamamen değişti, trende de hep oraya buraya, bir yerden diğer yere koşuyor, sonra tekrar dizime geliyordu, bana yalvarırcasına bakıyor, kuyruğunu sallıyor, tekrar sıranın üstüne atlıyor, titreyen bedenini sıkıştırıp benimkine bastırıyor, dili dışarıda soluyor, kafasını hareketsiz kucağıma koyuyor, gözler kapalı, ağlar gibi duruyor, inler gibi sessizce uluyor, onu okşayınca da, çenesini kolumla bedenimin arasına sokuyordu. Ama şimdi beni hiç tanımıyor gibi, onu tasmaya aldım, beni siperlerin arasından, tarlaların içinden, çitlerin ve tellerin arasından geçiriyor çekiştirerek, burnu hep yerde, içini çekiyor, uluyor, havlıyor, artık hiçbir çağrıyı dinlemiyor, etrafı dişliyor, ağzında köpük var, artık onu durduramıyorum, silkinerek kendini tasmadan kurtarıyor, yukarılara sıçrıyor, avlanmaya çıkıyor, tasması tahrip oldu onun arkasında asılı kalmaktan, şimdi bir siperin içinde kayboluyor, içinde su var, suya vuruyor, ötede, Douaumont tarafı uzakta kalıyor, yolu uzatmak zorunda kalıyorum, gözden kayboldu artık.

Güneş çekildi, karanlık basıyor yavaş yavaş, hava serinlemeye başlıyor, hâlâ nefes nefese bayırları aşıyorum, köpek gibi gözlerim yerde, yürümekten çok sürünüyorum, ne arıyorum, sadece hayvanın peşinden mi gidiyorum, köpeğimi mi arıyorum, bir insanı mı arıyorum, yoksa kendimi mi belki de, artık neredeyse hiçbir şey göremiyorum, neredeyse hiçbir şeyi ayırt edemiyorum, anızlara takılıyorum, tahtalara ve tellere takılıyorum, ayağımda sıcak ve yapışkan bir şey var,

kan galiba, hâlâ sıcak, yabancı birinin kanı olamaz, ayağım sıyrıldı, bu benim kanım, hiç durmadan yürüyorum, ölülerin arasında yapayalnızım, zifiri karanlık oldu, korkuyorum, ben, yaşayan biri, korkuyorum, soğuk, ürpertici bir korku, ama çekip gidemem, köpeğimi aramaya mecburum, ne diye kaçtı ki, sessizlik giderek korkutucu bir hal alıyor, boğazım sıkılıyor adeta; uzun, mavi, yankı yapan geçidi tekrar görüyorum, ateşler içinde gibiyken tabutları yeniden görüyorum, hepsini tek tek tıklıyorum, her taraflarından küçük beyaz iplikler çıkıyor, beyaz örümcek ağlarının uçları, kıvrılıp doğruluyorlar, tabutlar doğruluyor, sessizce birbirlerine yanaşıyorlar, etrafımda dolaşmaya başlıyorlar, her taraftan geliyorlar, yerin derinlikleri kırılıp açılıyor bin beyaz yarasından sanki, bu tarafa sızıyor, bir müfreze şekilleniyor, ufka dek uzanıyor, Verdun yanıyor, Verdun yanıyor ve kalbim sıçrıyor karanlıkta, benim küçük alevim tabutların her birinin üstüne sıçrıyor ve parlıyor, yalazlanıyor ve kızarıyor, iki nokta akkorlaşıyor gecenin içinde; ayağım takılıyor, üşümüş elim yeri hissediyor, sıcak titreyen yumuşak bir şeyi hissediyor, iki ışık birden dönüyor, dans etmeye, hareket etmeye başlıyor; cinnetin kıyısındayım, haykırmak istiyorum –: Köpek bu, Nero bu, sıcak bir vücut, nefes alan sıcak bir beden, yerde yatıyor, yalnızca gözlerini görüyorum, vücudunu yokluyorum, yanındaki toprağı yokluyorum, burada sağda bir tel olması lazım, tel örgü engeli, onun arkasında dinleme çukuru, küçük dar bir çıkma var, her şey çok tanıdık geliyor, kalasın altında bir telefon asılıydı, şarkı söyler gibi gayet tiz çalardı, rüzgâr karşı taraftan geldiğinde gramofonun sesi duyulabiliyordu, sonra tahrip oldu, üzerinde bir delik vardı, yuvarlak deliği olan bir müzik aleti, belki o da burada duruyordur, burada daha önce bulunmuştum, burada bir şey yaşandı, dün müydü, gündüzdü ama, karşıda gürültü patırtı kopmuştu, sevinç çığlıkları geliyordu ve ben, ben tek başımaydım, üşümüştüm, rüzgâr şimdiki gibi esiyordu, yine böyle iki göz vardı, hiçliğin ortasında parlıyorlardı, kapanmak

istemiyorlardı, insan gözleriydi bunlar; karanlıktan çıkmak istedim, gecenin dışına çıkmak; yokluğun, savaşın, sefaletin, yalnızlığın dışına çıkmak ve ölümün –: Müziğe geri dönmek istiyorum, insanlara geri dönmek istiyorum, yolumu şaşırdım, geriye doğru koştum, geri çevrilecek bir şey yok, durdurulacak bir şey yok, yaşam durmaz, ölüm de, soğuk burası ve ben sıcağa ulaşmak istiyorum, iki göz bakıyor bana alevler içinde, ama bunlar köpek gözleri, etrafımda bedenler, toprağın içinde binlerce, ama ben yaşayanlara ulaşmak istiyorum, kana el sürmek istiyorum, sıcaklığı hissetmek istiyorum, buradan gitmek istiyorum, ışığa dönmek istiyorum, yaşamak istiyorum – Grete! Grete! Nero, gel Nero, hayvan bana bakmıyor, bir şey yok orada, neden yerinden hiç kıpırdamıyorsun, benimle gel, ben, efendin emrediyorum sana, gülüyor musun, ısırmak mı istiyorsun, ne yapıyorsun sen orada, sadece toprak var, sadece kemikler var, toz var sadece, zamanında orada bir insan varmış, şimdi soğuk, bir hayalet dolaşıyor, ölü olan şey ölüdür, sadakatini kim takdir edecek, gelecek misin, sana taşlar atıyorum, kımıldamıyorsun, ne oluyor, neye böyle durmadan bakıyor, korkuyorum, aklımı yitireceğim, kaçık bir hayvanla yalnızım, hayvan üstümde yatıyor, göğsümün üstünde yatıyor, belki o da ölmüş çoktan, gebermesi lazım, ilk mahkemeye dek olduğu yerde kalması lazım, lazım ki – –

Koşuyorum, hızla koşuyorum, tarlalarda ayağım takılıyor, hemen ayağa kalkıyorum, ayağım acıyor, yol nerede, bir de bulamazsam, gece burada kalmak zorunda olursam, dehşet ile ölümün arasında, karşıdan hâlâ inleme sesi geliyor, sanki bir çocuk bağırıyor, bir insan yardım istiyor bağırarak, ölüler yardım istiyor bağırarak, ölüler ışığa erişmek istiyor, bir kez daha dehşet verici bir ses, hayvan, bir tek o biliyor bana ne olduğunu, her şeyi biliyor, benden daha iyi, onu artık görmeyeceğim, bu onun son feryadıydı, belki de ayrıldı artık kendi kendinden, belki de orada cesedin yanında sadece ruhu oturuyor ve bağırıyor, o ise hâlâ ardımdan geliyor koşarak,

hep benim ardımdan koşarak: Hayır, istemiyorum, orada kalması gerek, ölülerin yanında kalması gerek, belki kendisi de ölü, belki ben kendim de ölüyüm, mezarlardaki haçların arasında sürünen bir hayalet, bir insan, bir hayvan: Koşmak, koşmak, buradan uzağa, kendimden uzağa, insanlara, insanların gözlerine, insanlara, Grete'ye koşmak, yol, beyaz çakıl, taştan aslan, her şey taştan, her şey ölü, ben kendim ölüyüm, şimdi bu sapağı döneyim, şimdi yokuş aşağı, şehir, ışıklar, şimdi sesler, ziller, müzik, evler, bir sokak – kurtuldum. – –

Ne kadar zamandır yoktum, saatler mi geçti, günler mi, hâlâ kanepede mi yatıyor, uyuyor mu hâlâ, çekip gitmemem lazımdı, belki o da hiçbir şey fark etmemiştir, fark etmemiştir tabii, hâlâ uyuyordur ve ben yanındayım, sessizce elini tutuyorum, saatin tik takları, gözlerini açıyor, dudaklarında bir gülümseme beliriyor, "Çok uzun uyumuşum, sen hep burada yanımda mı oturdun?" – "Evet," diye yalan söyleyeceğim, "evet, oda sıcaktı, elini tuttum, hep bekledim gözlerin kapanana dek, belki bir kerecik aklım başka yere gitti, saatlerce böyle oturunca olabiliyor, çeşit çeşit şeyler akla geliyor, ama sen hep buradaydın, ben de hep burada oturdum, elini tuttum, uykunda nöbet tuttum ve asla buradan gitmeyeceğim, asla, çünkü seni seviyorum, Grete, seni seviyorum çünkü."

Evin kapısına geldim, hayaletli, acı bir rüyaydı her şey sadece, şimdi her şey yolunda, onun gözlerinde huzur bulacağım, gülümsemeyi öğreneceğim, onun gibi berrak ve dingin ve – bir çocuğum olacak, Tanrım, bunu unuttum mu ben, mümkün mü bunun unutulması, ya Grete'nin başına bir şey gelmişse, yanında kimse yoktu, ya ayağa kalkmış ve yere düşmüşse ya da birisi gelmişse, herhangi biri bu eşiği geçmişse, kader eşiği geçmişse – –: Aceleyle yukarı çıkıyorum, kapının el çanını vuruyorum, kulak tırmalayıcı bir ses çıkarıyor titreşerek, kulağımı kapıya dayıyorum, sesler duyuyorum, galiba kadınlar ağlıyor, telaşlı koşuşturmalar var, bu da ne, bu sesi bir yerden tanımıyor muyum, Grete mi, hayır, bir adam, cam, bardak sesi, her neyse müdahale etmeliyim, çanı çekiştirirken

ipi kopuyor, kimse açmayacak mı bu kapıyı, kapıyı yumrukluyorum, nihayet geliyor adım sesleri, yere ağır ağır basan, sürgü açılıyor, bunlar erkek adımlarıydı, ihtiyar nerede, kapı açılıyor, karşımda – Borges, yüzü beyaz, bana küçümseyici bir tavırla bakıyor, yolumun önünde duruyor, odadan Bussy'nin tiz sesi yükseliyor: "*İstiyorsa*, içeri alın." Borges'in koluna sarılıyorum, hiçbir şey anlamıyorum, düşüncelerimi toplayamıyorum, nihayet sözler ağzımdan gaipten konuşur gibi dökülüyor:

"Niçin burada duruyorsunuz, buraya nasıl gelebiliyorsunuz siz, ne istiyorsunuz, Grete nerede?"

"İçeride."

"Yoldan çekilin o zaman," diyorum soluk soluğa, "size bu hakkı kim verdi..."

"İçeri giremeyeceksiniz, bu kadın artık bana ait, onu... suçlulardan korumaya kararlıyım."

Geriye doğru sendeliyorum, içimde buz gibi bir his yükseliyor, karşımdakine gayet sakin gibi görünüyorum, yabancı bir şeymiş gibi, ilk defa, sesim fark edilmeyecek şekilde titriyor, soruyorum:

"Grete nerede, siz benim muhatabım değilsiniz, sizi tanımıyorum ben, Grete nerede?"

"İçeride," diye tekrarlıyor ve omzu kramp girmiş gibi sarsılıyor. "Her şeyi biliyoruz, Bussy her şeyi anlattı, onu kötü niyetle terk etmişsiniz, yalan yere yemin eden birisiniz siz, hekimlik mesleğinin itibarını iğrenç biçimde zedelediniz, bir katilsiniz siz, bunu o zaman da hissetmiştim, kanıt aradım, Bussy seviyor beni, bana her şeyi itiraf etti, size dava açılacak."

Elimle göğsünden kavrıyorum, bir adım geri atıyor:

"Bir şey denemeye kalkmayın, boşuna hepsi. Benim Bussy'yle bir derdim yok, âşık rolü oynamamın amacı sizin maskenizi düşürmekti, şimdi her şeyi biliyorum, bu kadarı yetti, Grete'ye sen bana aitsin, sadece seni seviyorum dedim, o her şeyi biliyor, heyecandan bayıldı, kanaması başladı, çocuk, Grete bir suçlu yetiştirmek istemiyor, ölürse de daha

iyi, katillerle, yalan yere yemin edenlerle ortak hiçbir şeyi yok onun."

Çığlık mı attım, gözlerimi kan mı bürüdü, orada bir balyoz mu vardı, yoksa kalas gibi bir şey mi, bilmiyorum, elime ağır geldi, elim uzandı, havada şiddetle savruldu ve onun yüzünün ortasında patladı, antreye düştü, korkunç bir düşüştü, kan aktı, sol gözünden, sol kulağından kan boşandı, ayağımı kanın üstüne bastım, kapının yanındayım, kapıyı ani bir hareketle itip açtım, odanın içindeyim, Bussy korkudan beti benzi atmış bağırıyor, Bussy beni ne ilgilendiriyor, ama yatakta yatıyor, yatıyor Grete, ölmüş mü, dudakları beyaz, gözleri sonuna kadar açılmış, kocaman, dimdik bana bakıyor, nereye bakıyor, elimde ne var, elimdekini bırakıyorum, hâlâ elimdeymiş, yere çarpıyor, yatağının yanına diz çöküyorum, titreyen, saydam elini son kuvvetiyle kaldırıyor, karşı koyuyor, beni geri itmek istiyor, hayır, hayır:

"Grete," diye bağırıyorum dışımdan, "tüm bunlar gerçek değil, ben ben değilim, bunu da ben yapmadım, ben katil değilim, o zaman başka, o zaman başka biri vardı, beni ne ilgilendirir bu, o onu kendisi halletmeliydi, ben yalnız seni seviyorum, bu adamı senin için öldürdüm, seni bırakmıyorum, sen benim karımsın, ben onun adını aldım, şimdi de sadece onun adına sahip olduğum için öldürdüm, çünkü o katildi, ben değilim, o yalan yere yemin eden biriydi, ben değilim, o bir suçluydu, ben değilim, ama seni seviyorum ben, her şeyden çok, seni seviyorum ben, özümden, varlığımdan, en içten yerimden seviyorum, geri itme beni, terk etme beni, şimdi olmaz, şimdi benim sırrımı da biliyorsun, sana söylemeye cesaret edememiştim, yüreksizdim, artık çok geç, artık birisi öldü, kendiliğinden oldu, suçsuzum, böyle bir yaratık bundan ne anlar, ama sen, sen anlayacaksın, sen anlamak zorundasın, köpek hemen en başta anladı, hayvana sor, tek başına kavradı bunu, şimdi o da öldü, karanlıkta bir yerlerde yatıyor, affetti beni o da, nefret de etmeyecek benden, ama sen, sen yaşamak zorundasın, çok şey kaybettim zaten, hep istedim

de istedim, kendimin dışında, olmadı, haksızlık bu, çığlık atasım vardı, subay ve o neden zengin de, ben işçiyim, hayır, ben ikisi birdenim, okumuş biriyim, hekimim ben, kaderimi talep ettim, mutluluğumu talep ettim, ama işte böyle acıyla doluydu, işte böyle ıstırapla doluydu, al birini vur ötekine, harcanan bedele değmiyor, elime ne geçti, hayatın oluyor, arka planı fark etmez, onu alıyorsun ve aşağıya doğru yaşıyorsun, *oysa hayat hep saatlerden ibaret, her zaman bir insandan*, Grete, seni bırakmıyorum, seni bırakamam, şimdi olmaz, asla olmaz!"

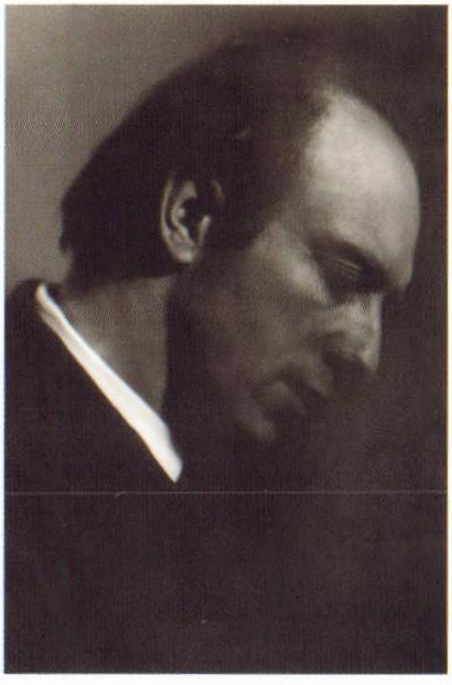
Kanı durmaksızın akıyor, biri diğerinin içine gömülü iki can, hekimdim ben, belki de durdurabilirdim, ama artık takatim kalmamıştı, yüz ifadesine dikkat ediyordum sadece, beni hâlâ seviyor mu sevmiyor mu, bana inanıyor mu inanmıyor mu, beni affetti mi affetmedi mi; bir an eli bana doğru seğirdi, aniden bana her şey çok tanıdık geldi, bir el daha önce de böyleydi, ben daha önce de bir saat böyle mutluydum, başka ne olabilirdi, yüzü gitgide soldu, gözlerinin parlaması gitgide söndü, sonra çok hafif bir titreme geldi, sonra her şey bitti. Kapıdan çıktım, tekrar arkama dönmedim, Bussy yanda solgun, ayakta duruyordu ve beni durdurmak istedi, yine bir kadın bir yatağın yanında duruyordu, ama bana yabancıydı, artık sesini dahi pek hatırlamıyorum – –

İşte buradayım Sayın Yargıçlar, bana istediğinizi yapın, fark etmez, nasıl isterseniz öyle davranın, sadece – isim mi, kimlik mi, tabii, yanımda olması lazım, burada cepte, ceketin kalbimin üstündeki cebinde, ne yapacaksınız onu, neden bana inanmıyorsunuz, burada işte, aldınız, tek kimlik bu, onu da size hediye edeyim, o kimlik ki – ne oluyor bana, ne yapıyorum, saçım beyaz değil mi, derim sararıyor mu, o kadar yorgun hissediyorum ki kendimi, artık dik duramaz haldeyim, sanki taşlar üzerime bastırıyor gibiydi, çok ağır bir yük, artık nefes de alamıyorum, bu sanki – toprak, evet, ben toprak soluyorum, ben toprağın altında yatıyorum, boğuluyorum, yardım edin bana, çok yaşlıyım ben, artık insan bile değilim, artık

burada da değilim, yanımda haçlar, haçlar duruyor, toprak kara, bombalar yağıyor hâlâ, bense uzun zamandır yatıyorum – toprağın içinde, evet, huzur buldum, huzurluyum.

Modern Klasikler Dizisi -254

Saygın bir doktor olan Hans, Birinci Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle muharebe meydanlarından evine döner. Ancak döndüğü yer gerçekten evi midir? Zira savaş sırasında deneyimledikleri yüzünden gerçeklik duygusu un ufak olduğundan ve tarifsiz bir yabancılaşmayla baş etmeye çalıştığından, artık hiçbir şeyden emin değildir. Karısı, annesi ve arkadaşları onu tanır. Bir tek köpeği ona kuşkuyla ve düşmanca yaklaşır. Savaş bu adamı başka birine mi dönüştürmüştür? Yoksa o, çaktırmadan Hans'ın hayatına sızmış başka bir kişi midir? Kendi kimliğine ilişkin kuşkularını dile getirdiği soluksuz monoloğu, birçok varoluşsal meseleyi de ortaya koyar. Peter Flamm'ın ilk kez 1926 yılında okurla buluşan, savaşın insan ruhunda açtığı yaralara dair bu çarpıcı anlatısı yayımlanışından bir asır sonra Modern Klasikler Dizisi'nde yerini alıyor.



PETER FLAMM (1891-1963):
Asıl adı Erich Mosse olan Peter Flamm, Berlin'de dünyaya geldi. Henüz tıp öğrencisiyken, amcası Rudolf Mosse'ye ait gazetelerde köşe yazıları ve öyküleri yayımlandı. 1926'da büyük ilgi gören psikolojik novellası *Ich?* (Ben Miyim?) okurla buluştu ve büyük heyecan yarattı. Yahudi olduğundan 1933 yılında eşiyle birlikte Almanya'yı terk etmek zorunda kalana dek doktorluk mesleğini icra etti. Önce Paris'e, oradan da New York'a gittiler. New York'a yerleşerek psikiyatr olarak mesleğini sürdüren yazar, Albert Einstein ve Charlie Chaplin'le yakın dostluk kurmuştu.

9 786253 841720